

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**στη
ΝΑΥΤΙΛΙΑ**

**“Η ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΜΕΝΩΝ
ΠΛΟΙΩΝ ΜΕ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
(Η ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ)”**

Ελένη Ανθόπουλου

Διπλωματική Εργασία
που υποβλήθηκε στο Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών
του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρος των
απαιτήσεων για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού
Διπλώματος Ειδίκευσης στην Ναυτιλία
Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Μιχαήλ Παζαρζής

Πειραιάς

Ιούνιος 2013

Δήλωση αυθεντικότητας (Copyright)

Το άτομο το οποίο εκπονεί τη Διπλωματική Εργασία φέρει ολόκληρη την ευθύνη προσδιορισμού της δίκαιης χρήσης του υλικού, η οποία ορίζεται στην βάση των εξής παραγόντων: του σκοπού και χαρακτήρα της χρήσης (εμπορικός, μη κερδοσκοπικός ή εκπαιδευτικός), της φύσης του υλικού, που χρησιμοποιεί (τμήμα του κειμένου, πίνακες, σχήματα, εικόνες ή χάρτες), του ποσοστού και της σημαντικότητας του τμήματος, που χρησιμοποιεί σε σχέση με το όλο κείμενο υπό copyright, και των πιθανών συνεπειών της χρήσης αυτής στην αγορά ή στη γενικότερη αξία του υπό copyright κειμένου.

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία εγκρίθηκε ομόφωνα από την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή που ορίστηκε από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος Ναυτιλιακών Σπουδών Πανεπιστημίου Πειραιώς σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ναυτιλία.

Τα μέλη της Επιτροπής ήταν:

- κ. **Μιχαήλ Παζαρζής** (Επιβλέπων)*
- κ. **Ελευθέριος Θαλασσινός***
- κ. **Γεώργιος Σαμιώτης***

Η έγκριση της Διπλωματικής Εργασίας από το Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς δεν υποδηλώνει αποδοχή των γνωμών του συγγραφέα.

Πρόλογος

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να περιγραφεί, ν' αναλυθεί και να σχολιαστεί η διαδικασία κατά την οποία ένας πλοιοκτήτης προχωρά σε αγορά μεταχειρισμένου (*second hand*) πλοίου από έναν πωλητή, ενώ παράλληλα έχει συμφωνήσει τη λήψη ναυτιλιακού δανείου από τραπεζικό οργανισμό προς το σκοπό της αγοράς αυτής. Συγκεκριμένα, σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να αναλυθούν οι κυριότεροι και πιο συχνοί όροι μιας τυπικής δανειοληπτικής σύμβασης η οποία θα περιέχει όλους τους αναγκαίους όρους της υλοποίησης της αγοραπωλησίας ενός πλοίου. Οι όροι και οι διατάξεις αποτελούν βασικές έννοιες ανάλυσης με ιδιαίτερη στόχευση την εξασφάλιση των εμπλεκόμενων μερών, ιδιαίτερα του δανειζόμενου και της τράπεζας.

Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι βασική δυσκολία της παρούσας διπλωματικής εργασίας αποτέλεσε η έλλειψη μεγάλης σχετικής και εξειδικευμένης βιβλιογραφίας, καθώς το ζήτημα της ναυτιλιακής χρηματοδότησης πηγάζει κυρίως από την πρακτική και την εμπειρία. Έτσι, λοιπόν, βασικές πηγές για τη συγγραφή της διπλωματικής αυτής αποτέλεσαν τελικά αναπόφευκτα η προσωπική μου επαγγελματική εμπειρία στον τομέα αυτό της ναυτιλιακής χρηματοδότησης τα τελευταία πέντε χρόνια, ορισμένα, αλλά λιγοστά εξειδικευμένα βιβλία στον τομέα της ναυτιλιακής χρηματοδότησης, καθώς και το διαδίκτυο.

*Η παρούσα διπλωματική εργασία είναι ειδικά αφιερωμένη
στους γονείς μου, Ξενοφώντα και Φωτεινή,
και στην αδερφή μου, Μαρία,
που με καταλαβαίνουν πάντοτε..*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	Σελ.9
<u>Α' Μέρος</u>	
A. Αγορά Μεταχειρισμένων Πλοίων και Αξία Πλοίων	Σελ.12
B. Είδη δανείων	
1. Το Δάνειο (Term loan)	Σελ.13
2. Η Πίστωση διά Επαναληπτικών Χορηγήσεων (Revolving facility)	Σελ.16
3. Το Κοινοπρακτικό Δάνειο (Syndicated loan)	Σελ.16
<u>B' Μέρος</u> – Επιλογή πολλαπλών νομισμάτων	Σελ.18
<u>Γ' Μέρος</u> – Η σπουδαιότητα του διεθνούς στοιχείου	Σελ.19
<u>Δ' Μέρος</u> – Οι σημαντικότεροι όροι (clauses) μιας δανειακής ναυτιλιακής σύμβασης	
1. Ορισμοί και ερμηνεία (Definitions & Interpretation)	Σελ.22
2. Ο σκοπός του δανείου (Purpose)	Σελ.23
3. Προϋποθέσεις χορηγήσεως του δανείου (Conditions Precedent)	Σελ.23
4. Δηλώσεις και Διαβεβαιώσεις (Representations & Warranties)	Σελ.28
5. Αποπληρωμή και προπληρωμή του δανείου (Repayment & Prepayment)	Σελ.36
6. Τόκος	Σελ.38
7. Τα Εξασφαλιστικά Έγγραφα (Security Documents)	Σελ.40
8. Οι Υποχρεώσεις του δανειζόμενου και των παρεχόντων ασφάλειες (Covenants)	Σελ.44
9. Γεγονότα Υπερημερίας (Events of Default)	Σελ.52
10. Συμψηφισμός (Set-off)	Σελ.56
11. Εκχώρηση και Συμμετοχή (Assignment and Participation)	Σελ.57
12. Πληρωμές (Payments)	Σελ.59
13. Αποζημίωση και Δαπάνες (Compensation & Fees)	Σελ.60
14. Ειδοποιήσεις (Notices)	Σελ.63
15. Εφαρμοστέο δίκαιο και Δικαιοδοσία (Law & Jurisdiction)	Σελ.64
16. Εμπιστευτικότητα (Confidentiality)	Σελ.65

Επίλογος και Συμπεράσματα	Σελ.66
Βιβλιογραφία	Σελ.68
Παράρτημα I - <i>Drawdown Notice</i>	Σελ.70
Παράρτημα II – <i>Insurance Requirements</i>	Σελ.71
Παράρτημα III – <i>Legal opinion</i>	Σελ.78

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να παρουσιάσουμε, να περιγράψουμε και ν' αναλύσουμε τη διαδικασία κατά την οποία ένας πλοιοκτήτης προχωρά στην αγορά ενός μεταχειρισμένου πλοίου, ενώ η συγκεκριμένη αγορά πλοίου πρόκειται να χρηματοδοτηθεί από ένα ναυτιλιακό δάνειο μιας εμπορικής ναυτιλιακής τράπεζας. Ειδικότερα, στην παρούσα διπλωματική εργασία δίνεται ειδικό βάρος στους κυριότερους νομικούς όρους μιας τυπικής ναυτιλιακής δανειακής σύμβασης προς το σκοπό αγοράς ενός μεταχειρισμένου εμπορικού πλοίου οι οποίοι και περιγράφονται διεξοδικά. Επιπρόσθετα, στην εργασία αυτή γίνεται λόγος για τα διάφορα είδη δανείων, την επιλογή πολλαπλών νομισμάτων που έχει ο δανειζόμενος, την σπουδαιότητα του διεθνούς στοιχείου στο χώρο της ναυτιλίας, ενώ τέλος γίνεται και αναφορά στη σύγχρονη χρηματοοικονομική κρίση που έχει επηρεάσει και την παγκόσμια ναυτιλιακή χρηματοδότηση.

Λέξεις Κλειδιά: ναυτιλιακή χρηματοδότηση, δανειακή σύμβαση, εξασφαλιστικά έγγραφα

Abstract

The purpose of the present assignment is to present, describe and analyze the procedure according to which a shipowner proceeds to the purchase of a second-hand vessel, while the said purchase is being financed by a shipping loan from a commercial shipping bank. More specifically, the main legal clauses of a typical shipping loan agreement for the purpose of purchase of vessel are being analyzed hereinafter. Additionally, in the present assignment reference is made to the various types of loans, the multi-currency options of the borrower and the importance of the international element in shipping, as well as reference is finally made to the economic crisis affecting the global ship finance.

Keywords: ship finance, loan agreement, security documents

Εισαγωγή

Η χρηματοδότηση των μεταχειρισμένων πλοίων (*second hand vessels*) παραμένει παραδοσιακά ακόμα μέχρι και σήμερα ο βασικός τομέας της ναυτιλιακής τραπεζικής επιχειρηματικότητας, ενώ από το 2004 κι έπειτα, δηλαδή περίοδο μεγάλης άνθισης στη ναυτιλιακή αγορά, παρατηρήθηκε αξιοσημείωτη δραστηριότητα και στον τομέα των νεόκτιστων πλοίων (*newbuildings*) κυρίως λόγω των σχετικά χαμηλών τιμολογήσεων διαθέσιμων για τους πλοιοκτήτες στην τραπεζική αγορά κατά την περίοδο 2004-2006¹. Μπορούμε να πούμε ότι η τραπεζική χρηματοδότηση χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο από τους δανειζόμενους – πλοιοκτήτες προς το σκοπό αγοράς, εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει, ενός μεταχειρισμένου εμπορικού πλοίου, αλλά και για άλλους λόγους, όπως η αναχρηματοδότηση (*refinance*) ήδη υφιστάμενων οφειλών που έχουν ασφαλιστεί σε ήδη υπάρχοντα πλοία στην κυριότητα των δανειζομένων. Στα πλαίσια, ωστόσο, της παρούσας διπλωματικής εργασίας θα ασχοληθούμε με θέματα της τραπεζικής χρηματοδότησης μεταχειρισμένων πλοίων προς τον πρώτο ως άνω σκοπό της αγοραπωλησίας ενός μεταχειρισμένου πλοίου. Συγκεκριμένα, σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναλυθούν οι κυριότεροι και πιο συχνοί όροι μιας τυπικής δανειοληπτικής σύμβασης η οποία θα περιέχει όλους τους αναγκαίους όρους της υλοποίησης μιας αγοροπωλησίας μεταχειρισμένου πλοίου.

Η πλειοψηφία του ναυτιλιακού δανεισμού πραγματοποιείται από μεγάλα, διεθνή ή μη, εμπορικά τραπεζικά ιδρύματα, ενώ τα ναυτιλιακά δάνεια αποτελούν ένα από τα κύρια τραπεζικά προϊόντα προς τους πελάτες των τραπεζών. Από την άλλη, υπάρχουν και εξειδικευμένες ναυτιλιακές τράπεζες που παρέχουν αποκλειστικά ναυτιλιακά δάνεια, όπως στη Γερμανία και την Ολλανδία. Στην Ελλάδα συναντούμε εξειδικευμένα ναυτιλιακά τμήματα μεγάλων τραπεζικών ιδρυμάτων, όπως της Eurobank, Εμπορικής Τράπεζας, Τράπεζας Πειραιώς, Alpha Bank, Marfin, Εθνικής Τράπεζας², αλλά και αμιγώς ναυτιλιακές τράπεζες, όπως η Aegean Baltic Bank. Οι τραπεζίτες στις

1 Πριν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο η δυνατότητα τραπεζικού δανεισμού ήταν πολύ περιορισμένη και υπήρχε μόνο για τις μεγάλες ναυτιλιακές μονάδες, ενώ βασική μορφή χρηματοδότησης ήταν η αυτοχρηματοδότηση με τη χρησιμοποίηση ιδίων διαθέσιμων αποταμιευμένων αποθεματικών από την εκμετάλλευση υπαρχόντων πλοίων της επιχείρησης.

2 βλ. Γουλιέλμος Α.Μ. (2007), “Χρηματοδότηση Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων”, Αθ. Σταμούλης, 2η έκδοση, Κεφ. 5.3, σελ. 276 επ.

εξειδικευμένες αυτές ναυτιλιακές τράπεζες εργάζονται στο κομμάτι της ναυτιλιακής χρηματοδότησης συνήθως για πολλά χρόνια ή μπορεί ακόμα να έχουν ιστορικό στην εμπορική ναυτιλία ή να έχουν εργαστεί σε ναυτιλιακές εταιρίες.

Κατά τη συνήθη ναυτιλιακή πρακτική, όταν ένας πλοιοκτήτης αποφασίσει να προχωρήσει στην αγορά ενός μεταχειρισμένου πλοίου, μπορεί να εντοπίσει το πλοίο της αρεσκείας του είτε μέσω του τμήματος αγοραπωλησίας πλοίων της ναυτιλιακής του εταιρείας, είτε μέσω ειδικών μεσιτών (*brokers*) αγοραπωλησίας πλοίων στη ναυτιλιακή αγορά. Στη συνέχεια, εφ' όσον αγοραστής και πωλητής ολοκληρώσουν επιτυχώς τις διαπραγματεύσεις και συμφωνήσουν ως προς τους όρους της αγοραπωλησίας, υπογράφεται ένα προσύμφωνο, το λεγόμενο “*Memorandum of Agreement*” (*MOA*), το οποίο περιέχει όλους τους όρους και συμφωνίες που διέπουν τη συγκεκριμένη αγοραπωλησία. Για παράδειγμα, στο *MOA* υπάρχουν προβλέψεις σχετικά με το τίμημα της αγοράς και τον τρόπο αποπληρωμής του τιμήματος αυτού προς τον πωλητή, τις τυχόν επιθεωρήσεις που θα γίνουν επάνω στο πλοίο πριν τη μεταβίβαση, τον τόπο και χρόνο παράδοσης του πλοίου, προβλέψεις σχετικά με τα υπολοιπούμενα πετρέλαια (*bunkers*) του πλοίου, τα έγγραφα που θ' ανταλλάξουν τα μέρη την ημέρα της υπογραφής της σύμβασης αγοραπωλησίας, τις περιπτώσεις υπερημερίας του αγοραστή και του πωλητή, τη ρήτρα τυχόν διαιτησίας και πολλά άλλα θέματα σχετικά με την πώληση, μεταβίβαση και παράδοση του πλοίου. Μέσα στα ορισμένα, λοιπόν, χρονικά όρια που συμφωνούνται μεταξύ των μερών, προετοιμάζονται τα σχετικά έγγραφα αγοράς και παράδοσης (*delivery documents*) που θα υπογραφούν την ημέρα της αγοράς και παράδοσης του πλοίου (*closing*) και γίνονται όλες οι απαραίτητες προετοιμασίες για τη νόμιμη μεταβίβαση και παράδοση του πλοίου προς τον αγοραστή, ενώ παράλληλα ο αγοραστής θα εξασφαλίσει τον τρόπο χρηματοδότησης του συγκεκριμένου πλοίου προς αγορά. Η δανείστρια τράπεζα, εφόσον πηγή χρηματοδότησης είναι το δάνειο, λαμβάνει πλήρη γνώση σχετικά με την πορεία της σύμβασης αγοραπωλησίας και των σχετικών εγγράφων, ώστε να είναι όλα έτοιμα την ημέρα της εκταμίευσης του δανείου³.

Γενικότερα, σημαντικές πηγές χρηματοδότησης στη ναυτιλία, πέρα από τα τραπεζικά ναυτιλιακά δάνεια, αποτελούν η ενδιάμεση χρηματοδότηση (*mezzanine*

³ Βλ. Παράρτημα Ι – Υπόδειγμα *Drawdown Notice*.

finance) και η χρηματοδοτική ναυτιλιακή μίσθωση (*leasing*). Η ενδιάμεση χρηματοδότηση είναι ένας τρόπος ειδικής χρηματοδότησης που κατατάσσεται στις χρηματοδοτήσεις κεφαλαίου ύστερα από το κύριο χρέος, αλλά πριν από τις απλές μετοχές. Αποκαλείται εξασφαλισμένο ή και μη χρέος, χρέος με προνομιούχες μετοχές, δάνειο με δεύτερη υποθήκη και ομολογιακό δάνειο ή δάνειο με γραμμάτια. Το κόστος από τους τόκους σ' αυτή την περίπτωση είναι υψηλότερο. Στη ναυτιλία χρησιμοποιείται για την κάλυψη του κενού μεταξύ των δανείων με πρώτη υποθήκη και των ιδίων κεφαλαίων⁴.

Η χρηματοδοτική ναυτιλιακή μίσθωση (*leasing*)⁵ είναι μίσθωση ενός πλοίου για τη διάρκεια της οικονομικής ζωής του. Το κύριο πλεονέκτημά της είναι ότι το χρηματοδοτικό όργανο, ως νόμιμος ιδιοκτήτης του πλοίου, παρέχει πλήρη χρηματοδότηση για το χρήστη στη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου με σχετικά περιορισμένη εξασφάλιση σε σχέση με την κλασική χρηματοδότηση με υποθήκη. Επίσης, η διάρκεια μιας τέτοιας μίσθωσης είναι συνήθως 10-15 χρόνια, καθώς ο χρηματοδότης θα πρέπει να αναμένει την ικανότητα του χρηματοδοτούμενου πλοίου να κερδίσει και να δημιουργήσει ικανά έσοδα, ώστε να μπορέσει να εξοφλήσει το *leasing* από τις εισπράξεις του πλοίου.

Επίσης, πηγή χρηματοδότησης στην αγορά ενός πλοίου μπορούν ν' αποτελέσουν και τα ίδια κεφάλαια που ανήκουν και διατίθενται από τον ίδιο τον επενδυτή, δηλαδή η αυτοχρηματοδότηση με τη χρησιμοποίηση των αποθεματικών των κερδών της εταιρίας.

Επομένως, παρατηρούμε ότι ένας υποψήφιος αγοραστής μεταχειρισμένου πλοίου έχει αρκετά μεγάλη επιλογή ως προς την κατάλληλη μέθοδο χρηματοδότησης του νέου πλοίου του ανάλογα με τις δυνατότητες και την ελευθερία του επενδυτή. Ωστόσο, στα πλαίσια της παρούσας εργασίας θα ασχοληθούμε με ένα τυπικό ναυτιλιακό δάνειο ως πηγή χρηματοδότησης που παρέχεται από ναυτιλιακή εμπορική τράπεζα κατόπιν υπογραφής μιας ναυτιλιακής δανειακής σύμβασης.

4 Βλ. *Peter Stokes (1992), "Ship Finance: credit expansion and the boom-bust cycle", Lloyd's of London Press, σελ. 226.*

5 Το *leasing* αρχικά αναπτύχθηκε στις ΗΠΑ και στις δεκαετίες 1960-1980 στη Βρετανία και τη λοιπή Ευρώπη.

A' ΜΕΡΟΣ

A. Αγορά Μεταχειρισμένων Πλοίων και Αξία Πλοίων

Στην αγορά των μεταχειρισμένων πλοίων γνωρίζουμε εμπειρικά ότι οι αγοραίες τιμές των πλοίων υπόκεινται συχνά σε μεγάλες, αλλά και συχνές διακυμάνσεις, ιδιαίτερα στα πλοία μεγάλης ηλικίας. Οι μεταβολές στις αξίες των πλοίων πολλές φορές είναι ταχύτατες και μεγάλες και μπορούν να μεταβληθούν από μήνα σε μήνα. Οι ίδιες τάσεις μπορούν να παρατηρηθούν και στην πτώση των αξιών των πλοίων. Θεωρητικά, γίνεται αποδεκτό ότι οι αξίες των πλοίων συναρτώνται με τα επίπεδα των ναύλων, τα οποία επηρεάζουν τη ζήτηση πλοίων για αγορά, ενώ είναι δυνατό η αγορά να μεταβληθεί ραγδαία προς τα πάνω ή κάτω σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Επίσης, όλοι οι τύποι, οι ηλικίες και τα μεγέθη των πλοίων δεν επηρεάζονται ταυτόχρονα και ομοιόμορφα κάθε φορά.

Μάλιστα, χαρακτηριστικό είναι ότι σήμερα η πτώση της ναυλαγοράς έχει πλέον αποτελέσματα στις αξίες των πλοίων, νωρίτερα απ' ό,τι ανέμεναν πολλοί αναλυτές. Η πτώση είναι ήδη εμφανής σε πλοία που έχουν ναυπηγηθεί στις αρχές του 1990 και σε τύπους όπως τα handysize και handymax. Έτσι, υπάρχει ήδη μια αισθητή πτώση στις τιμές των μεταχειρισμένων πλοίων, αλλά και ο δείκτης της ναυλαγοράς κυμαίνεται σε πολύ χαμηλότερα νούμερα από αυτά που υπήρχαν στα μέσα του προηγούμενου μήνα και ίσως να οδηγηθεί και σε ακόμα πιο χαμηλά επίπεδα. Ακόμα, είναι σίγουρο ότι οι αξίες των πλοίων αρχίζουν και συμπαρασύρονται από την αυξημένη δυναμική και μεταβλητότητα των ναυλαγορών ταχύτερα απ' ό,τι στο παρελθόν, όπου οι κύκλοι της αγοράς είχαν μεγαλύτερη περιοδικότητα και διάρκεια, πράγμα που σήμερα ικανοποιεί τους επενδυτές και εφοπλιστές που αναζητούν αγορά πλοίων σε ρεαλιστικές τιμές⁶.

Η εκτίμηση ή αξιολόγηση της αξίας ή τιμής ενός πλοίου επιχειρείται από σοβαρής φήμης και ονόματος μεσίτες που καλούνται να διατυπώσουν τη γνώμη τους στον ελληνικό και διεθνή χώρο και αποτελεί συνήθως απαραίτητο στοιχείο για τη χρηματοδοτούσα τράπεζα, η οποία συμμετέχει συνήθως σε ποσοστό έως και 60%. Η εκτίμηση της αξίας του πλοίου γίνεται συχνά ακόμα και δύο φορές το χρόνο από τον

6 www.dealnews.gr/nautilia/τιμές_προσφοράς_στα_μεταχειρισμένα_πλοία

πλοιοκτήτη για τον καθορισμό ρεαλιστικής πραγματικής ασφαλιστέας αξίας του πλοίου. Οι ναυτιλιακές χρηματοδοτικές τράπεζες έχουν ως πρακτική, τουλάχιστον ετήσια, να αξιολογούν την αγοραία αξία των πλοίων, που έχουν χρηματοδοτήσει, και να συγκρίνουν την αξία αυτή με το ανεξόφλητο ποσό του δανείου. Η εργασία αυτή προσδιορίζει και την έκθεση της τράπεζας στον κίνδυνο (*risk exposure*) και την απαίτηση της τράπεζας για επιπρόσθετη εμπράγματη ή άλλη εξασφάλιση από τον πλοιοκτήτη. Βέβαια, σε ραγδαίες μεταβολές της ναυλαγοράς, και κατ' επέκταση των αξιών των πλοίων, ενδέχεται η αξία ενός πλοίου να μειωθεί έως και 20% του ανεξόφλητου δανείου⁷.

Συνεπώς, ο δανειστής ενδιαφέρεται να περιορίσει την έκταση του δανεισμού σε όρια που, κατά την εκτίμησή του, θα του επιτρέπουν να είναι ασφαλής σε όλη τη διάρκεια του δανείου, ακόμη και σε περιόδους που οι τιμές των πλοίων μειώνονται σε χαμηλά επίπεδα. Αποβλέπει, ουσιαστικά, να εξασφαλίσει ότι, τυχόν εξαναγκαζόμενος, ο δανειστής, να προκαλέσει εκποίηση του ενυπόθηκου πλοίου, θα πετύχει την ικανοποίηση της απαιτήσεώς του από το προϊόν της εκποιήσεως, όσο χαμηλή κι αν είναι η τιμή πώλησης του πλοίου.

B. Είδη δανείων

1. Το Δάνειο (Term loan)

Η συνηθέστερη μορφή ναυτιλιακού δανείου στα πλαίσια της τραπεζικής χρηματοδότησης μεταχειρισμένων πλοίων είναι το “*term*” δάνειο. Με άλλα λόγια, ο δανειστής, δηλαδή η τράπεζα, δανείζει στην περίπτωση αυτή προς τον δανειζόμενο, δηλαδή τον πλοιοκτήτη, ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό το οποίο θα πρέπει να αποπληρωθεί σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, τη δανειακή περίοδο (*term*). Στην πιο απλή του μορφή, το δάνειο αυτό παρέχεται στον δανειζόμενο με μία ή περισσότερες εκταμιεύσεις (*drawings*), ενώ αποπληρώνεται σε δόσεις αποπληρωμής (*instalments*) κατά τη διάρκεια της δανειακής περιόδου, συνήθως πληρωτέες κάθε τρεις ή έξι μήνες.

⁷ Γουλιέλμος Α.Μ. (2007), “Χρηματοδότηση Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων”, Αθ. Σταμούλης, 2η έκδοση, Κεφ. 5.6, σελ. 311 επ.

Το αμερικάνικο δολάριο (*US\$*) αποτελεί σχεδόν το παγκόσμιο νόμισμα στη ναυτιλία, οπότε και τα αντίστοιχα δάνεια δίνονται στο νόμισμα αυτό, ακόμα και στις ευρωπαϊκές ναυτιλιακές αγορές.

Το επιτόκιο (*interest*) κάθε χρηματοδοτήσεως σχεδόν πάντα ορίζεται σε σχέση με το προσφερόμενο Επιτόκιο στη Διατραπεζική Αγορά του Λονδίνου, γνωστό ως “*LIBOR*” (“*London Interbank Offered Rate*”), το οποίο υιοθετείται από όλες τις ενδιαφερόμενες τράπεζες σαν ενιαία βάση για τις σχετικές συναλλαγές τους⁸. Το άθροισμα του περιθωρίου (*margin*) και του LIBOR εμφανίζεται στη σελίδα του Reuters. Το LIBOR αφορά συγκεκριμένη χρονική περίοδο και συγκεκριμένο ποσό. Το όφελος, λοιπόν, της τράπεζας από την παροχή του δανείου προς τον δανειζόμενο προκύπτει από το περιθώριο (*margin*) πάνω από το LIBOR το οποίο είναι δυνατό να χρεώσει τον δανειζόμενο, καθώς και οτιδήποτε έξοδα υποχρεούται ο δανειζόμενος να καταβάλει προς την τράπεζα. Το ύψος του περιθωρίου αυτού αντανακλά την πιστοληπτική ικανότητα του δανειζόμενου. Έτσι, μεγάλα ονόματα στο χώρο της ναυτιλίας, των οποίων το άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών επιδιώκεται από αρκετές τράπεζες, είναι ικανά να δανείζονται σε πολύ καλό περιθώριο. Από την άλλη, πλοιοκτήτες που έχουν μικρότερη φήμη στην αγορά μπορεί να πρέπει να δανειστούν με περιθώριο μεγαλύτερο. Το περιθώριο, ωστόσο, σήμερα στην Ελλάδα με τις παρούσες συνθήκες κυμαίνεται περίπου στο 4%

Το πραγματικό επιτόκιο προσδιορίζεται περιοδικά κατά τη διάρκεια της προθεσμίας του δανείου, ενώ ο δανειζόμενος έχει συνήθως την επιλογή να ορίσει το επιτόκιο του για τρεις (3) ή έξι (6) μήνες καθ' όλη τη διάρκεια της προθεσμίας. Επίσης, δίνεται συχνά η επιλογή για ένα (1) μήνα (συνήθως με μεγαλύτερο περιθώριο), εννιά (9) μήνες ή δώδεκα (12) μήνες. Ο δανειζόμενος κανονικά έχει το δικαίωμα να επιλέξει τη διάρκεια για κάθε περίοδο τόκου δύο ή τρεις εργάσιμες μέρες πριν αρχίσει η περίοδος τόκου, έτσι ώστε να έχει η τράπεζα την ευκαιρία να δανειστεί, αν χρειαστεί, τα κατάλληλα χρηματικά ποσά στη διατραπεζική αγορά και ο δανειζόμενος να εκτιμήσει

8 Το LIBOR μπορεί να κυμαίνεται συνεχώς, αλλά το οριζόμενο εκάστοτε επίπεδό του ισχύει για όλες τις συναλλαγές που γίνονται πριν αυτό μεταβληθεί και συνήθως, σε κάθε συναλλαγή, παραμένει αμετάβλητο για διάστημα ενός εξαμήνου, οπότε αναπροσαρμόζεται ανάλογα με το LIBOR που τότε θα ισχύει.

τις μελλοντικές του κινήσεις σχετικά με το επιτόκιο. Τα δανειακά έγγραφα προβλέπουν το μήκος των περιόδων τόκου στην περίπτωση που ο δανειζόμενος παραλείψει να κάνει κάποια επιλογή. Ο τόκος είναι πληρωτέος στο τέλος κάθε περιόδου τόκου, ενώ πολλές φορές οι δανειζόμενοι υποχρεούνται να πληρώνουν τόκο τουλάχιστον κάθε τρεις (3) μήνες, ακόμα κι αν η περίοδος τόκου είναι μεγαλύτερη. Οι δανειζόμενοι μπορούν, επίσης, να προστατευτούν από μεγάλες διακυμάνσεις επιτοκίων και να σταθεροποιήσουν το επιτόκιο τους για μεγαλύτερες περιόδους κάνοντας χρήση ορισμένων χρηματοοικονομικών προϊόντων που προσφέρονται από τις τράπεζες (πχ. Swaps, ISDA Master Agreements) και σήμερα όλο και περισσότερες τράπεζες απαιτούν τη σταθερότητα του επιτοκίου στις συναλλαγές τους με τη χρήση των χρηματοοικονομικών αυτών προϊόντων.

Το μήκος της περιόδου του δανείου ποικίλει σε μεγάλο βαθμό, κάπου μεταξύ τέσσερα (4) και δέκα (10) χρόνια είναι μάλλον το σύνηθες στη ναυτιλιακή χρηματοδότηση μεταχειρισμένων πλοίων. Η αποπληρωμή του δανείου συνήθως ορίζεται σε ισόποσες δόσεις ανά τρίμηνο ή εξάμηνο, που είναι το πιο απλό, αλλά αυτό έχει πάντα σχέση με την ικανότητα προσπορισμού κερδών του πλοίου ή των πλοίων που χρηματοδοτούνται. Από την άλλη, πολλά δάνεια, ειδικά όταν οι αξίες στα second hand πλοία είναι ιδιαίτερα υψηλές, προβλέπουν ένα “μπαλόνη” (“balloon”), όπως λέγεται, δηλαδή μια χαρακτηριστικά μεγαλύτερη δόση στο τέλος της αποπληρωμής του δανείου, με την πρόθεση ο δανειζόμενος να χρηματοδοτήσει την αποπληρωμή του μπαλονιού, είτε με αναχρηματοδότηση από τον ίδιο ή άλλο δανειστή, είτε πωλώντας το πλοίο.

Είναι φανερό ότι η παροχή του δανείου με μία εφάπαξ εκταμίευση από την τράπεζα προς τον πλοιοκτήτη είναι η κατάλληλη στην περίπτωση που το δάνειο δίνεται προς τον σκοπό αγοράς πλοίου. Ωστόσο, οι τράπεζες συχνά προσφέρουν τέτοια δάνεια σε ομίλους εταιριών, ώστε να τους δώσουν τη δυνατότητα να αγοράσουν περισσότερα από ένα πλοία, ή για να αναχρηματοδοτήσουν δάνεια που έχουν ήδη ασφαλιστεί σε πάνω από ένα πλοία. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η τράπεζα μπορεί να επιθυμεί να χορηγήσει δάνειο με πολλαπλές εκταμιεύσεις μέχρι το συνολικό ύψος του δανείου.

2. Η Πίστωση διά Επαναληπτικών Χορηγήσεων (Revolving facility)

Σύμφωνα με το κλασικό δάνειο, τα χρηματικά ποσά που έχουν αποπληρωθεί δεν μπορούν να δανειστούν ξανά, ενώ στην πίστωση διά επαναληπτικών χορηγήσεων τα ποσά που αποπληρώνονται είναι διαθέσιμα ξανά για δανεισμό, μέχρι το συνολικό συμφωνημένο ποσό του δανείου αυτού. Τα δάνεια αυτά είναι ιδιαίτερος κατάλληλα για ομίλους πλοιοκτητριών εταιριών που αγοράζουν και πωλούν πλοία σε σταθερή βάση και τους επιτρέπουν να αποπληρώνουν κάθε φορά που πωλούν ένα πλοίο και να “τραβούν” χρήματα από το δάνειο, ώστε να αγοράσουν νέο τονάζ (*tonnage*), εγκρινόμενο από την τράπεζα, χωρίς να χρειάζεται να διαπραγματευτούν ένα νέο δάνειο. Τα δάνεια αυτά μπορεί, επίσης, να είναι χρήσιμα όταν το δάνειο δίνεται κυρίως για κεφάλαιο κίνησης (*working capital*), παρά για αγορά πλοίων από τον όμιλο εταιριών.

3. Το Κοινοπρακτικό Δάνειο (Syndicated loan)

Ιστορικά, με την άνοδο της αξίας των πλοίων, έγινε εξαιρετικά κοινό για τις μεμονωμένες τράπεζες να επιθυμούν να μοιράζονται τις δανειακές τους υποχρεώσεις με άλλες τράπεζες. Μερικές φορές αυτό προέκυπτε από ρυθμιστικούς παράγοντες, είτε εξωτερικούς, είτε εσωτερικούς, περιορίζοντας έτσι τη δυνατότητα των τραπεζών προς δανεισμό γενικά, ή, ίσως, το δανεισμό προς μια συγκεκριμένη χώρα, ή προς ένα συγκεκριμένο βιομηχανικό κλάδο, όπως τη ναυτιλία. Άλλες φορές, αυτό προέκυπτε αποκλειστικά από το κοινό αίσθημα επιμερισμού του κινδύνου. Ειδικά με μεγάλου ύψους δάνεια προς ομίλους εταιριών, το κοινοπρακτικό δάνειο έγινε όλο και πιο συνηθισμένο. Στην περίπτωση του δανεισμού αυτού, λοιπόν, μια ομάδα τραπεζών δεσμεύεται να χορηγήσει ένα μέρος του δανείου η καθεμία. Μία από τις τράπεζες αυτές, ο λεγόμενος “πράκτορας” (*agent*) αναλαμβάνει να διαχειριστεί το δάνειο για λογαριασμό των άλλων τραπεζών, να ασχοληθεί με τον καθορισμό των επιτοκίων, να εισπράττει το ποσό αποπληρωμής του δανείου και να αποδίδει τους λογαριασμούς στις υπόλοιπες τράπεζες - μέρη της δανειακής σύμβασης. Συνήθως, ο ρόλος του πράκτορα ανατίθεται στην τράπεζα που αναλαμβάνει να δώσει το μεγαλύτερο μέρος του δανείου, αλλά αυτό δεν ισχύει πάντοτε.

Οι δανειακές συμβάσεις κοινοπρακτικών δανείων ξεκαθαρίζουν ότι οι δανειακές υποχρεώσεις κάθε τράπεζας είναι εντελώς ξεχωριστές από τις υποχρεώσεις των υπόλοιπων τραπεζών. Με άλλα λόγια, αν μία από τις δανείστριες τράπεζες για οποιονδήποτε λόγο παραλείψει να χορηγήσει το συμφωνημένο μέρος της στο δάνειο, οι υπόλοιπες τράπεζες δεν υποχρεούνται να παρέμβουν. Επίσης, αυτή η μορφή δανειακής σύμβασης περιέχει και μια σειρά όρων που ρυθμίζουν τη σχέση μεταξύ των υπόλοιπων δανειστριών τραπεζών και της τράπεζας – πράκτορα, ίσως και με χωριστή σύμβαση.

Όσον αφορά τον δανειζόμενο, γι' αυτόν δεν υπάρχουν ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις σε σχέση με τη σύμβαση δανείου από μία και μόνο δανείστρια τράπεζα, αφού ο δανειζόμενος στην καθημερινότητά του πρακτικά σχετίζεται μόνο με μία τράπεζα, την τράπεζα – πράκτορα. Από την άλλη, όμως, οι περισσότερες αυτές τράπεζες θα πρέπει από κοινού να συμφωνήσουν μεταξύ τους τον τρόπο λήψης σημαντικών αποφάσεων που αφορούν τη δανειακή σύμβαση, για παράδειγμα, αν οι διάφορες τροποποιήσεις στην αρχική δανειακή σύμβαση ή η παροχή νέων εξασφαλίσεων και η σχετική συγκατάθεση θα δίνονται από την τράπεζα – πράκτορα και μόνο ή από όλες τις τράπεζες ενεργώντας από κοινού και ομόφωνα ή με μια συγκεκριμένη πλειοψηφία. Γενικά, η ομοφωνία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη των περισσότερων σημαντικών αποφάσεων, όπως για παράδειγμα τη διαγραφή ή τροποποίηση κάποιας εξασφάλισης, την παραίτηση από κάποια πληρωμή, την παράταση κάποιας δόσης αποπληρωμής ή πληρωμής τόκου ή την αύξηση των υποχρεώσεων κάποιας από τις δανείστριες τράπεζες. Συνήθως, μια τέτοια σύμβαση περιέχει όρους προστασίας του πράκτορα και προβλέπει ότι ο πράκτορας έχει μόνο υποχρέωση να αποδίδει τους λογαριασμούς στις υπόλοιπες δανείστριες – μέρη στη σύμβαση για τα ποσά που έχουν ήδη πράγματι εισπραχτεί από τον δανειζόμενο. Θα πρέπει, βέβαια, ο δανειζόμενος πλοιοκτήτης να εκτιμήσει ότι, αν και στην περίπτωση του δανείου αυτού σχετίζεται στη ουσία απευθείας μόνο με μία τράπεζα, τον πράκτορα, ωστόσο η εκάστοτε σχέση του πράκτορα με τις υπόλοιπες δανείστριες τράπεζες είναι πιθανό να μην προσφέρει αρκετή ευελιξία στις σχέσεις του δανειζόμενου με τον πράκτορα, οπότε ίσως στην πορεία να προκύψουν διάφορα προβλήματα.

Επίσης, ένα ερώτημα που συχνά προκύπτει σε τέτοιου είδους δάνεια με πολλές

δανειστριες τράπεζες είναι αν η εκάστοτε εξασφάλιση παρέχεται προς όφελος όλων των τραπεζών ή μόνο του πράκτορα ή μιας από τις τράπεζες για λογαριασμό όλων των δανειστριών. Αυτό ποικίλει, ανάλογα με την περίπτωση, αλλά πάντως είναι σίγουρα πιο εύκολο διοικητικά οι εξασφαλίσεις να δίνονται για χάρη μίας και μόνο τράπεζας, ειδικά όταν γίνεται διαγραφή ή τροποποίηση της σχετικής εξασφάλισης.

B. Επιλογή πολλαπλών νομισμάτων

Οι περισσότεροι πλοιοκτήτες επιθυμούν να δανείζονται σε δολάριο ΗΠΑ (*US\$*) που ταιριάζει με το εισόδημά τους, όμως, κάποιες φορές θέλουν να έχουν την επιλογή να μετατρέπουν τα δάνειά τους σε άλλα νομίσματα. Έτσι, ο πλοιοκτήτης έχει το δικαίωμα, συνήθως τη στιγμή που επιλέγει την περίοδο τόκου, να εξειδικεύσει και να επιλέξει ένα εναλλακτικό νόμισμα στο οποίο το δάνειο, άρα και οι αποπληρωμές, θα αλλάξουν για τη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου τόκου. Αυτό δίνει στον δανειστή τη δυνατότητα να αξιοποιήσει τα χαμηλότερα δυνατά επιτόκια που εφαρμόζονται σε συγκεκριμένα νομίσματα, αν και αυτό θα τον εκθέσει, επίσης, σε νομισματικές διακυμάνσεις αν επιλέξει ένα νόμισμα διαφορετικό από αυτό του διαχειριστικού του εισοδήματος.

Το ρίσκο για την τράπεζα, στην περίπτωση αυτή επιλογής εναλλακτικού νομίσματος από τον δανειζόμενο, είναι ότι το νέο επιλεγμένο νόμισμα θα μετακινηθεί πολύ μακριά από το δολάριο ΗΠΑ, ή τυχόν άλλο νόμισμα – βάση, κατά τη διάρκεια της περιόδου τόκου, και πιθανώς να προκαλέσει αταξία, τόσο στο αναμενόμενο κέρδος της τράπεζας από το δάνειο, όσο και στην ικανότητα του δανειζόμενου να ξεχρεώσει το συγκεκριμένο δάνειο. Για το λόγο αυτό, οι δανειακές συμβάσεις που περιέχουν επιλογή πολλαπλών νομισμάτων συνήθως απαιτούν από τον πλοιοκτήτη να κάνει και πρόσθετες αποπληρωμές, ώστε να εξασφαλιστεί ότι το υπόλοιπο ποσό του δανείου, στο νόμισμα – βάση, παραμένει ανεκτικά το ίδιο με το αν οι αποπληρωμές γίνονταν στο νόμισμα – βάση, κι όχι δε κάποιο άλλο εναλλακτικό νόμισμα⁹.

9 βλ. Γουλιέλμος Α.Μ. (2007), “Χρηματοδότηση Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων”, Αθ. Σταμούλης, 2η έκδοση, Κεφ. 5.5, σελ. 303

Η δανειακή σύμβαση μπορεί να περιορίσει τις επιλογές νομισμάτων διαθέσιμων στον πλοιοκτήτη – δανειζόμενο ή να του επιτρέψει ν' αλλάξει το δάνειό του στο νόμισμα που η τράπεζα έχει τη δυνατότητα να βρει στην διαπραγματευτική αγορά¹⁰.

Γ. Η σπουδαιότητα του διεθνούς στοιχείου

Είναι γενικά σπάνιο, στα πλαίσια ενός ναυτιλιακού δανείου, ο δανειστής (τράπεζα) και ο δανειζόμενος (πλοιοκτήτης) να έχουν ιδρυθεί στην ίδια χώρα, ή η σημαία του χρηματοδοτούμενου πλοίου να είναι της ίδιας χώρας με τη χώρα δικαιοδοσίας των δικαστηρίων που διέπει τη δανειακή σύμβαση. Για παράδειγμα, το πιο σύνηθες είναι μια ελληνική τράπεζα να δανείζει σε μια Λιβεριανή εταιρία για την αγορά ενός πλοίου με Παναμαϊκή σημαία με ασφάλεια την προσωπική εγγύηση ενός Έλληνα φυσικού προσώπου και εφαρμοστέο δίκαιο το αγγλικό δίκαιο. Συνεπώς, η τράπεζα θα πρέπει να διασφαλίσει, όχι μόνο ότι η δανειακή της σύμβαση είναι ισχυρή, εφαρμοστέα και εκτελεστή σύμφωνα με το αγγλικό δίκαιο, αλλά και ότι ο δανειζόμενος έχει την απαιτούμενη ικανότητα, σύμφωνα με το δίκαιο της Λιβερίας στο άνω παράδειγμα, να συμβληθεί στη συγκεκριμένη περίπτωση, να τηρήσει τις δανειακές υποχρεώσεις του και να παράσχει εξασφαλίσεις στα περιουσιακά του στοιχεία. Επίσης, η τράπεζα θα πρέπει να ελέγξει ότι το χρηματοδοτούμενο πλοίο και η σχετική υποθήκη επάνω στο πλοίο έχουν νομίμως εγγραφεί, σύμφωνα με το δίκαιο της σημαίας του πλοίου, δηλαδή του Παναμά, καθώς και ότι η εν λόγω υποθήκη είναι ισχυρή σύμφωνα με το δίκαιο του Παναμά, κι επίσης, ότι ο συγκεκριμένος προσωπικός εγγυητής νομιμοποιείται, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, να παράσχει την προσωπική του εγγύηση. Έτσι, λοιπόν, η τράπεζα θα πρέπει κάθε φορά να ελέγχει, τόσο την εταιρική νομιμοποίηση και τις εξουσίες των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των μετόχων να λάβουν αποφάσεις, ανάλογα με το εκάστοτε εταιρικό δίκαιο του συμβαλλόμενου μέρους, όσο και τη νόμιμη εγγραφή και την παροχή των εξασφαλίσεων που ασφαλίζουν την απαίτηση της τράπεζας και τις σχετικές διατυπώσεις που τυχόν απαιτούνται από το

¹⁰ Σχετικά με τον νομισματικό κίνδυνο βλ. και Peter Stokes (1992), “Ship Finance: credit expansion and the boom-bust cycle”, Lloyd's of London Press, 10 Basic Mechanisms, Currency risks, σελ. 120-1.

εκάστοτε εφαρμοστέο δίκαιο, καθώς και πολλά άλλα νομικά ζητήματα¹¹.

Επιπρόσθετα, θα πρέπει να τονίσουμε ότι στα πλαίσια των συναλλαγών στη ναυτιλιακή χρηματοδότηση, ίσως και περισσότερο από άλλες συναλλαγές, οι τράπεζες εξαρτώνται σημαντικά από ένα μεγάλο αριθμό νομικών γνωμοδοτήσεων (*legal opinions*)¹². Στο παραπάνω παράδειγμα, η τράπεζα πιθανότατα θα στηριχτεί στους Άγγλους δικηγόρους της προκειμένου να καταρτίσει τη δανειακή της σύμβαση και τα σχετικά εξασφαλιστικά έγγραφα, ή ακόμα και την Παναμαϊκή υποθήκη πάνω στο πλοίο, αφού οι Άγγλοι δικηγόροι που εξειδικεύονται στη ναυτιλιακή χρηματοδότηση έχουν, επίσης, συχνά την ικανότητα και γνώση να γράφουν και υποθήκες που διέπονται από το δίκαιο των μεγαλύτερων διεθνών νηολογίων. Η τράπεζα, λοιπόν, αναζητά νομικές συμβουλές και γνωμοδοτήσεις εγγράφως κι επισήμως από δικηγόρους σε όλες τις δικαιοδοσίες που σχετίζονται με τα θέματα της δανειοληπτικής σύμβασης που να επιβεβαιώνουν ότι ικανοποιούνται οι σχετικοί όροι των τοπικών δικαιοδοσιών τους. Η τράπεζα, ωστόσο θα πρέπει πάντα να εξασφαλίζει ότι οι παραπάνω γνωμοδοτήσεις είναι επαρκείς κι ικανοποιητικές πριν ακόμα την υπογραφή του δανείου και αυτό συνιστά βασική προϋπόθεση χορήγησης του δανείου (*condition precedent*) στις δανειακές ναυτιλιακές συμβάσεις. Βέβαια, στην πράξη, συνήθως οι νομικές αυτές γνωμοδοτήσεις δίνονται γραπτώς στην τράπεζα μετά, κι όχι πριν, την υπογραφή κι εκταμίευση του δανείου, αν και αυτό είναι προφανώς αρκετά επικίνδυνο για την τράπεζα. Αυτό συμβαίνει διότι οι δικηγόροι διεθνώς επιθυμούν πρώτα να δουν τα έγγραφα του δανείου και των ασφαλειών νομίμως υπογεγραμμένα από τα μέρη προκειμένου να δώσουν επισήμως νομικές γνωμοδοτήσεις με ουσιαστικό νόημα. Ωστόσο, οι τράπεζες φροντίζουν να ενημερώνονται και να συμφωνούν το περιεχόμενο των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων, ακόμα και σε πρόχειρη μορφή, που πρόκειται να δοθούν από τους δικηγόρους όσο νωρίτερα γίνεται, ώστε να είναι καλυμμένοι νομικά ως προς τους όρους της σύμβασης.

Η επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου είναι, επίσης, σημαντική παράμετρος του

11 Σύμφωνα με το αγγλικό δίκαιο, μια σύμβαση θεωρείται, κατά κύριο λόγο, νομίμως υπογραφείσα εφόσον έχει υπογραφεί σύμφωνα με το δίκαιο του τόπου υπογραφής της σύμβασης ή το εφαρμοστέο δίκαιο, σύμφωνα με το άρθρο 9 της Σύμβασης της Ρώμης του 1980 που ενσωματώθηκε στο αγγλικό δίκαιο με την Πράξη 1990 (Applicable Law - Act 1990).

12 βλ. Παράρτημα III – Υπόδειγμα *legal opinion*.

διεθνούς στοιχείου, κι ειδικότερα του αγγλικού δικαίου στη ναυτιλιακή χρηματοδότηση. Ανεξάρτητα από την εθνικότητα των μερών, ο μεγαλύτερος όγκος των δανειακών συμβάσεων στη διεθνή ναυτιλία διέπεται ρητά από το αγγλικό δίκαιο. Από τη στιγμή, λοιπόν, που το δίκαιο αυτό δεν είναι αντίθετο στη δημόσια τάξη, τα μέρη επιλέγουν συνήθως το αγγλικό δίκαιο για να διέπει τις συμβατικές τους σχέσεις και τα αγγλικά δικαστήρια για να επιλύουν τις διαφορές τους¹³. Παρομοίως, τα περισσότερα εξασφαλιστικά έγγραφα διέπονται από το αγγλικό δίκαιο, αφού είναι λογικό οι ασφάλειες να διέπονται από το ίδιο σύστημα δικαίου με τη δανειακή σύμβαση. Υπάρχουν, ωστόσο, κάποιες εξαιρέσεις. Για παράδειγμα, οι ναυτικές υποθήκες διέπονται σχεδόν πάντα από το δίκαιο της σημαίας του πλοίου, για τον απλούστατο λόγο ότι οι πιο πολλές δικαιοδοσίες προβλέπουν αυτό ακριβώς ως προαπαιτούμενο για τη νόμιμη εγγραφή της εκάστοτε υποθήκης, ενώ η εγγραφή αυτή είναι καθοριστική και για τη νομική προστασία της τράπεζας.

Είναι, επίσης, σημαντικός ο διαχωρισμός της επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου από την επιλογή της δικαιοδοσίας των δικαστηρίων. Δεν είναι, λοιπόν, απαραίτητο τα δικαστήρια μιας χώρας, της οποίας το δικαιοσύστημα έχει επιλεγεί από τα μέρη για να διέπει τις συμβατικές τους σχέσεις, να έχουν αυτομάτως δικαιοδοσία να εκδικάσουν επί της συγκεκριμένης διαφοράς. Η Σύμβαση των Βρυξελλών του 1968 σχετικά με τη δικαιοδοσία και την εκτέλεση των αποφάσεων στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις (Σύμβαση των Βρυξελλών) έχει εφαρμογή στη Δανία μόνο, η Σύμβαση του Λουγκάνο έχει εφαρμογή στην Ισλανδία, τη Νορβηγία, την Πολωνία και την Ελβετία, ο Κανονισμός του Συμβουλίου 44/2001 έχει εφαρμογή στα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι παραπάνω όροι δεν είναι ιδιαίτερα βολικοί για τις δανείστριες τράπεζες, οι οποίες υπό κανονικές συνθήκες επιθυμούν να διατηρούν τη μέγιστη δυνατή επιλογή δικαιοδοσιών στην οποία θα μπορούν να ξεκινήσουν δικαστικές ενέργειες κατά του δανειζόμενου, ανάλογα με το πού βρίσκονται τα περιουσιακά του στοιχεία τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Επομένως, τις πιο πολλές φορές ο όρος σχετικά με την αρμοδιότητα των δικαστηρίων στη δανειακή σύμβαση, καθώς και στα εξασφαλιστικά

13 Άρθρο 16 της Σύμβασης της Ρώμης του 1980.

έγγραφα, προβλέπει ρητά ότι η επιλογή της δικαιοδοσίας γίνεται πάντα προς το συμφέρον της τράπεζας.

Δ. Οι σημαντικότεροι όροι (clauses) μιας δανειακής ναυτιλιακής σύμβασης

Ένα τυπικό ναυτιλιακό δάνειο προς το σκοπό αγοράς μεταχειρισμένου πλοίου περιέχει συνήθως τους παρακάτω όρους – κεφάλαια:

1. Ορισμοί και ερμηνεία (Definitions & Interpretation)

Το μέρος αυτό του δανείου που περιλαμβάνει μια σειρά από ορισμούς και ερμηνείες όρων που χρησιμοποιούνται σ' ολόκληρο το κείμενο του δανείου είναι πολύ σημαντικό και συχνά αρκετά πολύπλοκο. Οι περισσότεροι όροι είναι σχετικά τυπικοί, τους συναντούμε σχεδόν σε κάθε δάνειο, αλλά ειδικά στο ναυτιλιακό δάνειο συναντούμε επιπλέον όρους που σχετίζονται με το πλοίο που πρόκειται να χρηματοδοτηθεί, καθώς και τις διάφορες εξασφαλίσεις που πρόκειται να παρασχεθούν. Για παράδειγμα, σχεδόν πάντα υπάρχει ορισμός για το επιτόκιο, το περιθώριο, το γεγονός υπερημερίας, το πλοίο, την εκταμίευση, την εργάσιμη μέρα, τα εξασφαλιστικά έγγραφα κτλ.

Επίσης, συνήθως στο κεφάλαιο της ερμηνείας του δανείου προβλέπεται ότι οι τίτλοι των όρων και κεφαλαίων έχουν τεθεί για διευκόλυνση μόνο και δεν θα λαμβάνονται υπόψη για την ερμηνεία της σύμβασης. Κάθε ένας από τους όρους κι εκφράσεις που η έννοια του προσδιορίζεται στον όρο των ορισμών, όταν χρησιμοποιείται στον πληθυντικό, όροι και εκφράσεις που η έννοιά τους προσδιορίζεται στον πληθυντικό ή λέξεις χρησιμοποιούμενες στον πληθυντικό, εκτός εάν στον συγκεκριμένο όρο ή πρόταση άλλως ρητώς καθορίζεται, σημαίνει από κοινού άπαντας/ άπασας/ άπαντα τούτων ή/και έκαστον/ εκάστη/ έκαστο τούτων ή/και οποιονδήποτε/ οποιαδήποτε/ οποιοδήποτε τούτων, ακόμη και εάν αυτός/ αυτή/ αυτό δεν προσδιορίζεται ρητά, ανάλογα με τα συμφραζόμενα. Εκτός εάν άλλως ορίζεται ειδικά

στη σύμβαση ή σε οποιαδήποτε σύμβαση εκχωρήσεως, αναφορά στους συμβαλλόμενους των εξασφαλιστικών εγγράφων θα θεωρείται ότι περιλαμβάνει αναφορά και στους αντιστοίχους διαδόχους ή επιτρεπομένους εκδοχείς. Αναφορά σε πρόσωπα θα ερμηνεύεται ότι περιλαμβάνει φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων ή εταιρείες που δεν έχουν αποκτήσει νομική προσωπικότητα ή κράτος ή κρατικό οργανισμό. Ανάλογα με τα συμφραζόμενα, λέξεις στον ενικό περιλαμβάνουν και τον πληθυντικό και αντίστροφα. Όλα τα έγγραφα τα οποία αναφέρονται στη σύμβαση νοούνται όπως ισχύουν εκάστοτε, δηλαδή όπως τυχόν έχουν τροποποιηθεί ή συμπληρωθεί κατά οποιοδήποτε χρόνο. Παραπομπή σε παραρτήματα θεωρούνται ότι αναφέρονται σε παραρτήματα της συγκεκριμένης σύμβασης, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα αυτής.

2. Ο σκοπός του δανείου (Purpose)

Ο όρος αυτός περιέχει τη δέσμευση της τράπεζας να χορηγήσει το συμφωνημένο δάνειο προς τον δανειζόμενο και, για μια ακόμα φορά, περιέχει τυπικούς τραπεζικούς όρους. Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας θα ασχοληθούμε, όπως έχει αναφερθεί, με δανειακή σύμβαση της οποίας το δάνειο δίνεται προς το σκοπό της χρηματοδότησης, μέρους ή ολόκληρου, του τιμήματος αγοράς ενός μεταχειρισμένου πλοίου.

3. Προϋποθέσεις χορηγήσεως του δανείου (Conditions Precedent)

Η τράπεζα ως δανείστρια, πριν ακόμα από τη χορήγηση του δανείου προς τον δανειζόμενο, αναζητά από τον δανειζόμενο ένα αρκετά μεγάλο όγκο πληροφοριών και εγγράφων που θα πρέπει να είναι ικανοποιητικά ως προς τη μορφή και το περιεχόμενο προς την τράπεζα και τους δικηγόρους της προκειμένου να υπογραφεί η τελική σύμβαση δανείου. Συγκεκριμένα, προϋποθέσεις για τη χορήγηση του δανείου αποτελούν συνήθως τα παρακάτω:

Προϋποθέσεις που αφορούν τις εταιρικές εξουσιοδοτήσεις

Η υποχρέωση της τράπεζας να χορηγήσει το δάνειο ή τμήματος αυτού στον

δανειζόμενο τελεί υπό την αίρεση ότι η τράπεζα θα έχει λάβει κάποιες μέρες πριν από την ημερομηνία της υπογραφής του δανείου τα ακόλουθα έγγραφα και αποδεικτικά στοιχεία κατά τύπο και ουσία ικανοποιητικά στην τράπεζα:

(α) Νόμιμα επικυρωμένο ακριβές αντίγραφο του Καταστατικού του δανειζόμενου και κάθε νομικού προσώπου που παρέχει εξασφάλιση.

(β) Πρακτικά συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου ή τυχόν άλλου διοικούντος και δεσμεύοντος οργάνου του δανειζόμενου, κάθε νομικού προσώπου που παρέχει εξασφάλιση, στα οποία να εγκρίνεται η σύναψη και εκτέλεση της συμβάσεως, των εξασφαλιστικών εγγράφων και οποιωνδήποτε εγγράφων τα οποία υπεγράφησαν και συνήφθησαν ή θα υπογραφούν και συναφθούν σύμφωνα με τη σύμβαση ή τα εξασφαλιστικά έγγραφα και στα οποία είναι συμβαλλόμενος ο αντίστοιχος εταιρικός παρέχων εξασφάλιση.

(γ) Έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία ως προς την κανονική εξουσιοδότηση οποιουδήποτε προσώπου υπογράφει στο όνομα και για λογαριασμό οποιουδήποτε νομικού προσώπου την σύμβαση, τα εξασφαλιστικά έγγραφα και οποιοδήποτε έγγραφο το οποίο υπεγράφη ή θα υπογραφεί σύμφωνα προς τη σύμβαση ή τα εξασφαλιστικά έγγραφα.

(δ) Έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία ως προς το ότι όλες οι απαραίτητες άδειες, συναινέσεις και εξουσιοδοτήσεις, περιλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν συναλλαγματικούς ελέγχους, έχουν χορηγηθεί στον δανειζόμενο και σε κάθε παρέχοντα εξασφάλιση για την υπογραφή, σύναψη, εγκυρότητα, εκτελεστότητα παραδεκτό και αποδεικτική δύναμη και για τη νόμιμη εκτέλεση των αντιστοίχων υποχρεώσεων των σύμφωνα με τη σύμβαση ή τα εξασφαλιστικά έγγραφα.

(ε) Πρόσφατο πιστοποιητικό φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας του δανειζόμενου.

(στ) Πρόσφατο πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας κάθε παρέχοντος εξασφάλιση.

(ζ) Οποιοδήποτε άλλο έγγραφο ή πρόσφατο πιστοποιητικό ή άλλη απόδειξη ικανοποιητική, κατά την κρίση της, στην τράπεζα την οποία η τράπεζα θα ζητήσει σε

σχέση με τον δανειζόμενο ή με οποιονδήποτε εταιρικό παρέχοντα εξασφάλιση αποδεικνύουσα ότι ο δανειζόμενος και ο αντίστοιχος παρέχων εξασφάλιση έχει συσταθεί νόμιμα, συνεχίζει να υπάρχει έγκυρα και είναι σε καλή νομική κατάσταση, ποιά είναι το όργανο που διοικεί και δεσμεύει, ποιά είναι το παρόν διοικητικό συμβούλιο και οι παρόντες μέτοχοι, ότι η σύναψη και εκτέλεση των εξασφαλιστικών εγγράφων έχει εξουσιοδοτηθεί νόμιμα και γενικώς ότι οι δηλώσεις που περιέχονται στην τράπεζα είναι αληθείς από κάθε πλευρά.

Προϋποθέσεις που αφορούν τις Εξασφαλίσεις

Η υποχρέωση της τράπεζας να χορηγήσει και να επιτρέψει τη χρήση του δανείου τελεί υπό την περαιτέρω αίρεση ότι η τράπεζα κατά τον χρόνο της χορήγησης του δανείου θα έχει ήδη λάβει: (α) κάθε ένα από τα εξασφαλιστικά έγγραφα που θα έχουν υπογραφεί νόμιμα και παραδοθεί στην τράπεζα και, όπου απαιτείται, θα έχουν καταχωρηθεί σύμφωνα με το νόμο, (β) τους γενικούς όρους συναλλαγών της τράπεζας, καθώς και αίτηση για το άνοιγμα του λογαριασμού και όλα τα έντυπα εντολών, κάρτες με δείγματα υπογραφών και εξουσιοδοτήσεις έχουν παραδοθεί κανονικά και (γ) οποιαδήποτε τέλη χαρτοσήμου, εισφορές, φόρους και επιβαρύνσεις που επιβάλλονται επί της συμβάσεως ή οιοδήποτε εξασφαλιστικού εγγράφου θα έχουν δεόντως καταβληθεί από τον δανειζόμενο.

Προϋποθέσεις που αφορούν το Πλοίο

Η υποχρέωση της τράπεζας να χορηγήσει το δάνειο τελεί υπό την πρόσθετη αίρεση ότι η τράπεζα κατά τον χρόνο της χορήγησης του δανείου θα έχει ήδη λάβει τα εξής έγγραφα σχετικά με το χρηματοδοτούμενο Πλοίο:

(α) αποδεικτικά στοιχεία ότι πριν από την καταβολή ή συγχρόνως με αυτή το Πλοίο θα είναι δεόντως καταχωρημένο στο όνομα του πλοιοκτήτη του σε νηολόγιο και υπό σημαία αποδεκτά στην τράπεζα, κατά την κρίση της, ελεύθερο από οποιαδήποτε βάρη εκτός από αυτά που υπάρχουν σήμερα υπέρ της τράπεζας σύμφωνα με τη σύμβαση δανείου,

(β) αποδεικτικά στοιχεία κατά τύπο και ουσία ικανοποιητικά στην τράπεζα ότι το Πλοίο έχει ή κατά την χορήγηση του δανείου θα έχει ασφαλιστεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις ασφαλίσεως που προβλέπονται στη σύμβαση και τα εξασφαλιστικά έγγραφα και που θα ακολουθούνται από πλήρη αντίγραφα από τα σημειώματα ασφαλίσεως (*cover notes*), ασφαλιστήρια, πιστοποιητικά εγγραφής σε αλληλασφαλιστικούς συνεταιρισμούς ή άλλες συμβάσεις ασφαλίσεως,

(γ) όλες οι απαραίτητες επιβεβαιώσεις από τους ασφαλιστές εκάστου των Πλοίων ότι θα εκδώσουν επιστολές αναλήψεως υποχρεώσεων (*Letters of Undertaking*) και θα επισημειώσουν την αναγγελία εκχωρήσεως (*Notice of Assignment*) και τις ρήτρες καταβολής ασφαλιστικής αποζημιώσεως (*Loss Payable clauses*) στα ασφαλιστήρια με τρόπο και κατά τύπο και ουσία αποδεκτό στην τράπεζα κατά την κρίση της.

(δ) αποδεικτικά στοιχεία ότι το Πλοίο είναι καταχωρημένο σε αναγνωρισμένο και με κύρος νηογνώμονα που θα έχει εγκριθεί ειδικά από την τράπεζα και θα παραμείνει ελεύθερο από παρατηρήσεις ή σημειώσεις ή ζημίες που επηρεάζουν την κλάση του.

(ε) Αποδεικτικά στοιχεία ότι τα πιστοποιητικά ασφαλούς ναυσιπλοίας του Πλοίου είναι έγκυρα και σε ισχύ.

(στ) Δέουσα εξουσιοδότηση κατά τύπο και ουσία αποδεκτή στην τράπεζα με την οποία να εξουσιοδοτείται η τράπεζα να έχει πρόσβαση στα αρχεία του νηογνώμονα ή να λαμβάνει αντίγραφα από αυτά τα αρχεία ή άλλες πληροφορίες κατά την κρίση της.

(ζ) Πρόσφατο Πιστοποιητικό Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (NAT) του Πλοίου, και

(η) Επικυρωμένο αντίγραφο του Πρωτοκόλλου Επιθεώρησης και της Αδειας Σκοπιμότητας του Πλοίου.

Μη μεταβολή των συνθηκών

Η υποχρέωση της τράπεζας να επιτρέψει τη χορήγηση του ναυτιλιακού δανείου τελεί υπό την περαιτέρω αίρεση ότι κατά τον χρόνο της σχετικής χορήγησης δεν έχουν

μεταβληθεί οι συνθήκες, δηλαδή, ότι οι δηλώσεις και εγγυήσεις που περιλαμβάνονται στη σύμβαση δανείου και σε κάθε ένα από τα εξασφαλιστικά έγγραφα είναι αληθινές και ακριβείς κατά τον χρόνο που προσδιορίζεται ανωτέρω ως εάν είχαν γίνει σε σχέση με γεγονότα ή συνθήκες οι οποίες υπήρχαν κατά τον χρόνο αυτό, ότι δεν θα έχει επέλθει κανένα γεγονός υπερημερίας ούτε θα συνεχίζεται ούτε θα προκληθεί ως αποτέλεσμα της σχετικής χορήγησης δανείου, ότι δεν έχει υπάρξει καμία αλλαγή στην τελική κυριότητα, διαχείριση, λειτουργία ή οικονομικές συνθήκες οποιουδήποτε παρέχοντος εξασφάλιση η οποία κατά την κρίση της τράπεζας θα ήταν επιβλαβής για τα συμφέροντα της τράπεζας, και ότι το δάνειο δεν έχει ανακληθεί.

Γενικές Προϋποθέσεις

Η υποχρέωση της τράπεζας να χορηγήσει το δάνειο στον δανειζόμενο υπόκειται στην αίρεση ότι η τράπεζα πριν από ή συγχρόνως με την χορήγηση θα έχει λάβει γνωμοδοτήσεις από το δικηγόρο του δανειζόμενου που θα έχει οριστεί ως προς τη νόμιμη σύσταση, την ύπαρξη και τη νόμιμη εξουσιοδότηση του δανειζόμενου και ως προς όποια άλλα νομικά ζητήματα η τράπεζα θα θεωρούσε σχετικά προς τη σύμβαση ή τα εξασφαλιστικά έγγραφα ή προς οποιοδήποτε άλλο έγγραφο που θα υπογράφονταν σύμφωνα με τη σύμβαση ή τα εξασφαλιστικά έγγραφα και οποιαδήποτε ακόμη γνωμοδότηση ή άλλη γνώμη εμπειρογνώμονος που η τράπεζα κατά την κρίση της θα ζητούσε.

Επιπλέον έγγραφα

Η τράπεζα μπορεί κατά διαστήματα να ζητεί και ο δανειζόμενος αναλαμβάνει να παραδίδει στην τράπεζα εντός της προθεσμίας που θα οριστεί από την τράπεζα και άλλα έγγραφα, πιστοποιητικά ή γνωμοδοτήσεις τα οποία η τράπεζα κατα την διακριτική της ευχέρεια μπορεί να ζητήσει.

4. Δηλώσεις και Διαβεβαιώσεις (Representations & Warranties)

Η τράπεζα συνάπτει τη δανειακή σύμβαση στηριζόμενη σε δηλώσεις και διαβεβαιώσεις που δίνονται από τον δανειζόμενο, ενώ ο δανειζόμενος θα πρέπει να δηλώσει και να βεβαιώσει ότι κάποια περιστατικά είναι αληθή κατά την ημερομηνία της δανειακής συμβάσεως και αναλαμβάνει την υποχρέωση ότι θα παραμείνουν αληθή σε όλο το διάστημα στο οποίο θα υπάρχει εκκρεμούσα οφειλή. Οι πιο συνηθισμένες δηλώσεις είναι οι παρακάτω¹⁴:

Δηλώσεις που αφορούν τους Παρέχοντες Εξασφάλιση

(α) Νόμιμη Ίδρυση/ Έγκυρη Ύπαρξη

Ο δανειζόμενος, αλλά και οποιοσδήποτε παρέχων εξασφάλιση που είναι νομικό πρόσωπο, πρέπει να έχουν συσταθεί και οργανωθεί νομίμως και να υφίστανται έγκυρα σύμφωνα με τους νόμους των αντιστοιχών κρατών της ιδρύσεώς τους και όσους άλλους νόμους τους διέπουν, να έχουν εξουσία να κατέχουν την περιουσία τους, να διεξάγουν τις επιχειρήσεις τους όπως νόμιμα διεξάγονται τώρα και να αγοράζουν και κατέχουν ως κύριοι, να χρηματοδοτούν και εκμεταλλεύονται ή διαχειρίζονται πλοία, όπως και να αναλαμβάνουν τις υποχρεώσεις που περιέχονται στα σχετικά εξασφαλιστικά έγγραφα.

(β) Νόμιμη Εξουσιοδότηση

Η σύναψη και εκτέλεση της δανειοληπτικής συμβάσεως και όλων των άλλων εξασφαλιστικών εγγράφων πρέπει να είναι εντός των εταιρικών εξουσιών του δανειζόμενου και των άλλων παρεχόντων εξασφάλιση και να έχει χορηγηθεί η πρέπουσα εξουσιοδότηση με όλες τις εταιρικές πράξεις, αποφάσεις των μετόχων και άλλες πράξεις που είναι απαραίτητες για την εξουσιοδότηση και η σύναψη και εκτέλεση της συμβάσεως να μην αντιβαίνει ούτε να μπορεί να οδηγήσει σε παράβαση οποιουδήποτε εφαρμοστέου δικαίου, κανονισμού, αποφάσεως, διατάγματος, αδείας ή συμβατικού περιορισμού ο οποίος δεσμεύει οποιονδήποτε από αυτούς (δανειζόμενο ή

¹⁴ βλ. Γουλιέλμος Α.Μ. (2007), “Χρηματοδότηση Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων”, Αθ. Σταμούλης, 2η έκδοση, Κεφ. 8.8.4, σελ. 495 επ.

παρέχοντα εξασφάλιση) ή τους μετόχους τους ή τα θυγατρικά νομικά πρόσωπα, ούτε καταστατικών εγγράφων οποιουδήποτε από αυτούς και να μην έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ή επιβολή οποιουδήποτε δικαιώματος, προνομίου ή βάρους επί οποιουδήποτε από τα περιουσιακά τους στοιχεία ή τα περιουσιακά στοιχεία των θυγατρικών νομικών προσώπων υπέρ οποιουδήποτε πλην της τράπεζας.

(γ) Όχι Υπερημερία/ Όχι εκκρεμείς δίκες

Ούτε ο δανειζόμενος ούτε κάποιος άλλος παρέχων εξασφάλιση δεν πρέπει να είναι σε υπερημερία υπό τους όρους οποιασδήποτε συμφωνίας στην οποία είναι συμβαλλόμενος ή από την οποία μπορεί να δεσμεύεται και καμία δίκη, διαιτησία, φορολογική απαίτηση ή διοικητική διαδικασία δεν εκκρεμεί ή, από όσο γνωρίζουν αυτοί ή οι αξιωματούχοι τους, απειλείται, η οποία, εάν καταλήξει σε αποτέλεσμα δυσμενές γι' αυτούς, θα είχε ουσιωδώς δυσμενείς συνέπειες επί της επιχειρηματικής δραστηριότητας ή της περιουσίας ή των οικονομικών συνθηκών οποιουδήποτε από αυτούς.

(δ) Μη ύπαρξη καθυστερούμενων οφειλών σε τράπεζες

Ο δανειζόμενος δηλώνει επίσης υπεύθυνα, γνωρίζοντας τις συνέπειες του νόμου για ψευδή δήλωση, ότι ουδεμία καθυστερούμενη οφειλή έχει προς οποιαδήποτε άλλη τράπεζα, σε περίπτωση δε που δημιουργήσει στο μέλλον τέτοια οφειλή προς άλλη τράπεζα έχει την υποχρέωση να το δηλώσει αμέσως εγγράφως στην δανείστρια τράπεζα.

(ε) Οικονομικές Πληροφορίες

Όλες οι πληροφορίες, λογαριασμοί, δηλώσεις οικονομικής κατάστασης, ισολογισμοί, οικονομικές καταστάσεις, συνημμένα και εκθέσεις που δόθηκαν από ή για λογαριασμό οποιουδήποτε από τους παρέχοντες εξασφάλιση στη δανείστρια τράπεζα σε σχέση με τις διαπραγματεύσεις και την προετοιμασία της δανειακής συμβάσεως και των εξασφαλιστικών εγγράφων πρέπει να είναι αληθή και ακριβή σε όλα τα ουσιώδη

θέματα και όχι παραπλανητικά, δεν πρέπει να παραλείπουν ουσιώδη γεγονότα και όλες οι εύλογες διερευνήσεις πρέπει να έχουν γίνει για να επαληθευθούν τα γεγονότα και οι δηλώσεις που περιέχονται σε αυτά. Επίσης, ο δανειζόμενος δηλώνει ότι δεν υπάρχουν άλλα γεγονότα η παράλειψη των οποίων θα καθιστούσε οποιαδήποτε δήλωση ή γεγονός περιεχόμενο στα ανωτέρω παραπλανητικό και οι λογαριασμοί ή δηλώσεις οικονομικής καταστάσεως έχουν προετοιμασθεί σύμφωνα με γενικώς παραδεκτές λογιστικές αρχές που εφαρμόστηκαν με συνέπεια.

(στ) Οικονομική κατάσταση

Η οικονομική κατάσταση του δανειζόμενου και των παρεχόντων εξασφάλιση δεν πρέπει να έχει υποστεί καμία ουσιαστική επιδείνωση από τότε που η κατάσταση αυτή δηλώθηκε για τελευταία φορά στη δανείστρια τράπεζα.

(ζ) Μη Ύπαρξη Ασυλίας

Ούτε ο δανειζόμενος, ούτε οποιοσδήποτε άλλος παρέχων εξασφάλιση, ούτε οποιοδήποτε από τα αντίστοιχα περιουσιακά τους στοιχεία έχουν δικαίωμα ασυλίας για λόγους εθνικής κυριαρχίας ή για άλλους λόγους από οποιαδήποτε νομική ενέργεια ή δίκη, που περιλαμβάνει ενδεικτικά αγωγή, κατάσχεση συντηρητική ή αναγκαστική ή άλλη εκτέλεση.

(η) Ναυτιλιακή Εταιρεία

Ο δανειζόμενος είναι συνήθως ναυτιλιακή εταιρεία που έχει ως αντικείμενο απασχολήσεως την κυριότητα πλοίων.

(θ) Καταπολέμηση οικονομικού εγκλήματος

Ο δανειζόμενος θα πρέπει να ενεργεί για δικό του λογαριασμό, η δε χρήση του ναυτιλιακού δανείου, η εκπλήρωση των υποχρεώσεων και οι διαλαμβανόμενες στη δανειακή σύμβαση συναλλαγές να μην εμπίπτουν καθ' οιονδήποτε τρόπο ή ερμηνεία στο πεδίο εφαρμογής οποιουδήποτε νομοθετήματος, απόφασης του Διοικητή της

Τράπεζας της Ελλάδας ή άλλης διάταξης ή διαδικασίας που θεσπίστηκε για την πρόληψη χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (“*money laundering*” – ως ο όρος αυτός ορίζεται στην Οδηγία 2005/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Δηλώσεις που αφορούν τα Εξασφαλιστικά Έγγραφα

(α) Άδειες/ Εξουσιοδοτήσεις

Όλες οι άδειες, εξουσιοδοτήσεις, συναινέσεις ή εγκρίσεις, που είναι απαραίτητες για την υπογραφή, σύναψη, εγκυρότητα, εκτελεστότητα για το παραδεκτό ως αποδεικτικών μέσων και για την αποδεικτική δύναμη των Εξασφαλιστικών Εγγράφων και όλων των εγγράφων τα οποία υπεγράφησαν ή θα υπογραφούν σε σχέση με αυτά, πρέπει να έχουν χορηγηθεί προς την τράπεζα και ο δανειζόμενος και οι παρέχοντες εξασφάλιση να έχουν συμμορφωθεί προς τους όρους αυτών.

(β) Ολοκληρωμένες Εξασφαλίσεις

Όταν θα υπογραφούν και συναφθούν δεόντως τα εξασφαλιστικά έγγραφα θα δημιουργήσουν ολοκληρωμένα δικαιώματα εξασφάλισης υπέρ της τράπεζας, με την ηθελημένη σειρά προτεραιότητας, επί των περιουσιακών στοιχείων και των εισοδημάτων που επιδιώχθηκε να καλύψουν, έγκυρα και εκτελεστά έναντι του δανειζόμενου και οποιουδήποτε άλλου παρέχοντος εξασφάλιση.

(γ) Συμβολαιογραφική Επικύρωση ή Καταχώρηση όχι απαραίτητη

Εκτός από την καταχώρηση οποιασδήποτε υποθήκης στο κατάλληλο βιβλίο καταχώρισης υποθηκών, συνήθως δεν είναι απαραίτητο για την εξασφάλιση της νομιμότητας, εγκυρότητας, εκτελεστότητας ή του παραδεκτού ή της αποδεικτικής δύναμης της δανειοληπτικής συμβάσεως ή οποιουδήποτε από τα εξασφαλιστικά έγγραφα, ή οποιοδήποτε έγγραφο, να έχουν επικυρωθεί από συμβολαιογράφο ή να έχουν καταχωρηθεί σε οποιοδήποτε δικαστήριο, δημόσιο γραφείο ή αλλού ή να έχει πληρωθεί οποιοδήποτε χαρτόσημο ή φόρος καταχώρισης ή άλλος παρόμοιος φόρος ή επιβάρυνση που πρέπει να πληρωθεί ή που οφείλεται σε σχέση με τη σύμβαση ή τα

άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα.

(δ) Μη Φορολόγηση

Δεν επιβάλλεται κανένας φόρος, είτε με παρακράτηση, είτε με άλλο τρόπο επί οποιασδήποτε πληρωμής οφειλόμενης από οποιονδήποτε παρέχοντα εξασφάλιση σύμφωνα με τη δανειακή σύμβαση ή τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα, ούτε επιβάλλεται σε σχέση με τη σύναψη και υπογραφή αυτών ή εξαιτίας της συνάψεως και υπογραφής αυτών ή οποιουδήποτε εγγράφου το οποίο πρέπει να υπογραφεί ή συναφθεί σύμφωνα με την σύμβαση ή τα εξασφαλιστικά έγγραφα. Σε περίπτωση που υπάρχει ή επιβληθεί κάποιος φόρος, αυτός θα βαρύνει τον δανειζόμενο.

(ε) Ισχύς και Δεσμευτικότητα

Τα εξασφαλιστικά έγγραφα είναι ή, μόλις υπογραφούν και συναφθούν, και στην περίπτωση οποιασδήποτε υποθήκης, μόλις καταχωρηθεί στο κατάλληλο βιβλίο καταχωρήσεων, θα είναι έγκυρα και δεσμευτικά και εκτελεστά έναντι του δανειζόμενου και των άλλων παρεχόντων εξασφάλιση σύμφωνα με τους αντιστοίχους όρους και προϋποθέσεις τους και δεν υπάρχουν άλλες συμφωνίες ή ρυθμίσεις οι οποίες μπορούν να επιδράσουν δυσμενώς επάνω σε αυτά ή να συγκρούονται με τα εξασφαλιστικά έγγραφα ή με την εξασφάλιση την οποία αυτά δημιουργούν.

(στ) Άμεσες Υποχρεώσεις

Οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στον δανειζόμενο και οποιονδήποτε άλλο παρέχοντα εξασφάλιση από τα εξασφαλιστικά έγγραφα είναι και θα είναι άμεσες υποχρεώσεις αυτών.

(ζ) Έγκυρη επιλογή Δικαίου

Η επιλογή του δικαίου που συμφωνείται να διέπει την σύμβαση και/ή οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα και η υπαγωγή στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων που συμφωνείται στη σύμβαση δανείου και σε καθένα από τα εξασφαλιστικά έγγραφα είναι και θα είναι, μόλις υπογραφεί και συναφθεί το καθένα εξασφαλιστικό έγγραφο, έγκυρη και δεσμευτική για τον δανειζόμενο και οποιονδήποτε άλλο παρέχοντα εξασφάλιση ο οποίος είναι συμβαλλόμενο μέρος σε αυτές.

Περιβαλλοντική Δήλωση

(α) Εκτός από ό,τι έχει ήδη ανακοινωθεί από τον δανειζόμενο εγγράφως στην τράπεζα και έχει αναγνωρισθεί εγγράφως από την τράπεζα:

- (i) ο δανειζόμενος, οι παρέχοντες εξασφάλιση και οι προστηθέντες ή υπάλληλοι αυτών πρέπει να έχουν συμμορφωθεί με τις διατάξεις όλων των περιβαλλοντικών Νόμων, δηλαδή εθνικών και διεθνών νόμων, κανόνων, διατάξεων, συμβάσεων και συνδιασκέψεων που αφορούν στο χρηματοδοτούμενο Πλοίο, τη μόλυνση ή την προστασία της ανθρώπινης υγείας ή του περιβάλλοντος συμπεριλαμβανομένων ενδεικτικώς της μεταφοράς υλικών περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος και κάποιας πραγματικής ή απειλούμενης εκπομπής, υπερχειλίσης, εκροής ή απελευθέρωσης κάποιου υλικού περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος,
- (ii) ο δανειζόμενος, οι παρέχοντες εξασφάλιση και οι προστηθέντες ή υπάλληλοι αυτών πρέπει να έχουν παραλάβει και συμμορφωθεί με όλες τις περιβαλλοντικές εγκρίσεις, δηλαδή συγκαταθέσεις, εξουσιοδοτήσεις, άδειες ή εγκρίσεις κυβερνητικών ή άλλων αρμόδιων αρχών ή δικαστηρίων σε σχέση με κάποιο πλοίο ή τη λειτουργία του ή τη μεταφορά φορτίου με αυτό ή οποία απαιτείται με κάποιο περιβαλλοντικό Νόμο,
- (iii) ούτε ο δανειζόμενος, ούτε οι παρέχοντες εξασφάλιση, ούτε οι προστηθέντες ή υπάλληλοι αυτών δεν πρέπει να έχουν λάβει γνώση για κάποια περιβαλλοντική απαίτηση, δηλαδή διαταγή ή ενέργεια από κυβερνητική ή άλλη δημόσια αρχή σχετικά με την εκτέλεση, τον καθαρισμό, τη μεταφορά απορριμάτων ή άλλες αναγκαστικές ενέργειες που επιβάλλονται ή εκτελούνται σύμφωνα με κάποιο περιβαλλοντικό Νόμο, καθώς και απαιτήσεις που προβάλλονται από κάποιον τρίτο σχετικά με ζημιά, συμμετοχή σε ζημιά, απώλεια ή σωματική βλάβη η οποία να προκύπτει από κάποια πραγματική ή απειλούμενη εκπομπή,

υπερχείλιση, εκροή ή απελευθέρωση κάποιου ρυπαντικού υλικού, σχετικά με το ότι κάποιο μέρος ή κάποιος προστηθείς δεν έχει συμμορφωθεί με κάποιο περιβαλλοντικό Νόμο ή κάποια περιβαλλοντική έγκριση, όπως περιγράφεται ανωτέρω.

(β) Εκτός από ό,τι έχει ήδη ανακοινωθεί από τον δανειζόμενο εγγράφως στην τράπεζα και έχει αναγνωρισθεί εγγράφως από την τράπεζα δεν πρέπει να υπάρχει κάποια περιβαλλοντική απαίτηση, όπως περιγράφεται ανωτέρω, που να εκκρεμεί ή, από όσα γνωρίζει ο δανειζόμενος, να απειλείται εναντίον του δανειζόμενου ή των Πλοίων ή κάποιου άλλου συσχετιζόμενου μέρους ή κάποιου άλλου συσχετιζόμενου Πλοίου ή, από όσα γνωρίζει ο δανειζόμενος, κάποιου από τους προστηθέντες αυτών.

(γ) Εκτός από ό,τι έχει ήδη ανακοινωθεί από τον δανειζόμενο εγγράφως στην τράπεζα και έχει αναγνωρισθεί εγγράφως από την τράπεζα, δεν πρέπει να έχει συμβεί καμία εκπομπή, υπερχύληση, εκροή ή απελευθέρωση ρυπαντικού υλικού από το Πλοίο που ανήκει στον δανειζόμενο, ούτε, από όσα γνωρίζει ο δανειζόμενος από κάποιο άλλο συσχετιζόμενο Πλοίο που ανήκει σε κάποιο άλλο συσχετιζόμενο μέρος ή διαχειρίζεται ή έχει ναυλωθεί από αυτό το οποίο θα μπορούσε να δημιουργήσει κάποια περιβαλλοντική απαίτηση.

Δηλώσεις που αφορούν το Πλοίο

(α) Πλοιοκτησία/ Σημαία/ Αξιοπλοία/ Κλάση/ Ασφάλιση

το Πλοίο πρέπει να είναι:

- (iv) στην απόλυτη και, πλην των υποθηκών υπέρ της δανείστριας τράπεζας, ελεύθερη χωρίς επιβαρύνσεις κυριότητα του δανειζόμενου πλοιοκτήτη,
- (v) νηολογημένο σε νηολόγιο και με σημαία που είναι αποδεκτά στην τράπεζα στο όνομα του πλοιοκτήτη του,
- (vi) λειτουργικά αξιόπλοια και από κάθε πλευρά κατάλληλο για υπηρεσία,
- (vii) καταχωρημένο σε νηογνώμονα ο οποίος έχει εγκριθεί από την

τράπεζα εγγράφως και αυτή η καταχώρηση να είναι και να παραμένει καθαρή και χωρίς οποιεσδήποτε προϋποθέσεις, συστάσεις (*recommendations*) ή σημειώσεις (*notations*) εκτός από τις σημειώσεις οι οποίες κατά την κρίση της τράπεζας δεν επηρεάζουν την κλάση, και

(viii) ασφαλισμένο σύμφωνα με τους σχετικούς συμφωνημένους όρους της δανειακής συμβάσεως.

(β) Υπαρξη Ναυλώσεως

Κατά τη λήψη του δανείου προβλέπεται αν το Πλοίο υπόκειται ή όχι σε ναύλωση ή σε σύμβαση χρησιμοποίησεως ή σε κάποια άλλη συμφωνία για την μελλοντική ναύλωση του Πλοίου η οποία, εάν συνήπτετο μετά τη λήψη του δανείου, θα απαιτούσε την συναίνεση της τράπεζας, σύμφωνα με οποιοδήποτε από τα εξασφαλιστικά έγγραφα, και κατά τη λήψη του δανείου δηλώνεται ότι δεν υπάρχει καμία συμφωνία ή ρύθμιση σύμφωνα με την οποία τα έσοδα του Πλοίου θα μπορούν να διανέμονται και σε οποιοδήποτε πρόσωπο άλλο πλην του πλοιοκτήτη του.

(γ) Μη Υπαρξη Βαρών

Κατά τη λήψη του δανείου το Πλοίο ή τα έσοδά του ή οι ασφάλειές του ή η αποζημίωση επιτάξεως ή οποιοδήποτε μέρος από αυτά δεν πρέπει να υπόκεινται σε κανένα βάρος εκτός από βάρη υπέρ της δανειστρίας τράπεζας.

Ισχύς των Δηλώσεων

(α) Κατά το χρόνο της συνάψεως της συμβάσεως όλες οι δηλώσεις και διαβεβαιώσεις και όλες οι άλλες πληροφορίες που δόθηκαν από τον δανειζόμενο προς την τράπεζα πρέπει να είναι αληθείς και ακριβείς και να μην έχει επέλθει ούτε να συνεχίζει να υπάρχει οποιοδήποτε γεγονός υπερημερίας ή γεγονός το οποίο θα μπορούσε να αποτελέσει γεγονός υπερημερίας με την πάροδο του χρόνου ή μετά από όχληση ή και τα δύο.

(β) Οι ως άνω δηλώσεις και διαβεβαιώσεις θεωρούνται ότι επαναλαμβάνονται από τον δανειζόμενο καθ' εκάστη ημέρα από την ημερομηνία

υπογραφής της συμβάσεως και μέχρις ότου όλα τα χρήματα που οφείλονται ή θα οφείλονται από τους παρέχοντες εξασφάλιση ή καθέναν από αυτούς, σύμφωνα με τη σύμβαση και τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα, θα έχουν αποπληρωθεί ολοσχερώς ως εάν γίνονται αναφορικά με γεγονότα και καταστάσεις που ισχύουν κάθε τέτοια ημέρα.

5. Αποπληρωμή και Προπληρωμή του δανείου (Repayment & Prepayment)

Στη δανειοληπτική σύμβαση προβλέπεται ότι όλα τα ποσά τα οποία πρέπει να πληρωθούν από τον δανειζόμενο σύμφωνα με τη σύμβαση και τα σχετικά εξασφαλιστικά έγγραφα θα πληρώνονται στη δανείστρια τράπεζα κατά την ημερομηνία που οφείλονται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις στο συμφωνημένο μεταξύ των μερών νόμισμα και σε πίστωση του δανείου.

Πληρωμές σε Εργάσιμες Ημέρες

Όλες οι πληρωμές συνήθως προλέπεται ότι θα γίνονται σε εργάσιμη ημέρα. Εάν η δήλη ημερομηνία δεν είναι εργάσιμη ημέρα, η πληρωμή θα γίνεται την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα, εφόσον αυτή εμπίπτει στον ίδιο ημερολογιακό μήνα, διαφορετικά η πληρωμή θα γίνεται την αμέσως προηγούμενη της δήλης εργάσιμη ημέρα.

Όχι Έκπτωση/ Μη ύπαρξη κρατήσεων

Οι πληρωμές διενεργούνται χωρίς δικαίωμα του δανειζόμενου για έκπτωση λόγω συμψηφισμού ή επίσχεσης εξ αιτίας ανταπαίτησής του και χωρίς παρακράτηση ή μείωση λόγω τυχόν φόρων ή άλλων κρατήσεων ή επιβαρύνσεων και χωρίς οποιουσδήποτε περιορισμούς ή όρους.

Αναπλήρωση για τυχόν κρατήσεις

Εάν οποτεδήποτε ο δανειζόμενος υποχρεωθεί από οποιοδήποτε νόμο, κανονισμό, κανονιστική διάταξη ή άλλη πράξη οποιασδήποτε κρατικής αρχής, νομισματικής επιτροπής, κεντρικής τράπεζας ή οποιασδήποτε παρεμφερούς αρχής να

προβεί σε πληρωμή μόνο αφού διενεργήσει παρακράτηση ή μείωση ή άλλες κρατήσεις, ο δανειζόμενος θα καταβάλλει στην τράπεζα τα πρόσθετα ποσά που είναι απαραίτητα για να εξασφαλιστεί ότι η τράπεζα θα λάβει καθαρό ποσό ίσο με το πλήρες ποσό που θα έπρεπε να είχε λάβει αν η πληρωμή γινόταν χωρίς τις κρατήσεις αυτές.

Υπολογισμοί

Όλοι οι τόκοι και οι άλλες πληρωμές οι οποίες σύμφωνα με τη δανειακή σύμβαση πρέπει να γίνονται με αναφορά σε ετήσιο ποσοστό, θα γεννώνται σε ημερήσια βάση και θα υπολογίζονται με βάση τις πραγματικές ημέρες οι οποίες θα έχουν παρέλθει και για τον υπολογισμό θα λογίζεται ότι το έτος έχει τριακόσιες εξήντα (360) ημέρες.

Προπληρωμή

Σύμφωνα με τον όρο αυτό, ο δανειζόμενος έχει το δικαίωμα, κατόπιν έγγραφης ειδοποίησης προς την τράπεζα, να προπληρώσει οικειοθελώς (*voluntary prepayment*), χωρίς καμία επιβάρυνση ή ποινική ρήτρα, μέρος ή ολόκληρο το δάνειο μαζί με τον οφειλόμενο τόκο και τυχόν άλλες επιβαρύνσεις ή έξοδα της τράπεζας, σύμφωνα συνήθως με συγκεκριμένες προϋποθέσεις που εξειδικεύονται ρητά στη δανειακή σύμβαση (για παράδειγμα, ορισμένο χρόνο ή ορισμένο ποσό δόσης που πρέπει να γίνει η προπληρωμή).

Επίσης, μπορεί να υπάρχει και ο όρος της υποχρεωτικής προπληρωμής (*compulsory prepayment*) του δανείου σε περίπτωση ολικής καταστροφής (*total loss*) ή πώλησης του πλοίου. Στην περίπτωση αυτή ορίζονται συγκεκριμένα οι προϋποθέσεις σχετικά με τον ορισμό της ολικής απώλειας, καθώς και το χρόνο της απώλειας αυτής

6. Τόκος

Ο όρος αυτός του δανείου προβλέπει ζητήματα σχετικά με τους μηχανισμούς καθορισμού του ποσοστού επιτοκίου (*interest rate*) επί του συγκεκριμένου δανείου και την πληρωμή τόκου¹⁵. Επίσης, συνήθως υπάρχει πρόβλεψη σχετικά με το επιτόκιο υπερημερίας το οποίο είναι επαυξημένο σε περίπτωση που συμβεί κάποιο γεγονός υπερημερίας. Σύμφωνα με το αγγλικό δίκαιο υπάρχει κίνδυνος το επιτόκιο υπερημερίας να μην εφαρμοστεί ως ποινή, ωστόσο γενικά αυτό θεωρείται αποδεκτό όταν η αύξησή του κυμαίνεται σε λογικά πλαίσια.

Επιτόκιο και υπολογισμός

Προβλέπεται, λοιπόν, ότι ο δανειζόμενος θα πληρώνει τόκο επί του υπολοίπου του δανείου, που θα υπολογίζεται προς ετήσιο επιτόκιο ίσο προς το άθροισμα: (i) του προβλεπόμενου στη σύμβαση περιθωρίου (*margin*) και (ii) του προβλεπόμενου βασικού επιτοκίου. Οι τόκοι θα υπολογίζονται επί του εκάστοτε συνολικού χρεωστικού υπολοίπου του δανείου το οποίο οφείλεται στην τράπεζα σύμφωνα με τη δανειακή σύμβαση ανά πάσα στιγμή με βάση έτος 360 ημερών και θα καταβάλλονται από τον δανειζόμενο κάθε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (πχ. τρίμηνο) κάθε έτους ή, αν αυτή είναι αργία, κατά την προηγούμενη ή επόμενη εργάσιμη ημέρα, ενώ αν δεν γίνει αυτή η καταβολή, η τράπεζα θα δικαιούται να χρεώσει το υπόλοιπο του δανείου με αυτόν τον τόκο. Ο τόκος θα υπολογίζεται στο εκάστοτε ημερήσιο χρεωστικό υπόλοιπο του δανείου.

Επιτόκιο Υπερημερίας

Εάν ο δανειζόμενος δεν πληρώσει στην τράπεζα εμπροθέσμως και προσηκόντως οποιοδήποτε οφειλόμενο κατά τους όρους της δανειοληπτικής σύμβασης ποσό, τότε θα οφείλεται τόκος επ' αυτού προς επιτόκιο ίσο με το άθροισμα: (i) του περιθωρίου (*margin*), (ii) του προβλεπόμενου βασικού επιτοκίου και (iii) ενός πρόσθετου ποσοστού που προβλέπεται κάθε φορά, συνήθως 1% - 2%, από την

¹⁵Οι δείκτες των επιτοκίων στην αγορά καθορίζονται κατά κύριο λόγο από την επιθυμία των φυσικών προσώπων να δανειστούν και να δανείσουν. Παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν το επιτόκιο είναι π.χ. ο πληθωρισμός, η κυβερνητική πολιτική και η προσδοκία για μελλοντική ανάπτυξη (πιο εξειδικευμένα για τον καθορισμό του επιτοκίου βλ. Κεφ. 5, σελ. 125 επ. Jonathan Berk & Peter De Marzo, 2007, "Corporate Finance", Pearson International Edition).

ημερομηνία που αυτό κατέστη ληξιπρόθεσμο έως την ημερομηνία της πραγματικής πληρωμής. Ρητά συμφωνείται επίσης ότι οι τόκοι υπερημερίας θα ανατοκίζονται ανά συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, πχ. εξάμηνο.

Αναπροσαρμογή επιτοκίου

Η τράπεζα διατηρεί συνήθως το δικαίωμα καθ' όλη την διάρκεια ισχύος της δανειακής σύμβασης να μεταβάλλει ή και να αναπροσαρμόζει περιοδικά τον τρόπο υπολογισμού του προβλεπόμενου βασικού επιτοκίου. Ρητώς έτσι συμφωνείται ότι το επιτόκιο θα προσαυξάνεται εκάστοτε με την επιβάρυνση που θα δημιουργείται στην τράπεζα αναφορικά με την υποχρέωση τήρησης υποχρεωτικών καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδας.

Όσον αφορά την μεταβολή του περιθωρίου (*margin*), η τράπεζα πριν από οποιαδήποτε μεταβολή θα πρέπει να δίνει προηγούμενη ειδοποίηση ορισμένων ημερών στον δανειζόμενο. Αν ο δανειζόμενος διαφωνήσει με το νέο περιθώριο θα πρέπει να ενημερώσει την τράπεζα εγγράφως για τη διαφωνία του μέσα σε ορισμένο χρόνο από τότε που πληροφορήθηκε τη μεταβολή του περιθωρίου, άλλως θα θεωρείται ότι απεδέχθη τη σχετική μεταβολή. Αν ο δανειζόμενος διαφωνήσει με το νέο περιθώριο, δικαιούται κανονικά να προσέλθει στην τράπεζα και να διαπραγματευθεί νέους όρους συνεργασίας εντός ορισμένου χρόνου από τη γνωστοποίηση. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία, θα εφαρμόζεται το νέο περιθώριο, αλλά ο δανειζόμενος θα έχει το δικαίωμα να εξοφλήσει το υπόλοιπο του δανείου επιφυλλασσομένης της υποχρεώσεώς του να καταβάλλει στην τράπεζα το κόστος της πρόωρης προπληρωμής.

Η τράπεζα δικαιούται επίσης να τροποποιεί, σύμφωνα με τις ανάγκες της λογιστικής της πρακτικής, τις ημερομηνίες που καθορίζονται στη σύμβαση ως ημερομηνίες αναπροσαρμογής επιτοκίου και καταβολής τόκων.

Εναλλακτικό Επιτόκιο

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η περίπτωση του εναλλακτικού επιτοκίου σύμφωνα με την οποία σε περιπτώσεις που, για παράδειγμα, η τράπεζα, κατά την κρίση της, θεωρήσει ότι δεν υπάρχουν επαρκή και εύλογα μέσα για τον προσδιορισμό του EURIBOR ή ότι λόγω συνθηκών που επηρεάζουν τη Διατραπεζική Αγορά γενικώς δεν

είναι πρακτικά δυνατό στην τράπεζα να χορηγήσει το συμφωνημένο δάνειο ή ότι το EURIBOR δεν αντικατοπτρίζει επαρκώς το κόστος χρηματοδότησης, τότε η τράπεζα θα ενημερώνει τον δανειζόμενο και σε περίπτωση που το δάνειο δεν έχει εκταμιευθεί, η χορήγηση αυτή θα ματαιώνεται, ενώ, σε περίπτωση κατά την οποία το δάνειο έχει ήδη εκταμιευθεί, η τράπεζα και ο δανειζόμενος θα μπορούν να διαπραγματεύονται με καλή πίστη και με σκοπό να καταλήξουν εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος από την ημερομηνία της έγγραφης πρόσκλησης της τράπεζας προς τον δανειζόμενο για τις εν λόγω διαπραγματεύσεις σε μια αποδεκτή εναλλακτική λύση, δηλαδή ένα εναλλακτικό επιτόκιο, και αν δεν είναι δυνατόν να βρεθεί τέτοια λύση ο δανειζόμενος θα υποχρεούται να προπληρώσει το δάνειο αμέσως ή μέσα στην προθεσμία που τυχόν του τάξει η τράπεζα, μαζί με τον επ' αυτού τόκο μέχρι την ημερομηνία της προπληρωμής, υπολογιζόμενο με το τελευταίο επιτόκιο που ίσχυε για το δάνειο, καθώς και μαζί με όλα τα άλλα ποσά τα οποία πρέπει να πληρωθούν από τον δανειζόμενο σύμφωνα με τη σύμβαση και τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα, οπότε το δάνειο θα ματαιώνεται οριστικά. Στην περίπτωση αυτή ο δανειζόμενος θα καταβάλει επίσης στην τράπεζα κάθε ποσό που η τράπεζα καθορίσει ότι είναι απαραίτητο για να την αποζημιώσει για τις τυχόν αυξημένες της δαπάνες διατήρησης του δανείου κατά την περίοδο των διαπραγματεύσεων και μέχρι την προπληρωμή¹⁶.

7. Τα Εξασφαλιστικά Έγγραφα (Security Documents)

Οι κίνδυνοι που συνδέονται με τη δανειοδότηση

Η ναυτιλιακή χρηματοδότηση είναι συνυφασμένη με πολλούς και ποικίλους κινδύνους. Αυτοί αφορούν, για παράδειγμα, κινδύνους αναξιοπιστίας του προσώπου, φυσικού ή νομικού, που επιδιώκει τον δανεισμό, καθώς και κινδύνους από σχετικά ελαττωμένη φερεγγυότητα του προσώπου που ζητά τον δανεισμό, πιθανώς λόγω αδυναμίας του να παράσχει στον δανειστή πρόσθετες εγγυήσεις για την πλήρη εξασφάλισή του. Ο σχετικά αυξημένος κίνδυνος που δημιουργείται από την τελευταία

¹⁶ Επιπλέον του τόκου, καταβάλλεται από τον δανειζόμενο προς την τράπεζα και δικαίωμα διευθύνσεως του δανείου (*management fee*) και τραπεζική προμήθεια.

αυτή αιτία οδηγεί είτε σε περιορισμό της εκτάσεως του δανεισμού σε σχέση προς την αξία του περιουσιακού στοιχείου που αποκτάται, δηλαδή του πλοίου, είτε σε αυξημένο επιτόκιο, είτε και στα δύο. Επίσης, η δανείστρια τράπεζα είναι εκτεθειμένη σε κινδύνους φυσικούς που αφορούν την απώλεια ή καταστροφή του χρηματοδοτούμενου πλοίου¹⁷. Για τους λόγους αυτούς, η δανείστρια τράπεζα επιδιώκει σε κάθε περίπτωση να λάβει τις αναγκαίες εξασφαλίσεις στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, όπως περιγράφονται παρακάτω.

Οι τυπικές ασφάλειες στα πλαίσια της ναυτιλιακής χρηματοδότησης

Παραδοσιακά, η ναυτιλιακή τράπεζα ήταν ικανοποιημένη αν χορηγούσε ένα δάνειο, για παράδειγμα, 60% της αξίας ενός Πλοίου ασφαλισμένο από μια πρώτη υποθήκη, μαζί με τη συνήθη εκχώρηση ασφαλειών και εσόδων του Πλοίου. Ωστόσο, στα τέλη του 1970, έγινε αισθητό ότι η παγκόσμια ναυτιλία περνούσε σοβαρή υπερπληθώρα σε τονάζ και οι αξίες έπεφταν, σε αρκετές περιπτώσεις, αρκετά δραματικά. Πολλές τράπεζες, με υποθήκες πχ. 60% της αξίας του Πλοίου, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ξαφνικά συνειδητοποίησαν ότι, ακόμα κι αν εκτελούσαν την υποθήκη και πωλούσαν το συγκεκριμένο Πλοίο, η μόνη διαθέσιμη αγορά θα ήταν αυτή του σκραπ (*scrap market*).

Έτσι, η εμπιστοσύνη του τραπεζίτη στη ναυτική υποθήκη ως μοναδικό μέσο ασφάλειας κλονίστηκε σε μεγάλο βαθμό. Παρ' όλα αυτά, ακόμα και σήμερα ελάχιστες τράπεζες που δραστηριοποιούνται στη ναυτιλιακή χρηματοδότηση δανείζουν χωρίς σχετική υποθήκη στο Πλοίο. Είναι αλήθεια ότι η υποθήκη πάνω στο Πλοίο προσφέρει θετική ασφάλεια με την προνομιακή ικανοποίηση από την αξία του Πλοίου, ενώ επίσης λειτουργεί και αρνητικά αποθαρρύνοντας κι απαγορεύοντας στους άλλους πιστωτές ν' αξιώσουν προνομιακή ικανοποίηση από το μόνο ουσιαστικό περιουσιακό στοιχείο του δανειζόμενου. Για το λόγο αυτό, οι τραπεζίτες ξεκίνησαν να εξετάζουν πιο σοβαρά τη δυνατότητα απόκτησης πρόσθετης διαθέσιμης ασφάλειας από τη σύμβαση δανείου.

Ειδικότερα, οι τράπεζες άρχισαν να εξετάζουν πιο προσεχτικά τις πιθανές πηγές αποπληρωμής των δανείων τους, προσέχοντας παράλληλα τον τρόπο εισροής χρήματος

¹⁷ βλ. Γεωργαντόπουλος Ε., Γ.Π. Βλάχος (2003), “Ναυτιλιακή Οικονομική”, J&J Hellas, Κεφ. 18

από τη λειτουργία του Πλοίου και συχνά δανείζοντας μόνο σε πλοιοκτήτες με αδιαμφισβήτητο καλό ιστορικό στην πετυχημένη διαχείριση του Πλοίου σε καλές και κακές αγορές, ή δανείζοντας μόνο σε Πλοία ναυλωμένα με μακροπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα ναυλοσύμφωνα όπου τα ναύλα θα ήταν η βασική πηγή για την αποπληρωμή της δανείστριας τράπεζας. Κατά συνέπεια, το όνομα του πλοιοκτήτη και η φήμη του στην αγορά άρχισε να παίζει σημαντικό ρόλο στο ναυτιλιακό δανεισμό. Έτσι, αν ο πλοιοκτήτης, σε μια αδύναμη οικονομικά περίοδο, έκανε trade με time charter (χρονοναύλωση) με ικανοποιητικό εισόδημα, τότε οι τράπεζες “ένιωθαν” σαφώς μεγαλύτερη ικανοποίηση.

Οι κυριότερες ασφάλειες για τις οποίες συνήθως μια δανείστρια τράπεζα θα ενδιαφερθεί να λάβει στις ναυτιλιακές συναλλαγές είναι οι εξής:

1. *Πρώτη Προτιμώμενη Υποθήκη στο Πλοίο (Mortgage)*¹⁸
2. *Εκχώρηση ασφαλειών και εσόδων του Πλοίου (Assignment of Insurances & Earnings & Requisition Compensation)*¹⁹
3. *Εκχώρηση ειδικής ασφάλειας Ναυλοσυμφώνου (Charterparty Assignment)*²⁰
4. *Προσωπική Εγγύηση (Personal Guarantee)*²¹
5. *Εταιρική Εγγύηση (Corporate Guarantee)*
6. *Ενέχυρο Μετοχών του δανειζόμενου (Shares Pledge)*
7. *Ενέχυρο σε τραπεζικό λογαριασμό (Account's Pledge)*

Γενικότερα, καμία συναλλαγή δεν είναι ποτέ ακριβώς η ίδια με τις υπόλοιπες

18 Στις αρχές της μεταπολεμικής περιόδου, η δανειοδότηση έναντι υποθηκείωσης του πλοίου που αφορούσε η χρηματοδότηση αποτελούσε τη μοναδική μέθοδο για την εξασφάλιση των δικαιωμάτων και συμφερόντων του δανειστή.

19 Η εκχώρηση αυτή αφορά παραχώρηση στον δανειστή του καθαρού εισοδήματος του πλοίου. Βλ. και Παράρτημα II που αφορά την εκχώρηση των ασφαλειών προς την τράπεζα.

20 Η εκχώρηση αυτή αφορά συνήθως χρονοναύλωση (*time charter*) ή ναύλωση πλοίου γυμνού (*bareboat charter*) και με ναύλο αρκετά μεγάλο ώστε να αποδώσει εισόδημα (*cash flow*) που θα επιτρέψει την ομαλή εξυπηρέτηση του δανείου. Είναι σαφώς πιο σημαντικό ένα ναυλοσύμφωνο μεγάλης διάρκειας ως μέσο εξασφάλισης του απαραίτητου εισοδήματος για την εξυπηρέτηση του δανείου.

21 Η προσωπική εγγύηση παρέχεται συνήθως από τον ίδιο τον επιχειρηματία ή πλοιοκτήτη που σχετίζεται με το συγκεκριμένο δάνειο, ή από συγγενικό του πρόσωπο, όταν το πρόσωπο αυτό δημιουργεί τον απαραίτητο βαθμό εμπιστοσύνης στη δανείστρια τράπεζα.

και η δανείστρια τράπεζα θα πρέπει να κάνει διαχωρισμούς σχετικά με τις ασφάλειες που ζητά από τον δανειζόμενο πλοιοκτήτη σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Ο τελικός σκοπός θα πρέπει πάντα να είναι η μέγιστη δυνατή ασφάλεια της τράπεζας επιτρέποντας, όμως, ταυτόχρονα στο δανειζόμενο πλοιοκτήτη να συνεχίσει απρόσκοπτα την επιχείρησή του και να μεγιστοποιήσει τη δυνατότητα κέρδους του χωρίς ουσιαστικό περιορισμό.

Η εγγραφή της ασφάλειας

Όσον αφορά την εγγραφή και καταχώρηση των διάφορων ασφαλειών, όπως την καταχώρηση των υποθηκών που γίνεται στο κατάλληλο νηολόγιο, ορισμένες δικαιοδοσίες απαιτούν ώστε συγκεκριμένα εξασφαλιστικά έγγραφα που υπογράφονται από εταιρίες ιδρυθείσες σ' αυτή τη δικαιοδοσία να καταχωρούνται, επίσης, στα μητρώα των αντίστοιχων εταιρειών ή σε άλλα δημόσια μητρώα. Αυτό εφαρμόζεται κυρίως στις δικαιοδοσίες του αγγλικού δικαίου, όπως της Κύπρου, του Hong-Kong και της Σιγκαπούρης που είναι και οι πιο χαρακτηριστικές. Σύμφωνα με το αγγλικό δίκαιο, ένα βάρος (*encumbrance*) που δημιουργείται από εταιρεία εγκατεστημένη στην Αγγλία και την Ουαλία είναι άκυρο έναντι ενός εκκαθαριστή ή διαχειριστή και κάθε πιστωτή της εταιρείας εφόσον τα στοιχεία του βάρους αυτού, καθώς και το πρωτότυπο έγγραφο δεν έχουν καταχωρηθεί στο αντίστοιχο Μητρώο Εταιρειών μέσα σε είκοσι μία (21) μέρες από τη δημιουργία του συγκεκριμένου βάρους. Παρ' όλο που η εγγραφή και καταχώρηση ενός βάρους είναι αυστηρά υποχρέωση της δανειζόμενης εταιρείας, οι πιο πολλές τράπεζες στην πράξη αναλαμβάνουν από μόνες τους τη νόμιμη καταχώρηση των ασφαλειών, ώστε να εξασφαλίσουν την προστασία των δικαιωμάτων τους. Στα πλαίσια των ναυτιλιακών συναλλαγών, η υποχρέωση για την καταχώρηση των στοιχείων της ασφάλειας στο Μητρώο Εταιρειών επεκτείνεται στην υποθήκη, την εκχώρηση των ασφαλειών κι εσόδων, το ενέχυρο μετοχών, το ενέχυρο λογαριασμού και τις εγγυήσεις, εταιρικές και προσωπικές²².

22 Το Κεφάλαιο 691 της Πράξης 1985 για τις Εταιρείες (Companies Act 1985) προβλέπει ότι, στην περίπτωση που μια εταιρεία έχει συσταθεί σε χώρα έξω από το Ηνωμένο Βασίλειο και ιδρύει υποκατάστημα εντός του Ηνωμένου Βασιλείου, θα πρέπει μέσα σε ένα μήνα από την ίδρυση του υποκαταστήματος να καταθέσει συγκεκριμένα έγγραφα στο αγγλικό Μητρώο Εταιρειών.

Οι συνέπειες της μη νόμιμης εγγραφής και καταχώρησης των ασφαλειών είναι πολύ σοβαρές. Η παράλειψη, λοιπόν, της νόμιμης καταχώρησης των στοιχείων ενός βάρους μέσα στη νόμιμη κάθε φορά προθεσμία έχει ως αποτέλεσμα την ακυρότητα του βάρους αυτού έναντι κάθε πιθανού εκκαθαριστή ή διαχειριστή ο οποίος θα πρέπει να αντιμετωπίσει το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο (πχ. Πλοίο, μετοχές) σαν το βάρος να μην υπήρχε ποτέ πάνω σ' αυτό. Κατά τον ίδιο τρόπο, κάθε άλλος πιστωτής της δανειζόμενης εταιρείας θα μπορεί να αγνοήσει το βάρος αυτό. Συνεπώς, το χρέος του δανειζόμενου δεν θα επηρεαστεί από τη μη νόμιμη εγγραφή μιας ασφάλειας που το ασφαλίζει, αλλά η δανείστρια τράπεζα στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να έρθει αντιμέτωπη και ν' ανταγωνιστεί με τους υπόλοιπους ανασφάλιστους πιστωτές του δανειζόμενου λόγω της αφερεγγυότητας του δανειζόμενου.

8. Οι Υποχρεώσεις του δανειζόμενου και των παρεχόντων ασφάλειες (Covenants)

Αυτός ο όρος του δανείου συνήθως περιλαμβάνει υποχρεώσεις, φορολογικές, οικονομικές και άλλες, σε σχέση με τον δανειζόμενο, αλλά και τις κυριότερες υποχρεώσεις σε σχέση με το Πλοίο, όπως για την ασφάλιση του Πλοίου. Βέβαια, εναλλακτικά όλες οι ειδικότερες υποχρεώσεις σε σχέση με το Πλοίο περιλαμβάνονται και στην τυχόν υποθήκη επάνω στο Πλοίο. Μια πολύ σημαντική υποχρέωση που πιθανότατα περιλαμβάνεται στη σύμβαση δανείου είναι αυτή του δανειζόμενου να εξασφαλίζει ότι η αξία του Πλοίου είναι πάντοτε μεγαλύτερη από κατά ένα συγκεκριμένο ποσοστό από το υπόλοιπο του δανείου και συνήθως το ποσοστό αυτό είναι 120% ως 130%. Το ακριβές ποσοστό μπορεί να εξαρτάται από την ηλικία και τον τύπο του Πλοίου.

Επίσης, ο όρος αυτός πιθανώς να περιλαμβάνει κάποιο μηχανισμό για την εκτίμηση της αξίας του Πλοίου προς το σκοπό της δανειακής σύμβασης. Μερικές φορές η αξία του Πλοίου εκτιμάται εξ ολοκλήρου με διακριτική ευχέρεια της τράπεζας, πράγμα το οποίο γενικότερα δεν είναι αποδεκτό στους δανειζόμενους οι οποίοι στην περίπτωση αυτή συνήθως επιμένουν η σύμβαση να προβλέπει μια διαδικασία

περιοδικών ανεξάρτητων εκτιμήσεων της αξίας του Πλοίου. Αυτό που συμβαίνει κατά κανόνα στην πράξη είναι η δανείστρια τράπεζα και ο δανειζόμενος να ορίζουν ο καθένας από έναν εκτιμητή και στα πλαίσια της σύμβασης η αξία του Πλοίου θα εκτιμάται μέσω αυτών των δύο εκτιμήσεων.

Οι πιο συνήθεις, λοιπόν, υποχρεώσεις που αναλαμβάνει ο δανειζόμενος από την ημερομηνία της δανειοληπτικής σύμβασης και όσο οφείλονται ή είναι ληξιπρόθεσμα οποιαδήποτε ποσά από τη σύμβαση ή οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα είναι²³:

Υποχρεώσεις για παροχή πληροφοριών:

(α) Οικονομικές πληροφορίες

Ο δανειζόμενος παρέχει στην τράπεζα κάθε στοιχείο ή πληροφορία που τυχόν ζητήσει για την οικονομική κατάσταση και τις εργασίες του που θα μπορούσαν να επηρεάσουν ουσιωδώς την εκ μέρους του εκπλήρωση των υποχρεώσεων και δεσμεύσεων που απορρέουν από την σύμβαση.

(β) Πληροφορίες για εκκρεμείς αγωγές

Ο δανειζόμενος ενημερώνει την τράπεζα σχετικά με την πορεία αγωγών, προσφυγών ή λοιπών ένδικων βοηθημάτων που εκκρεμούν ή επαπειλούνται ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου ή διοικητικού οργάνου που μπορεί να επηρεάσουν ουσιαστικά κατά τρόπο αρνητικό τις εργασίες ή την οικονομική κατάσταση του δανειζόμενου και των θυγατρικών εταιριών.

(γ) Πληροφορίες για δυσμενή μεταβολή συνθηκών ή υπερημερία

Ο δανειζόμενος γνωστοποιεί αμελλητί, εγγράφως και ειδικώς στην τράπεζα οποιοδήποτε συμβάν το οποίο θα μπορούσε να επηρεάσει δυσμενώς την ικανότητά του να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του από τη σύμβαση, καθώς επίσης και οποιαδήποτε υπερημερία η οποία θα περιέλθει στη γνώση του.

(δ) Επαλήθευση δικαιούχων λογαριασμού

Ο δανειζόμενος χορηγεί αμελλητί τα έγγραφα και τις πληροφορίες που

23 βλ. Γουλιέλμος Α.Μ. (2007), “Χρηματοδότηση Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων”, Αθ. Σταμούλης, 2η έκδοση, Κεφ. 8.8.9, σελ. 504 επ.

οποτεδήποτε ζητήσει η τράπεζα στα πλαίσια των υποχρεώσεων που της επιβάλλονται εκάστοτε από εποπτικές ή άλλες αρχές και προκειμένου να συμμορφωθεί με την εκάστοτε ισχύουσα τραπεζική ή άλλη νομοθεσία ή ανάλογες δεσμευτικές ή προαιρετικές διατάξεις, είτε με τη μορφή κανονιστικής διάταξης, είτε με τη μορφή κατευθυντήριων γραμμών, συστάσεων και εγκυκλίων κλπ., και τους εσωτερικούς κανονισμούς της τράπεζας που αφορούν την επαλήθευση και πιστοποίηση των στοιχείων και την ταυτότητα των συναλλασσόμενων με την τράπεζα, όπως τα ανωτέρω εξειδικεύονται στον ν. 3691/2008 και τη Συνεδρίαση 281/17.3.2009 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδας, ως τυχόν τροποποιούνται, αντικαθίστανται και ισχύουν.

Μη περαιτέρω οικονομικές υποχρεώσεις

(α) Χρέη/ Εγγυήσεις

Ο δανειζόμενος δεν πρέπει να δημιουργεί άλλα χρέη χωρίς την έγγραφη ενημέρωση της τράπεζας, ούτε θα εγγυάται, αναδέχεται ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο καθίσταται υπεύθυνος για οφειλές άλλων προσώπων ή εταιρειών παρα μόνο στα πλαίσια τρεχουσών συναλλαγών και για την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών του.

(β) Δάνεια

Ο δανειζόμενος δεν πρέπει να χορηγεί οποιουδήποτε είδους δάνεια, πιστώσεις ή προκαταβολές σε οποιοδήποτε πρόσωπο, επιχείρηση ή εταιρεία παρά μόνο στα πλαίσια τρεχουσών συναλλαγών και για την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών του και πάντα με την έγγραφη ενημέρωση της τράπεζας.

Διατήρηση της εταιρικής και εμπορικής δομής

(α) Διατήρηση της εταιρικής δομής

Ο δανειζόμενος δεν θα μεταφέρει εκτός Ελλάδας την καταστατική του έδρα και δεν θα προβαίνει σε ουσιαστικές μεταβολές του χαρακτήρα των εργασιών και των δραστηριοτήτων της εταιρείας όπως αυτές διεξάγονται σήμερα χωρίς την έγγραφη ενημέρωση της τράπεζας.

(β) Συγχώνευση

Ο δανειζόμενος δεν θα προκαλέσει, δεν θα διενεργήσει, δεν θα συναινέσει και δεν θα λάβει μέρος σε οποιαδήποτε συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή ή άλλης μορφής μετασχηματισμό μεταξύ, είτε του ιδίου και συνδεδεμένων (κατ' άρθρο 42ε παρ. 5 κ.ν. 2190/1920) εταιρειών, είτε μεταξύ αυτών και τρίτων, ούτε θα προβεί σε οποιαδήποτε απόσχιση ή αναδοχή κλάδου/τμήματος του ιδίου ή αναλόγως συνδεδεμένης ή άλλης επιχείρησης χωρίς την έγγραφη ενημέρωση της τράπεζας.

Μη υποβάθμιση

Ο δανειζόμενος θα εξασφαλίζει ώστε η οφειλή του προς την τράπεζα σύμφωνα με τη σύμβαση δεν θα περιέλθει σε χαμηλότερη προτεραιότητα πληρωμής σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη παρούσα ή μελλοντική οφειλή.

Διατήρηση περιουσιακών στοιχείων

(α) Μη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων

Ο δανειζόμενος δεν πρέπει να μεταφέρει, εκχωρήσει, μεταβιβάσει, πωλήσει ή με άλλο τρόπο διαθέσει ή μεταβάλει νομικά την κατάσταση οποιαδήποτε ακίνητης ή κινητής περιουσίας, περιουσιακών στοιχείων ή δικαιωμάτων, είτε υφίστανται κατά το χρόνο της σύμβασης, είτε αποκτηθούν μελλοντικά, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη ενημέρωση της τράπεζας, και

(β) Μη επιβάρυνση περιουσιακών στοιχείων

Ο δανειζόμενος δεν πρέπει να επιτρέψει να υποθηκευθεί, επιβαρυνθεί, ενεχυρασθεί, χρησιμοποιηθεί ως εξασφάλιση δια της δημιουργίας προνομίου ή με άλλο τρόπο επιβαρυνθεί οποιοδήποτε μέρος των επιχειρήσεων, των περιουσιακών στοιχείων ή δικαιωμάτων του, είτε υφίστανται κατά το χρόνο της σύμβασης, είτε μελλοντικά, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη ενημέρωση της τράπεζας.

Τήρηση των Υποχρεώσεων

(α) Χρήση του δανείου

Ο δανειζόμενος πρέπει να χρησιμοποιεί το δάνειο αποκλειστικά για τον σκοπό που προβλέπεται στη σύμβαση.

(β) Συμμόρφωση με τις Υποχρεώσεις

Ο δανειζόμενος πρέπει να εκτελεί όπως πρέπει και ακριβόχρονα όλες τις υποχρεώσεις του κατά τη σύμβαση.

(γ) Πληρωμή δαπανών

Ο δανειζόμενος πρέπει να πληρώνει σε πρώτη όχληση οποιοδήποτε ποσό το οποίο πρέπει να πληρωθεί από τον δανειζόμενο στην τράπεζα σύμφωνα με τη σύμβαση και το οποίο δεν ορίζεται από κανέναν άλλο όρο της σύμβασης ότι είναι πληρωτέο σε δήλη ημέρα.

Εγκυρότητα των Εξασφαλίσεων

(α) Εγκυρότητα

Ο δανειζόμενος πρέπει να εξασφαλίζει και να φροντίζει ώστε όλες οι διοικητικές ή άλλες εγκρίσεις που τυχόν απαιτούνται από τον νόμο ή και οποιεσδήποτε άλλες ενέργειες απαιτούνται για την εγκυρότητα, εκτελεστότητα και νομιμότητα της σύμβασης και των άλλων εξασφαλιστικών εγγράφων έχουν ληφθεί δεόντως και διατηρούνται σε πλήρη ισχύ.

(β) Φόροι

Ο δανειζόμενος πρέπει να πληρώνει όλους τους φόρους και άλλες επιβαρύνσεις όταν αυτές γίνονται απαιτητές, εκτός εάν και στην έκταση κατά την οποία αμφισβητούνται καλόπιστα με κατάλληλες νομικές ενέργειες και εφόσον έχει αποταμιευθεί ικανό αποθεματικό για την πληρωμή τους, εάν οι δικαστικές αυτές ενέργειες αποτύχουν.

(γ) Εμπρόθεσμη εξόφληση οφειλών προς το Δημόσιο

Ο δανειζόμενος πρέπει να εξοφλεί εμπρόθεσμα και πριν από την ημερομηνία

επιβολής προστίμων, τις οφειλές προς το Δημόσιο και τους ασφαλιστικούς οργανισμούς που αφορούν στην επιχείρησή του και τα περιουσιακά του στοιχεία.

(δ) Πρόσθετα έγγραφα

Ο δανειζόμενος πρέπει να υπογράφει και να παραδίδει ή να φροντίζει να υπογραφούν και να παραδοθούν στη δανείστρια τράπεζα οποιαδήποτε έγγραφα ζητήσει οποτεδήποτε η τράπεζα κατά την κρίση της για να επιτευχθούν όλα τα εκ της σύμβασης αποτελέσματα και για να ολοκληρωθούν, να προστατευτεί η αξία τους ή να εκτελεστούν οποιαδήποτε δικαιώματα ή εξασφαλίσεις που χορηγήθηκαν σύμφωνα με τη σύμβαση ή τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα.

Υποχρεώσεις σχετικά με το Πλοίο

(α) Πλοιοκτησία/ Διαχείριση/ Έλεγχος

Ο δανειζόμενος πρέπει να εξασφαλίζει ότι το Πλοίο θα διατηρεί την σημερινή πλοιοκτησία, έλεγχο και τελική ουσιαστική ιδιοκτησία και ότι η διαχείριση και η πλοιοκτησία του Πλοίου δεν θα δύνανται να μεταβληθούν παρά μόνον με την προηγούμενη ρητή συναίνεση της τράπεζας, την οποία η τράπεζα δεν θα παρακρατεί αδικαιολογήτως.

(β) Νηογνώμονας

Ο δανειζόμενος πρέπει να εξασφαλίζει ότι το Πλοίο θα παραμείνει καταχωρημένο σε Νηογνώμονα χωρίς παρατηρήσεις, σημειώσεις ή ζημιές που επηρεάζουν την κλάση και σε πρώτη όχληση της τράπεζας θα χορηγηθούν στην τράπεζα αντίγραφα όλων των πιστοποιητικών κλάσεως και εμπορίας του Πλοίου.

(γ) Ασφάλειες

Ο δανειζόμενος πρέπει να διατηρεί όλες τις ασφάλειες του Πλοίου όπως προσδιορίζεται στη σύμβαση και σε περίπτωση παραλείψεως να διατηρήσει το Πλοίο ασφαλισμένο όπως προβλέπεται στη σύμβαση μπορεί να εξουσιοδοτεί την τράπεζα να δικαιούται να προβεί στις ασφαλίσσεις εκ μέρους του πλοιοκτήτη να το ασφαλίσει κατά κινδύνων λιμένος με δαπάνες του δανειζομένου.

(δ) Μεταβίβαση/ Επιβάρυνση

Ο δανειζόμενος, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της τράπεζας, δεν δικαιούται να πωλήσει ή με άλλο τρόπο να διαθέσει το Πλοίο ή οποιοδήποτε τμήμα του, ούτε θα υποθηκεύσει, επιβαρύνει ή με άλλο τρόπο εκχωρήσει το Πλοίο ή οποιοδήποτε μέρος του, ούτε θα δεχθεί τη δημιουργία οποιασδήποτε υποθήκης, επιβαρύνσεως ή εκχωρήσεως υπέρ οποιουδήποτε προσώπου άλλου πλην της δανείστριας τράπεζας.

(ε) Μη Διακινδύνευση Σημαίας, Πλοιοκτησίας, Ασφαλίσεως

Ο δανειζόμενος υποχρεούται να εξασφαλίσει ότι το Πλοίο συντηρείται και εμπορεύεται συμμορφούμενο με τους νόμους της σημαίας του και της πλοιοκτητρίας εταιρείας αυτού και της εθνικότητας των αξιωματικών, προς τις απαιτήσεις των ασφαλιστών και τίποτα δεν γίνεται, ούτε επιτρέπεται να γίνει το οποίο θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τη σημαία του Πλοίου αυτού ή την άνευ βαρών πλοιοκτησία του ή τις ασφαλίσσεις του.

(στ) Υποχρεώσεις σε σχέση με την Υποθήκη

Ο δανειζόμενος υποχρεούται να συμμορφώνεται πάντοτε προς όλες τις υποχρεώσεις οι οποίες προβλέπονται στην υποθήκη που είναι εγγεγραμμένη επί του Πλοίου.

(ζ) Ναύλωση

Ο δανειζόμενος, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της τράπεζας, δεν επιτρέπεται να συνάπτει οποιοδήποτε ναυλοσύμφωνο ή σύμβαση εκμεταλλεύσεως πλοίου (contract of affreightment), συμφωνία ή σχετικό έγγραφο σε σχέση με την εργασία του Πλοίου για συγκεκριμένη χρονική περίοδο ή με όρους κατώτερους από αυτούς οι οποίοι επικρατούν στην αγορά κατά τον χρόνο κατά τον οποίο έγινε η σύμβαση για το Πλοίο ή με όρους οι οποίοι δεν είναι σύμφωνοι με την επικρατούσα εμπορική πρακτική κατά τον αντίστοιχο χρόνο ή, ίσως, για τη σύμβαση γυμνής ναυλώσεως του Πλοίου.

(η) Εκχώρηση Ναυλώσεως

Ο δανειζόμενος υποχρεούται να υπογράψει και να παραδίδει στην τράπεζα μέσα

σε ορισμένο χρόνο από την υπογραφή οποιασδήποτε ναυλώσεως που η διάρκειά της έχει συμφωνηθεί να είναι άμεσα ή με παράταση περισσότερο από συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, πχ. δώδεκα (12) μήνες, μία ειδική εκχώρηση αυτής της ναυλώσεως κατά τύπο και ουσία ικανοποιητική για την τράπεζα και αναγγελία αυτής της εκχώρησης που θα απευθύνεται στον αντίστοιχο ναυλωτή και θα έχει υπογραφεί από τον ναυλωτή σχετικά με την παραλαβή της και όλα αυτά θα είναι κατά τον τύπο και την ουσία ικανοποιητικά για την τράπεζα ή εναλλακτικά, κατά την κρίση της τράπεζας, να παραδίδει αντίγραφο ανεκκλήτων εντολών του πλοιοκτήτη του εν λόγω Πλοίου προς τον ναυλωτή για την πληρωμή των ναύλων στην τράπεζα ή/και αντίγραφο του ναυλοσυμφώνου με αντίστοιχη ανέκκλητη σημείωση.

(θ) Συμμόρφωση με Περιβαλλοντικούς Νόμους

Ο δανειζόμενος υποχρεούται να συμμορφώνεται και να μεριμνά να συμμορφώνεται με όλους τους περιβαλλοντικούς Νόμους, συμπεριλαμβανομένων ενδεικτικά διατάξεων σχετικά με θέματα επάνδρωσης και γενέσεως οικονομικών ευθυνών και ν' αποκτά και να συμμορφώνεται και να μεριμνά όπως όλοι οι προστηθέντες του δανειζομένου αποκτούν και συμμορφώνονται με όλες τις περιβαλλοντικές εγκρίσεις και να ενημερώνει την τράπεζα άμεσα για κάθε περιβαλλοντική απαίτηση που προβλήθηκε εναντίον του Πλοίου και/ή του πλοιοκτήτη και μόλις αντιληφθεί κάποιο περιστατικό το οποίο μπορεί να δημιουργήσει κάποια περιβαλλοντική απαίτηση, καθώς και να κρατεί την τράπεζα ενήμερη εγγράφως για την άμυνα του πλοιοκτήτη σ' αυτήν την περιβαλλοντική απαίτηση σε τακτά χρονικά διαστήματα και με τις λεπτομέρειες εκείνες τις οποίες θα απαιτεί η τράπεζα. Επίσης, ο δανειζόμενος υποχρεούται να συμμορφώνεται με τους Ελληνικούς νόμους και κανονισμούς και να μεριμνά όπως τηρούνται όλες οι αποφάσεις του Υπουργείου Ναυτιλίας, της Επιθεωρήσεως Εμπορικών Πλοίων καθώς και των αρμοδίων υγειονομικών αρχών.

(κ) Συμμόρφωση με τους όρους του Κώδικος ISM

Ο δανειζόμενος υποχρεούται να συμμορφώνεται και να μεριμνά όπως, εντός της χρονικής περιόδου της επιτρεπομένης υπό τους όρους του Κώδικος ISM, το Πλοίο, σε σχέση προς το DOC, λάβει όλα τα αναγκαία πιστοποιητικά και να μεριμνά όπως όλα τα

αναγκαία έγγραφα του Κώδικα ISM σχετικά με το Πλοίο και τον πλοιοκτήτη διατηρούνται ανά πάσα στιγμή σε πλήρη ισχύ προκειμένου όπως αυτός συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του Κώδικα ISM και ότι όλες οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την διατήρηση της πιστοποίησης αυτής διενεργούνται και εφαρμόζονται εντός των εφαρμοστέων χρονικών περιθωρίων. Επίσης, ο δανειζόμενος υποχρεούται να παραδώσει στην τράπεζα όλα τα πιστοποιητικά ασφαλούς ναυσιπλοΐας του Πλοίου κατά τύπο και ουσία ικανοποιητικά προς την τράπεζα.

9. Γεγονότα Υπερημερίας (Events of Default)

Τα περισσότερα προθεσμιακά δάνεια περιλαμβάνουν μια εξαντλητική λίστα γεγονότων υπερημερίας τα οποία εφ' όσον συμβούν προβλέπεται ότι η τράπεζα θα δικαιούται ν' απαιτήσει άμεσα από τον δανειζόμενο να καταβάλει το υπόλοιπο ποσό του δανείου, τον οφειλόμενο τόκο με βάση το σχετικό επιτόκιο υπερημερίας, καθώς και όλα τα υπόλοιπα ποσά που θα οφείλονται με βάση το δάνειο. Από τη στιγμή, λοιπόν, που θα λάβει χώρα ένα γεγονός υπερημερίας, η τράπεζα θα επιδιώξει να ανακαλέσει το δάνειο και να επισπεύσει την πληρωμή του δανείου με δήλωση ή ειδοποίηση προς τον δανειζόμενο μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από το χρόνο του γεγονότος, διαφορετικά ο δανειζόμενος, γενικά, μετά το χρόνο αυτό, θα μπορεί να αμυνθεί κατά της αξίωσης της τράπεζας.

Όσον αφορά το ίδιο το Πλοίο, τα γεγονότα που συνδέονται στενά μ' αυτό και μπορεί να αποτελέσουν γεγονότα υπερημερίας είναι η πώληση του Πλοίου ή η επιβάρυνση αυτού με εγγραφή κάποιου βάρους χωρίς την προηγούμενη συναίνεση της τράπεζας, καθώς και η ολική καταστροφή (*total loss*) του Πλοίου. Βέβαια, το τελευταίο αυτό γεγονός της ολικής καταστροφής του Πλοίου καλύπτεται σχεδόν πάντα από το ποσό της ασφάλειας που καταβάλλεται και εκχωρείται από την ασφαλιστική εταιρεία. Επομένως, στην περίπτωση που η τράπεζα λάβει και ικανοποιηθεί από το ποσό της ασφάλειας, δεν υπάρχει λόγος να θεωρήσει το γεγονός της ολικής καταστροφής του Πλοίου ως γεγονός υπερημερίας. Είναι, έτσι, γενικά πιθανό ο δανειζόμενος να διαπραγματεύεται με την τράπεζα πρόβλεψη στο δάνειό του ότι δεν θα υφίσταται

γεγονός υπερημερίας αν η αντίστοιχη ασφάλεια καταβληθεί εξ ολοκλήρου στη δανείστρια τράπεζα μέσα σε ένα ορισμένο χρονικό διάστημα μετά το συμβάν που οδήγησε στην ολική καταστροφή του Πλοίου, συνήθως μέσα σε 90 ή 120 ημέρες, με την προϋπόθεση ότι η ασφαλιστική εταιρεία δεν θα αρνηθεί να καταβάλει το ασφάλισμα ή δεν θα αμφισβητήσει την αξίωση αυτή της τράπεζας. Άλλα παραδείγματα γεγονότων υπερημερίας σε σχέση με το Πλοίο είναι η παράλειψη του δανειζόμενου να ασφαλίσει το Πλοίο σύμφωνα με τις απαιτήσεις της δανείστριας τράπεζας, η απώλεια της κλάσης του Πλοίου, η επιβολή βαρών με προτεραιότητα της τυχόν εγγραφείας υποθήκης υπέρ της τράπεζας πάνω στο Πλοίο, ή ακόμα ελαττώματα σε σχέση με τη νηολόγηση του Πλοίου ή της τυχόν υποθήκης.

Στη συνέχεια, τα ναυτιλιακά δάνεια περιέχουν συνήθως σειρά τυπικών γεγονότων υπερημερίας τα οποία είναι τα παρακάτω:

Μη εκπλήρωση των Υποχρεώσεων

Παράλειψη από τον δανειζόμενο να πληρώσει οποιοδήποτε ποσό που οφείλεται από αυτόν κατά τη δανειακή σύμβαση ή και οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα όταν αυτό καθίσταται ληξιπρόθεσμο ή, στην περίπτωση ποσών τα οποία γίνονται απαιτητά, μετά από όχληση.

Επίσης, οποιαδήποτε παράβαση από τον δανειζόμενο ή παράλειψη του δανειζόμενου να τηρήσει οποιαδήποτε από τις υποχρεώσεις ή δεσμεύσεις που ρητά ανέλαβε ή που προκύπτουν από τη σύμβαση ή και από οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα.

Επίσης, τα παρακάτω γεγονότα που αφορούν τον δανειζόμενο μπορούν ν' αποτελέσουν γεγονότα υπερημερίας:

Εάν ληφθεί απόφαση για τη λύση, την εκκαθάριση ή τη διακοπή των εργασιών του δανειζόμενου, αν υποβληθεί αίτηση πτώχευσης, αναστολής ή παύσης πληρωμών, θέσης υπό ειδική ή άλλη εκκαθάριση, υπό αναγκαστική διαχείριση, περί αναδιάρθρωσης των χρεών του, περί εξώδικου συμβιβασμού ή υπαγωγής του στις διατάξεις του άρθρου 99 επόμενου του Πτωχευτικού Κώδικα ή ανακύψει άλλη διαδικασία που επιφυλάσσεται για αφερέγγυους ή μειωμένης οικονομικής θέσης υπόχρεους.

Εάν επιβληθεί κατάσχεση ή κινηθεί οποιαδήποτε διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως σε οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο του δανειζόμενου.

Εάν πιστωτές ή δανειστές του δανειζόμενου ζητήσουν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων ή άλλης προσωρινής δικαστικής προστασίας επί οιοδήποτε σημαντικού, κατά την κρίση της τράπεζας, περιουσιακού στοιχείου του.

Εάν συμβεί κατά τη γνώμη της τράπεζας ουσιωδώς δυσμενής μεταβολή στην οικονομική κατάσταση του δανειζόμενου ή άλλου παρέχοντος εξασφάλιση.

Εάν συμβεί οποιοδήποτε άλλο γεγονός ή δημιουργηθεί κατάσταση η οποία κατά την κρίση της τράπεζας πιθανώς επηρεάσει ουσιωδώς και δυσμενώς την ικανότητα του δανειζόμενου να εκπληρώσει οποιοσδήποτε από τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τη σύμβαση.

Εάν οποιαδήποτε δήλωση ή διαβεβαίωση που έγινε σχετικά με τη σύμβαση, καθώς και τα δοθέντα από τον δανειζόμενο στην τράπεζα στοιχεία, καταστάσεις ή άλλα έγγραφα αποδειχθούν οποτεδήποτε ανακριβή ή αναληθή ή παραπλανητικά από οποιαδήποτε άποψη.

Γεγονότα που αφορούν τα εξασφαλιστικά έγγραφα

(α) Οποιοσδήποτε παρέχων εξασφάλιση παραλείπει να πληρώσει οποιοδήποτε ποσό το οποίο οφείλεται από αυτόν σύμφωνα με τη δανειακή σύμβαση ή οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα όταν το ποσό αυτό γίνει απαιτητό ή, σε περίπτωση που γίνεται απαιτητό, μετά από όχληση.

(β) Οποιοσδήποτε παρέχων εξασφάλιση παραλείπει να τηρήσει ή να εκτελέσει οποιαδήποτε, υπόσχεση, όρο ή υποχρέωση που περιέχεται στη δανειακή σύμβαση ή τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα σε σχέση με τις ασφάλειες.

(γ) Οποιοσδήποτε παρέχων εξασφάλιση παραβεί ή παραλείπει να συμμορφωθεί προς οποιαδήποτε υποχρέωση ή ανάληψη δεσμεύσεως που ρητά ανέλαβε σύμφωνα με τη σύμβαση ή οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα και σε σχέση με οποιαδήποτε παράβαση ή παράλειψη που κατά την γνώμη της τράπεζας είναι επιδεκτική θεραπείας δεν γίνει μέσα σε ορισμένο χρονικό διάστημα από την γνωστοποίηση της τράπεζας προς τον αντίστοιχο παρέχοντα εξασφάλιση ή ενέργεια

που η τράπεζα θα απαιτούσε για την αποκατάσταση της παραβάσεως ή παραλείψεως.

(δ) Οποιαδήποτε δήλωση ή εγγύηση που δόθηκε ή θεωρείται ότι δόθηκε ή επαναλήφθηκε από ή σε σχέση με οποιοδήποτε παρέχοντα εξασφάλιση σύμφωνα με τη σύμβαση ή οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα ή σε οποιαδήποτε ειδοποίηση, πιστοποίηση ή δήλωση που αναφέρεται σε ή δόθηκε σύμφωνα με τη σύμβαση ή οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα είναι ή αποδεικνύεται ότι ήταν εσφαλμένη από οποιαδήποτε ουσιαστική πλευρά²⁴.

Συνέπειες Υπερημερίας

Η τράπεζα δύναται, με την επιφύλαξη οποιωνδήποτε άλλων δικαιωμάτων της, τα οποία εξακολουθούν να ισχύουν παράλληλα με τα κατωτέρω, οποτεδήποτε μετά την επέλευση ενός γεγονότος υπερημερίας να κάνει τα εξής:

(α) χωρίς ειδοποίηση προς τον δανειζόμενο να ανακαλέσει το δάνειο, ή και

(β) με ειδοποίηση προς τον δανειζόμενο να απαιτήσει εξόφληση της εκκρεμούς οφειλής, ή και

(γ) να θέσει σε ισχύ και να ασκήσει όλα τα δικαιώματα, τις εξουσίες και ένδικα μέσα που έχει σύμφωνα με τη σύμβαση και σύμφωνα με οποιαδήποτε εγγύηση και οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα ως δικαιούχος οποιασδήποτε εμπράγματης ή άλλης εξασφάλισης, αναλόγως της περιπτώσεως, επί των περιουσιακών στοιχείων που έχουν επιβαρυνθεί ή έχουν εκχωρηθεί σε αυτήν σύμφωνα με τα εξασφαλιστικά έγγραφα ή με άλλο τρόπο, είτε σύμφωνα με τον νόμο, είτε σύμφωνα με τα εξασφαλιστικά έγγραφα.

Συνήθως συμφωνείται ότι η μη πληρωμή χρημάτων κατά τον χρόνο που οφείλονται θα αποδεικνύεται αποκλειστικά με μόνη την παρέλευση του χρόνου και επιπλέον η επέλευση της μη πληρωμής και οποιοδήποτε άλλου γεγονότος υπερημερίας θα αποδεικνύεται αποκλειστικά με απλή έγγραφη δήλωση της τράπεζας, η οποία και θα αποτελεί πλήρη απόδειξη επιτρεπομένης ανταποδείξεως με κάθε αποδεικτικό μέσο πλην μαρτύρων.

24 βλ. Γουλιέλμος Α.Μ. (2007), “Χρηματοδότηση Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων”, Αθ. Σταμούλης, 2η έκδοση, Κεφ. 8.9, σελ. 512 επ.

10. Συμψηφισμός (Set-off)

Σύμφωνα με τον τυπικό αυτό όρο του δανείου, η τράπεζα, μετά από κάποιο γεγονός υπερημερίας, θα μπορεί να συμψηφίσει το οφειλόμενο υπόλοιπο του δανείου με το πιστωτικό υπόλοιπο των λογαριασμών του δανειζόμενου στη δανείστρια τράπεζα ή άλλο περιουσιακό στοιχείο που διατηρεί ο δανειζόμενος μέχρι την πλήρη εξόφληση του δανείου. Επομένως, η τράπεζα εξουσιοδοτείται εδώ από τον δανειζόμενο, με την επιφύλαξη οποιουδήποτε άλλου δικαιώματός της που απορρέει από το νόμο ή από σύμβαση ή που με άλλο τρόπο οφείλεται ληξιπροθέσμως στην τράπεζα από τον δανειζόμενο σύμφωνα με τη δανειακή σύμβαση ή και με οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα:

(α) να χρησιμοποιεί, δηλαδή να καταλογίζει, οποιοδήποτε πιστωτικό υπόλοιπο οποιουδήποτε λογαριασμού του δανειζόμενου που τηρείται σε οποιοδήποτε κατάστημα της τράπεζας και σε οποιοδήποτε νόμισμα για την εξόφληση οποιουδήποτε ποσού οφείλεται ληξιπροθέσμως στην τράπεζα από τον δανειζόμενο σύμφωνα με τη δανειακή σύμβαση,

(β) στο όνομα του δανειζόμενου ή και της τράπεζας να προβαίνει σε όλες τις ενέργειες και να συντάσσει όλα τα έγγραφα που είναι απαραίτητα ή σκόπιμα για να πραγματοποιηθεί αυτός ο καταλογισμός, και

(γ) να συνδυάζει ή και συνενώνει όλους τους λογαριασμούς που τηρούνται στο όνομα του δανειζόμενου με την τράπεζα.

11. Εκχώρηση και Συμμετοχή (Assignment and Participation)

Στα πλαίσια των ναυτιλιακών δανείων δεν υπάρχουν ειδικές προϋποθέσεις για την εκχώρηση δικαιωμάτων και τη συμμετοχή τρίτων στο δάνειο. Παρ' όλα αυτά, είναι ζήτημα διαπραγμάτευσης και καλής σχέσης του δανειζόμενου με την τράπεζα να καταφέρει ο δανειζόμενος να περιορίσει τη δυνατότητα της τράπεζας να επιτρέψει τη συμμετοχή άλλων τραπεζών στη συγκεκριμένη δανειακή σύμβαση διότι γενικότερα, οι τράπεζες πιο συχνά αναζητούν κι επιθυμούν τη συναίνεση των δανειζόμενων σχετικά με την ελεύθερη εκχώρηση δικαιωμάτων και συμμετοχής στο δάνειο θυγατρικών ή “αδερφών” εταιριών της δανείστριας τράπεζας.

Επίσης, ένα άλλο ζήτημα που απασχολεί τον δανειζόμενο στην περίπτωση της εκχώρησης από την τράπεζα είναι ότι η τράπεζα μπορεί να μεταφέρει όλο ή μέρος του δανείου προς μια άλλη δανείστρια σε μια δικαιοδοσία που ο παρακρατούμενος φόρος θα δημιουργεί πρόβλημα στον δανειζόμενο και ο τελευταίος θα πρέπει να μεγαλώσει τις πληρωμές των τόκων του. Μερικές φορές, λοιπόν, ο δανειζόμενος επιτρέπει το απεριόριστο δικαίωμα της δανείστριας τράπεζας για εκχώρηση με την προϋπόθεση ότι τυχόν αυξημένο κόστος δεν θα μεταφέρεται στον δανειζόμενο.

Γενικότερα, η δανειοληπτική σύμβαση είναι δεσμευτική και ισχύει προς όφελος της δανείστριας τράπεζας και του δανειζόμενου και των αντιστοίχων διαδόχων και εκδοχέων τους. Είναι θέμα συμφωνίας και διαπραγμάτευσης αν ο δανειζόμενος δύναται να εκχωρήσει οποιοδήποτε από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του δυνάμει της σύμβασης ή οποιουδήποτε εγγράφου που υπεγράφη σύμφωνα με αυτήν, αλλά συνήθως η εκχώρηση από τον δανειζόμενο δεν επιτρέπεται.

Από την άλλη, συνήθως η τράπεζα δύναται οποτεδήποτε να εκχωρήσει, μεταβιβάσει ή προσφέρει συμμετοχή σε άλλες τράπεζες ή χρηματοδοτικούς οργανισμούς ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο ή κατ' άλλο τρόπο να διαθέσει όλα ή οποιοδήποτε μέρος από τα δικαιώματα ή και τις υποχρεώσεις της που γεννώνται ή απορρέουν από τη δανειακή σύμβαση ή οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα ή από έγγραφο που υπεγράφη δυνάμει της δανειακής σύμβασης ή και των άλλων εξασφαλιστικών εγγράφων. Η τράπεζα στην περίπτωση αυτή δύναται οποτεδήποτε να χορηγήσει πληροφορίες που θα θεωρεί προσήκουσες σχετικά με τον

δανειζόμενο και τους παρέχοντες εξασφάλιση σε οποιονδήποτε πιθανό εκδοχέα, διάδοχο ή συμμετόχο ή σε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που θα επρόκειτο να συνάψει συμβατικές σχέσεις με την τράπεζα σε σχέση με τη σύμβαση.

Εάν η τράπεζα αποφασίσει να εκχωρήσει, μεταβιβάσει ή με άλλο τρόπο να χορηγήσει συμμετοχή για όλα ή οποιοδήποτε μέρος από τα δικαιώματα ή εάν μεταβιβάσει όλες ή οποιοδήποτε μέρος από τις υποχρεώσεις της, ο δανειζόμενος αναλαμβάνει την υποχρέωση, αμέσως μόλις του ζητηθεί από την τράπεζα, να εξασφαλίσει ότι κάθε παρέχων εξασφάλιση θα υπογράψει τα έγγραφα που μπορεί να είναι αναγκαία ή πρόσφορα για τη μεταβίβαση στον εκδοχέα, διάδοχο ή συμμετόχο, του συνόλου ή του αντιστοίχου μέρους των δικαιωμάτων της τράπεζας που απορρέουν από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα και όλες οι σχετικές αναφορές στην τράπεζα που περιέχονται στη σύμβαση θα ερμηνεύονται εφ' εξής ως αναφορά στην τράπεζα ή και στον εκδοχέα, διάδοχο ή συμμετόχο, στην έκταση των αντιστοίχων δικαιωμάτων τους. Στην περίπτωση μεταβίβασης του συνόλου ή μέρους των υποχρεώσεων της τράπεζας, ο δανειζόμενος θα προσβλέπει εφεξής μόνον στον εκδοχέα, διάδοχο ή συμμετόχο σχετικά με το ποσοστό των υποχρεώσεων της τράπεζας, το οποίο έχει αναληφθεί από τον εκδοχέα, διάδοχο ή συμμετόχο. Ο δανειζόμενος στη σύμβαση δίνει την συναίνεσή του για την τυχόν τέτοια μεταβίβαση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της τράπεζας και δεσμεύεται ότι θα συμμετέχει και συνάπτει τις συμπληρωματικές ή υποκατάστατες συμφωνίες οι οποίες μπορεί να είναι αναγκαίες, ώστε να καταστεί η τράπεζα ικανή να εκχωρήσει ή και μεταβιβάσει ή και χορηγήσει συμμετοχή για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της σε μια ή περισσότερες τράπεζες ή χρηματοδοτικούς οργανισμούς. Οποιοσδήποτε νομικές δαπάνες στις οποίες υποβάλλεται η τράπεζα για την προετοιμασία και σύναψη της εκχώρησης, μεταβίβασης ή χορήγησης συμμετοχής, καθώς και οποιωνδήποτε απαιτούμενων πρόσθετων συμπληρωματικών ή υποκαταστάτων συμφωνιών ή εγγράφων, συμφωνείται ανάλογα να βαρύνουν τον δανειζόμενο ή την τράπεζα.

12. Πληρωμές (Payments)

Στο σημείο αυτό του δανείου καθορίζονται όλες οι λεπτομέρειες σχετικά με τις πληρωμές για την αποπληρωμή του δανείου, δηλαδή πού, πότε και πώς θα πρέπει αυτές να γίνονται από τον δανειζόμενο, καθώς και όλα τα ποσά τα οποία πρέπει να πληρωθούν από τον δανειζόμενο προς την τράπεζα σύμφωνα με τη σύμβαση και τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα, σε ποιά ημερομηνία αυτά οφείλονται και σε ποίο νόμισμα.

Πληρωμές σε Εργάσιμες Ημέρες

Συνήθως προβλέπεται ότι όλες οι πληρωμές θα γίνονται σε εργάσιμη ημέρα, ενώ εάν η δήλη ημερομηνία δεν είναι εργάσιμη ημέρα, η πληρωμή θα γίνεται την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα, εφόσον αυτή εμπίπτει στον ίδιο ημερολογιακό μήνα, διαφορετικά η πληρωμή θα γίνεται την αμέσως προηγούμενη της δήλης εργάσιμη ημέρα.

Όχι Έκπτωση/ Μη ύπαρξη κρατήσεων

Συνήθως συμφωνείται ότι οι πληρωμές θα διενεργούνται χωρίς δικαίωμα του δανειζόμενου για έκπτωση λόγω συμψηφισμού ή επίσχεσης εξ αιτίας ανταπαίτησής του και χωρίς παρακράτηση ή μείωση λόγω τυχόν φόρων ή άλλων κρατήσεων ή επιβαρύνσεων και χωρίς οποιουσδήποτε περιορισμούς ή όρους.

Αναπλήρωση για τυχόν κρατήσεις

Επίσης, συνήθως προβλέπεται ότι εάν οποτεδήποτε ο δανειζόμενος υποχρεωθεί από οποιοδήποτε νόμο, κανονισμό, κανονιστική διάταξη ή άλλη πράξη οποιασδήποτε κρατικής αρχής, νομισματικής επιτροπής, κεντρικής τράπεζας ή οποιασδήποτε παρεμφερούς αρχής να προβεί σε πληρωμή μόνο αφού διενεργήσει παρακράτηση ή μείωση ή άλλες κρατήσεις, ο δανειζόμενος θα καταβάλλει στην τράπεζα τα πρόσθετα ποσά που είναι απαραίτητα για να εξασφαλιστεί ότι η τράπεζα θα λάβει καθαρό ποσό ίσο με το πλήρες ποσό που θα έπρεπε να είχε λάβει αν η πληρωμή γινόταν χωρίς τις κρατήσεις αυτές.

Υπολογισμοί

Τέλος, κατά κανόνα όλοι οι τόκοι και οι άλλες πληρωμές οι οποίες σύμφωνα με

τη σύμβαση πρέπει να γίνονται με αναφορά σε ετήσιο ποσοστό, θα γεννώνται σε ημερήσια βάση και θα υπολογίζονται με βάση τις πραγματικές ημέρες οι οποίες θα έχουν παρέλθει και για τον υπολογισμό θα λογίζεται ότι το έτος έχει 360 ημέρες.

13. Αποζημίωση και Δαπάνες (Compensation & Fees)

Ο δανειζόμενος αναλαμβάνει συνήθως ρητά ν' αποζημιώνει την τράπεζα, μετά από όχλησή της και χωρίς αυτό να επηρεάζει οποιοδήποτε από τα άλλα δικαιώματά της τράπεζας από τα εξασφαλιστικά έγγραφα, για οποιαδήποτε ζημία συμπεριλαμβανομένης της απώλειας του περιθωρίου (*margin*) ή άλλης δαπάνης, την οποία η τράπεζα βεβαιώνει ότι υπέστη ή στην οποία υπεβλήθη ως συνέπεια οποιασδήποτε υπερημερίας κατά την πληρωμή από οποιονδήποτε από τους παρέχοντες εξασφάλιση οποιουδήποτε ποσού οφειλόμενου δυνάμει των εξασφαλιστικών εγγράφων, επέλευσης οποιοδήποτε γεγονότος υπερημερίας και τυχόν αυξημένου κόστους της τράπεζας σχετικά με τη χρηματοδότηση του δανείου.

Επίσης, συνήθως συμφωνείται ότι ο δανειζόμενος θα πληρώνει στη δανείστρια τράπεζα αμέσως μόλις αυτή τον οχλήσει:

(α) όλα τα έξοδα, περιλαμβανομένων ενδεικτικά δικηγορικών αμοιβών και άλλων πραγματοποιηθεισών δαπανών, στα οποία υποβάλλεται η τράπεζα σε σχέση με τη διαπραγμάτευση, προετοιμασία, υπογραφή και ολοκλήρωση της δανειακής σύμβασης και των άλλων εξασφαλιστικών εγγράφων και σε σχέση με οποιαδήποτε τροποποίηση ή παράταση αυτών ή την παραίτηση από δικαίωμα ή εξουσία της ή τη χορήγηση οποιασδήποτε συναινέσεως σύμφωνα με τη σύμβαση ή και οποιοδήποτε πρόταση του δανειζόμενου για χορήγηση επιπλέον εξασφάλισης, είτε αυτή τελικά χορηγηθεί, είτε όχι, και

(β) όλα τα έξοδα, συμπεριλαμβανομένων δικηγορικών αμοιβών και άλλων πραγματοποιηθεισών δαπανών, στα οποία υποβάλλεται η τράπεζα σε σχέση με την εκτέλεση ή διατήρηση οποιουδήποτε δικαιώματος σύμφωνα με την σύμβαση ή και οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα ή σε σχέση με τα κατά τη σύμβαση ή

και οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα οφειλόμενα χρήματα ή για την μελέτη ή προετοιμασία των ανωτέρω, είτε πραγματοποιήθηκαν αυτά, είτε όχι.

Εισφορά του ν. 128/1975, φόροι, τέλη, επιβαρύνσεις

Ο δανειζόμενος επίσης αναλαμβάνει συνήθως την υποχρέωση να καταβάλλει προς την τράπεζα την εισφορά του Ν. 128/1975, καθώς και οποιαδήποτε τέλη χαρτοσήμου και τυχόν άλλα τέλη ή επιβαρύνσεις καταχωρήσεων σε δημόσια βιβλία ή στα βιβλία της τράπεζας ή άλλους φόρους ή τέλη επιβαλλόμενα επί ή σε σχέση με τη δανειακή σύμβαση ή και οποιοδήποτε από τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα και αναλαμβάνει ν' αποζημιώνει την τράπεζα για οποιαδήποτε οφειλή της που θα προέλθει από την καθυστέρηση ή παράλειψη του δανειζόμενου να πληρώσει τα εν λόγω τέλη ή φόρους ή επιβαρύνσεις.

Διατήρηση υποχρέωσης για αποζημίωση

Η υποχρέωση αποζημίωσης που περιλαμβάνεται στη σύμβαση ισχύει ανεξάρτητα από οποιαδήποτε χάρη που θα εδίδετο ή ανοχή που η τράπεζα θα εκδήλωνε στον δανειζόμενο ή οποιοδήποτε άλλο παρέχοντα εξασφάλιση σε οποιοδήποτε χρόνο και συνεχίζει να έχει πλήρη ισχύ και αποτέλεσμα ανεξάρτητα από οποιαδήποτε πληρωμή υπέρ της τράπεζας ή οποιοδήποτε ποσό οφείλεται ως ξεχωριστή οφειλή και δεν επηρεάζεται από την έκδοση δικαστικής αποφάσεως σε σχέση με άλλα ποσά τα οποία οφείλονται από τη συγκεκριμένη σύμβαση ή οποιοδήποτε άλλο από τα εξασφαλιστικά έγγραφα ή σύμφωνα με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο το οποίο συνήφθη σύμφωνα με αυτή ή με αυτά.

Αποζημίωση σχετικά με τις επικοινωνίες

Σχετικά με τις επικοινωνίες η τράπεζα συνήθως εξουσιοδοτείται από τον δανειζόμενο και έκαστο των παρεχόντων εξασφάλιση να δέχεται κατά μόνη την κρίση της όλες τις κλειδαριθμημένες ή μη κλειδαριθμημένες επικοινωνίες οι οποίες της στέλνονται μέσω τηλεομοιοτυπικής διαβίβασης (φαξ) τηλεγραφήματος ή με άλλο τρόπο σε σχέση με οποιοδήποτε ειδοποιήσεις, αιτήματα, οδηγίες ή άλλες επικοινωνίες και που θα περιλαμβάνουν ενδεικτικά, εάν η τράπεζα το ζητήσει, την υποχρέωση επιβεβαίωσης των επικοινωνιών αυτών με επιστολή.

Ο δανειζόμενος και έκαστος των παρεχόντων εξασφάλιση αναγνωρίζει στην περίπτωση αυτή όλες τις πιο πάνω ειδοποιήσεις, αιτήματα, οδηγίες ή άλλες επικοινωνίες ως νόμιμες, έγκυρες και δεσμευτικές όταν αυτές οι ειδοποιήσεις, αιτήματα ή οδηγίες ή επικοινωνίες προέρχονται από τους αριθμούς φαξ που αναφέρονται στη σύμβαση ή από οποιοδήποτε άλλο μηχάνημα φαξ το οποίο χρησιμοποιείται συνήθως από αυτόν.

Ο δανειζόμενος και έκαστος των παρεχόντων εξασφάλιση αναλαμβάνει πλήρως την ευθύνη για την εκτέλεση από την τράπεζα των πιο πάνω ειδοποιήσεων, αιτημάτων, οδηγιών ή επικοινωνιών και υπόσχεται και αναγνωρίζει ότι η τράπεζα δεν θα έχει καμμία ευθύνη για οποιαδήποτε ζημιά ή απώλεια ή ευθύνη ή δαπάνη που θα μπορούσε να προκύψει από τέτοιες ειδοποιήσεις, αιτήματα, οδηγίες ή άλλες επικοινωνίες. Αναλαμβάνεται, λοιπόν, με τη σύμβαση από τον δανειζόμενο και έκαστο των παρεχόντων εξασφάλιση να αποζημιώνει πλήρως την τράπεζα για οποιεσδήποτε αγωγές, νομικές διαδικασίες, ζημίες, έξοδα, απαιτήσεις, δαπάνες και οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση ζημιά ή απώλεια την οποία η τράπεζα ή οποιοσδήποτε τρίτος θα μπορούσε να υποστεί εκ του γεγονότος ότι η τράπεζα ακολούθησε αυτές τις ειδοποιήσεις, αιτήματα, οδηγίες ή επικοινωνίες.

Σε σχέση με ειδοποιήσεις, αιτήματα, οδηγίες ή επικοινωνίες που γίνονται μέσω ηλεκτρονικών ή μηχανικών διαδικασιών ο κίνδυνος κακής λειτουργίας του μηχανήματος που περιλαμβάνει ενδεικτικά έλλειψη χαρτιού, σφάλμα μεταβιβάσεως, παράλειψη ή και παραμόρφωση κειμένου αναλαμβάνεται συνήθως πλήρως και γίνεται αποδεκτός από τον δανειζόμενο και έκαστο των παρεχόντων εξασφάλιση

Οι κίνδυνοι παρανοήσεων ή λαθών αυτών των ειδοποιήσεων, αιτημάτων, οδηγιών ή επικοινωνιών που δίνονται με τους ανωτέρω τρόπους ορίζεται ότι είναι εις βάρος του δανειζόμενου και εκάστου παρέχοντος εξασφάλιση και η τράπεζα θα αποζημιώνεται πλήρως σύμφωνα με τον όρο αυτό του δανείου.

Η τράπεζα έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον δανειζόμενο και έκαστο των παρεχόντων εξασφάλιση να της δώσει οποιοσδήποτε πληροφορίες τις οποίες η τράπεζα θα ζητούσε για την θεμελίωση της εξουσίας οποιουδήποτε προσώπου το οποίο εμφανίζεται ότι ενεργεί εκ μέρους του δανειζόμενου και εκάστου παρέχοντος

εξασφάλιση σε αυτές τις ειδοποιήσεις, αιτήματα, οδηγίες ή επικοινωνίες, αλλά η τράπεζα δεν θα έχει υποχρέωση να το πράξει αυτό, δηλαδή να ζητήσει πληροφορίες). Η τράπεζα έτσι προστατεύεται πλήρως και δεν έχει καμία ευθύνη απέναντι στον δανειζόμενο και έκαστο των παρεχόντων εξασφάλιση από το γεγονός ότι ενήργησε σύμφωνα με αυτές τις ειδοποιήσεις, αιτήματα, οδηγίες ή επικοινωνίες τις οποίες η τράπεζα καλόπιστα πιστεύει ότι έχουν δοθεί από τον δανειζόμενο και έκαστο των παρεχόντων εξασφάλιση ή από οποιονδήποτε εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του.

Ο δανειζόμενος αναλαμβάνει να προστατεύει τη λειτουργία και την ασφάλεια των ηλεκτρονικών και μηχανικών συσκευών του, όπως μηχανήματος φαξ και να λαμβάνει όλες τις κατάλληλες προφυλάξεις για να τον προστατεύει από απώλεια και για να εμποδίζει τους όρους του να γίνουν γνωστοί σε πρόσωπα τα οποία δεν συνδέονται άμεσα με την χρήση του. Ο δανειζόμενος θα αποζημιώνει την τράπεζα από οποιεσδήποτε απαιτήσεις, απώλειες, ζημιές και δαπάνες τις οποίες η τράπεζα θα μπορούσε να υποστεί από την παράλειψη του δανειζόμενου να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τη σύμβαση δανείου.

Τέλος, μερικές φορές ορίζεται ότι η τράπεζα δικαιούται σε οποιοδήποτε χρόνο κατά την κρίση της, και χωρίς να γνωστοποιήσει στον δανειζόμενο το λόγο, να αρνηθεί να εκτελέσει ειδοποιήσεις, αιτήματα, οδηγίες ή επικοινωνίες του δανειζόμενου ή μέρος αυτών που εδόθησαν με φαξ χωρίς να έχει καμία ευθύνη για απώλεια ή δαπάνες που θα προκύψουν από αυτή της την άρνηση.

14. Ειδοποιήσεις (Notices)

Ο όρος αυτός του δανείου προβλέπει τα ζητήματα σχετικά με οποιαδήποτε ανακοίνωση, ειδοποίηση, αίτηση, όχληση, έγκριση ή άλλη επικοινωνία μεταξύ του δανειζόμενου και της τράπεζας σύμφωνα με τη δανειακή σύμβαση. Αυτή είναι κατά κανόνα έγγραφη και επιδίδεται αυτοπροσώπως ή με συστημένη επιστολή πρώτης προτεραιότητας ή με τηλεομοιοτυπική διαβίβαση (φαξ) ή τηλεγραφικά ή επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή. Επίσης, θεωρείται ότι έχει παραληφθεί, εκτός αν προβλέπεται

διαφορετικά στη δανειακή σύμβαση ή τα σχετικά εξασφαλιστικά έγγραφα, στην περίπτωση τηλεομοιοτυπικής διαβίβασης κατά το χρόνο της αποστολής όπως φαίνεται στην αναφορά μεταδόσεως, με την προϋπόθεση ότι εάν η ημερομηνία της αποστολής δεν είναι εργάσιμη ημέρα στην έδρα του παραλήπτη, θα θεωρείται ότι το φαξ ελήφθη την ώρα που ανοίγουν τα γραφεία την επομένη εργάσιμη ημέρα). Ανάλογα υπάρχουν σχετικές προβλέψεις για την περίπτωση του τηλεγραφήματος ή της επιστολής μέσω ταχυδρομείου. Ακόμα, ορίζονται οι ακριβείς διευθύνσεις και οι αριθμοί τηλεφώνων και φαξ των συμβαλλόμενων μερών για την αποστολή των διαφόρων εγγράφων. Τέλος, συνήθως προβλέπεται ότι η αποστολή γίνεται σε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο, διεύθυνση ή αριθμό φαξ που γνωστοποιείται εγγράφως από κάθε συμβαλλόμενο στα υπόλοιπα συμβαλλόμενα μέρη, ενώ τυχόν αλλαγή στα στοιχεία επικοινωνίας δεν θα παράγει αποτελέσματα μέχρις ότου η σχετική ανακοίνωση γνωστοποιηθεί επί αποδείξει στη δανείστρια τράπεζα.

15. Εφαρμοστέο δίκαιο και Δικαιοδοσία (Law & Jurisdiction)

Ο όρος αυτός του δανείου περιέχει τη συμφωνία των μερών σχετικά με το δίκαιο (πχ. ελληνικό ή αγγλικό) από το οποίο η συγκεκριμένη δανειοληπτική σύμβαση θα διέπεται, ερμηνεύεται και εκτελείται, καθώς και τυχόν άλλους κανόνες ή όρους και ειδικότερες διατάξεις ή άλλη νομοθεσία, ρύθμιση ή ερμηνεία που θα εφαρμόζονται στη σύμβαση.

Επισης, στο σημείο αυτό καθορίζεται η αποκλειστική ή μη δικαιοδοσία ορισμένων δικαστηρίων (πχ. Αθήνας, Πειραιά) για την επίλυση των διαφορών που τυχόν θα προκύψουν από τη δανειακή σύμβαση, καθώς και πού θα γίνεται η επίδοση των τυχόν δικαστηριακών εγγράφων, δικογράφων, αγωγών ή άλλων δικογράφων (πχ. στον αντίκλητο).

16. Εμπιστευτικότητα (Confidentiality)

Τέλος, συνήθης είναι στα ναυτιλιακά δάνεια και ο όρος της εμπιστευτικότητας. Σύμφωνα μ' αυτόν, κάθε συμβαλλόμενο μέρος συμφωνεί και αναλαμβάνει να τηρεί εμπιστευτικά όλα τα έγγραφα και τις πληροφορίες σχετικά με τις εργασίες, τις σχέσεις, τους διευθυντές ή τους υπαλλήλους του αντισυμβαλλόμενου που περιέρχονται στην γνώση του κατά την διάρκεια ισχύος μιας δανειακής σύμβασης και να μη χρησιμοποιεί τα εν λόγω έγγραφα και πληροφορίες για κανένα άλλο σκοπό εκτός από εκείνον για το οποίο δόθηκαν.

Ο δανειζόμενος επίσης αναγνωρίζει και αποδέχεται ότι η τράπεζα μπορεί να είναι υποχρεωμένη εκ του νόμου ή ότι μπορεί να είναι σκόπιμο για αυτήν να παράσχει πληροφορίες και να παραδώσει έγγραφα σχετικά με τον δανειζόμενο και τις συναλλαγές και τα θέματα που σχετίζονται με τη δανειακή σύμβαση ή και τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα σε διοικητικές υπηρεσίες και αρχές.

Ο δανειζόμενος ακόμα αναγνωρίζει και αποδέχεται ότι σε περίπτωση που συμβεί κάποιο από τα προβλεπόμενα στη σύμβαση γεγονότα υπερημερίας, η τράπεζα μπορεί να παράσχει πληροφορίες και να παραδώσει έγγραφα σχετικά με τον δανειζόμενο και τις συναλλαγές και τα θέματα που σχετίζονται με τη σύμβαση ή και τα άλλα εξασφαλιστικά έγγραφα σε τρίτους, συμπεριλαμβανομένων ενδεικτικά τεχνικών συμβούλων, λογιστών, νομικών συμβούλων, κατά την έκταση που αυτό είναι αναγκαίο για την εκτέλεση ή τη σχεδιαζόμενη εκτέλεση των δικαιωμάτων της τράπεζας ή για κάποιον άλλο λόγο για τον οποίο κατά την κρίση της τράπεζας η εν λόγω παροχή πληροφοριών θα ήταν χρήσιμη ή σκόπιμη για το συμφέρον της τράπεζας και ο δανειζόμενος ρητώς εξουσιοδοτεί κάθε τέτοια παροχή πληροφοριών και παράδοση εγγράφων.

Ο δανειζόμενος, τέλος, αναγνωρίζει και αποδέχεται ότι μπορεί η τράπεζα να δεσμεύεται ή να μην επιτρέπεται να παράσχει κάποιες πληροφορίες στον δανειζόμενο εκ του νόμου ή από υφιστάμενη ή μέλλουσα υποχρέωση εχεμύθειας προς άλλα πρόσωπα.

Επίλογος και Συμπεράσματα

Στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας έγινε προσπάθεια να τονιστούν και ν' αναλυθούν οι κυριότερες πτυχές, τα βασικά ζητήματα και έννοιες μιας τυπικής τραπεζικής χρηματοδότησης που γίνεται προς το σκοπό αγοράς ενός μεταχειρισμένου πλοίου. Ωστόσο, είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι η σημερινή διεθνής χρηματοοικονομική κρίση και η ακόλουθη συρρίκνωση του τραπεζικού τομέα επηρέασαν αναπόφευκτα και τις παγκόσμιες τραπεζικές χρηματοδοτήσεις. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα των γερμανικών τραπεζών οι οποίες έχουν παράδοση και παίζουν πρωτεύοντα ρόλο στον τομέα της παγκόσμιας ναυτιλιακής χρηματοδότησης. Είναι γεγονός, λοιπόν, ότι η ναυτιλιακή κρίση έχει αποσυντονίσει το γερμανικό τραπεζικό σύστημα και αποτελεί αναμφίβολα κίνδυνο για το πτωτικό της σύστημα. Οι γερμανικές τράπεζες είναι σε πολύ δύσκολη θέση και εκτεθειμένες οικονομικά λόγω της παγκόσμιας ναυτιλιακής κρίσης, καθώς είχαν στο παρελθόν προβεί σε υπερβολικό και αχαλίνωτο δανεισμό και είχαν διαθέσει το μεγαλύτερο κομμάτι των κεφαλαίων τους για τη χρηματοδότηση κτισίματος νέων πλοίων. Από την άλλη, είναι γνωστό ότι πάρα πολλές πλοιοκτήτριες εταιρίες έχουν ήδη πτωχέσει κι είναι σχεδόν αδύνατο να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους και ν' αποπληρώσουν τα εκκρεμή τραπεζικά τους δάνεια, ενώ πολλά *funds* που δραστηριοποιούνται στη ναυτιλία σημειώνουν πολλές ζημιές κι άλλα έχουν ήδη καταθέσει αίτηση πτώχευσης.

Αρκετά μειωμένη είναι και η ελληνική ναυτιλιακή χρηματοδότηση σε παγκόσμιο επίπεδο, μείωση που φτάνει το 3% περίπου για το έτος 2012. Είναι γεγονός ότι η ελληνική ναυτιλιακή χρηματοδότηση επηρεάστηκε από πολλούς παράγοντες, όπως η συνεχιζόμενη μείωση των κερδών από τα πλοία, οι αυξημένες προβλέψεις των τραπεζικών δανείων, η οικονομική κρίση στην Ελλάδα ως εκδήλωση μια ευρύτερης ευρωπαϊκής και τραπεζικής κρίσης, η ανακοίνωση αποχώρησης ορισμένων τραπεζών από τη ναυτιλιακή χρηματοδότηση και η αδυναμία των δανειοληπτών να μειώσουν τα δάνειά τους.

Αναμένουμε, λοιπόν, τις εξελίξεις σε σχέση με την αναπόφευκτη αναπροσαρμογή των όρων της δανειακής σύμβασης προς το σκοπό προσαρμογής της στις νέες συνθήκες της ναυτιλιακής τραπεζικής χρηματοδότησης.

Γίνεται, λοιπόν, φανερή από όλα τα παραπάνω η πολυπλοκότητα που παρουσιάζει μια αγοραπωλησία πλοίου με τραπεζική χρηματοδότηση. Είναι ποικιλόμορφοι, σύνθετοι και πολλαπλοί οι όροι που εμφανίζονται σε μια τυπική δανειακή ναυτιλιακή σύμβαση, με βασικότερο σκοπό, θα λέγαμε, την εξασφάλιση κυρίως της δανείστριας τράπεζας η οποία εκτίθεται σε διάφορους κινδύνους όσον αφορά την αποπληρωμή του χρέους από τον εκάστοτε δανειζόμενο. Μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι οι δανειακές συμβάσεις γίνονται όλο και πιο πολύπλοκες και σύνθετες, ειδικά στις παρούσες συνθήκες που ο κίνδυνος μη αποπληρωμής των εκκρεμών οφειλών είναι όλο και πιο συχνός στα πλαίσια της παρούσας και συνεχιζόμενης χρηματοοικονομικής κρίσης. Επομένως, οι εμπορικές τράπεζες παίζουν σημαντικότατο ρόλο στη ναυτιλιακή χρηματοδότηση διότι αυτές είναι που διοχετεύουν τα πιο σημαντικά κεφάλαια στο χώρο της ναυτιλίας. Οι ναυτιλιακές εταιρείες ουσιαστικά εξαρτώνται από τις τραπεζικές υπηρεσίες, για το λόγο αυτό οι σχέσεις μεταξύ τραπεζών – δανειστριών και ναυτιλιακών εταιρειών – δανειζομένων θα πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια να διατηρούνται σε όσο το δυνατόν καλύτερα επίπεδα καθ' όλη τη διάρκεια ζωής και λειτουργίας ενός πλοίου, καθώς είναι γνωτό ότι οι άριστες σχέσεις και οι πετυχημένες διαπραγματεύσεις οδηγούν σχεδόν πάντα στο κλείσιμο μιας συμφέρουσας δανειακής σύμβασης και για τις δύο πλευρές.

Βιβλιογραφία

1. **Βανδώρος, Δ.** (1990), “*Η χρηματοδότηση της ναυτιλίας*”, εκδόσεις χ.ε.
2. **Γεωργαντόπουλος Ε., Βλάχος Γ.Π.** (2003), “*Ναυτιλιακή Οικονομική*”, εκδόσεις J&J Hellas
3. **Γουλιέλμος, Α.Μ.** (2007), “*Χρηματοδότηση Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων*”, εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, 2η έκδοση
4. **Δεβεράκης, Στ. Ν.** (Απρίλιος-Μάιος 1997), “*Ναυτιλιακό Δάνειο: Γνωμάτευση Έλληνας Δικηγόρου του οφειλέτη Προς το Δανειστή*”, *Επιθεώρηση Ναυτικού Δικαίου*, Τόμος 25ος, Έτος 25ο, Τεύχος 4-5, Σελ. 129
5. **Ρόκας, Ν.** (2002), “*Στοιχεία Τραπεζικού Δικαίου*”, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας
6. **Ψυχομάνης, Σπ.** (2008), “*Τραπεζικό δίκαιο - Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων*”, εκδόσεις Σάκκουλας Θεσσαλονίκης, στ' έκδοση
7. “*International Ship Finance: The Margin Squeeze, Problems and Opportunities: Leading Developments in Ship Finance Based on Selected Papers from the 5th International Lloyd's Shipping Economist Shipping Finance Conference 1992 Lloyd's of London Press (1993)*”
8. **Mary R. Brooks** (1990), “*Ship Finance: the Banker's Perspective*”, εκδόσεις Halifax
9. **Alan Branch, Martin Stopford** (1997), “*Maritime Economics*”, εκδόσεις Routledge, 2nd edition
10. **Jonathan Berk, Peter De Marzo** (2007), “*Corporate Finance*”, εκδόσεις Pearson International Edition
11. **Hawawini Gabriel, Claude Viallet** (2010), “*Finance for Executives – Managing for Value Creation*”, εκδόσεις South-Western Cengage Learning, 4th edition
12. **Peter Stokes** (1992), “*Ship Finance: credit expansion and the boom-bust cycle*”, εκδόσεις Lloyd's of London Press

13. *Institute of Chartered Shipbrokers* (2009-2010), “Ship sale and purchase”, εκδόσεις *Wetherby Seamanship International Ltd*
14. *William V. Packard* (1988), “Sale and purchase”, εκδόσεις *Fairplay Publications*
15. *Jack Ewing* (4th December, 2012), “Global Shipping Industry's Troubles are Threat for Biggest German Banks”, *The New York Times*

16. Websites:

www.googlebooks.com

www.theseanation.gr; Petrofin Bank research, 15.05.2013

<http://www.dealnews.gr/nautilia/item/5600/> τιμές προσφοράς στα μεταχειρισμένα πλοία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ “DRAWDOWN NOTICE”

To:**BANK**
(address)
(the “**Bank**”)

Dated: ...

Dear Sirs,

Re: US\$...... Loan Agreement (the “Loan Agreement”) dated ... made between
(1) the Bank, as lender, (2) of Marshall Islands, as borrower (the “Borrower”)

We refer to the Loan Agreement and hereby give you notice that we wish to draw an Advance in respect of the Commitment in the amount of \$(.....) (Dollar) on We select a first Interest Period in respect of the Loan of months/ terminating on, 2011..... The funds should be credited to the Earnings Account of [name and no. of account]

We confirm that:

- (i) no event or circumstance has occurred and is continuing which constitutes a Default;
- (ii) the representations and warranties contained in Clause ... of the Loan Agreement and the representations and warranties contained in each of the Security Documents are true and correct at the date hereof as if made with respect to the facts and circumstances existing at such date;
- (iii) the borrowing to be effected by the drawing of the Commitment will be within our corporate powers, has been validly authorised by appropriate corporate action and will not cause any limit on our borrowings (whether imposed by statute, regulation, agreement or otherwise) to be exceeded;
- (iv) there has been no change in the ownership, management, operations or financial condition of any of the Security Parties from that previously disclosed to the Bank in writing other than

Words and expressions defined in the Loan Agreement shall have the same meanings when used herein.

THE BORROWER

SIGNED by)
Mr.)
for and on behalf of)
.....)
of)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ “INSURANCE REQUIREMENTS”

This Schedule is an integral part of the Agreement to which it is attached.

1. DEFINITIONS

1.1 *Words and expressions used in this Schedule shall have the meanings given thereto in the agreement to which this Schedule is attached and the following expressions shall have the meanings listed below:*

“Approved Brokers” means such firm of insurance brokers, appointed by the Owner, as may from time to time be approved by the Bank in writing for the purposes of this Schedule;

“Excess risks” means the proportion (if any) of claims for general average, salvage and salvage charges and under the ordinary collision clause not recoverable in consequence of the value at which a vessel is assessed for the purpose of such claims exceeding its insured value;

“Insurance Requirements” means all the terms and conditions in this Schedule or any other provision concerning Insurances in any other Clause of the agreement to which this Schedule is attached and all such terms and conditions are an integral part of the agreement to which they are attached;

“Insurances” in respect of a vessel means all policies and contracts of insurance (including, without limitation, all entries of such vessel in a protection and indemnity, war risks or other mutual insurance association) which are from time to time in place or taken out or entered into by or for the benefit of the Owner owning such vessel (whether in the sole name of its Owner or in the joint names of its Owner and the Bank) in respect of such vessel and its earnings or otherwise howsoever in connection with such vessel and all benefits of such policies and/or contracts (including all claims of whatsoever nature and return of premiums);

“Loss Payable Clauses” means the provisions regulating the manner of payment of sums receivable under the Insurances which are to be incorporated in the relevant insurance document, such Loss Payable Clauses to be in the forms set out in paragraph 4 of this Schedule, or such other form as the Bank may from time to time agree in writing;

“Owner” means the owner of a vessel which should be insured and be maintained insured pursuant to these Insurance Requirements in accordance with any agreement to which these Insurance Requirements are attached;

“Protection and Indemnity Risks” means the usual risks covered by an English protection and indemnity association including the proportion (if any) not recoverable in the case of collision under the ordinary collision clause; and

“War risks” includes the risk of mines and all risks excluded from the standard form of English marine policy by the free of capture and seizure clause.

2. INSURANCES TO BE EFFECTED AND MAINTAINED

2.1 *The insurance which must be effected and maintained in accordance with the provisions of the agreement to which these Insurance Requirements are attached should be in the name of the Owner and as follows:*

(1.a) Hull and Machinery

insurance against fire and usual marine risks on an agreed value basis, on a full cover/all risks basis according to English or American Hull Clauses with a reasonable deductible and upon such terms as shall from time to time be approved in writing by the Bank; and

(1.b) War Risks Insurance

insurance against War risks according to the London Institute War Clauses, on an agreed value basis attaching also the so called war protection clauses. In this case crew war liabilities insurance shall also have to be effected separately; and

(1.c) Increased Value

increased Value insurance (Total Loss only, including Excess Liabilities) as per the applicable English or American Institute Clauses (Disbursement/Increased Value/ Excess Liabilities) up to an amount not exceeding 25% of the Hull and Machinery Insurance Amount specified in Clause 3.3 below; and

(1.d) Protection and Indemnity

insurance against protection and indemnity risks for the full value and tonnage of the vessel insured (as approved in writing by the Bank) according to the relevant rules and deductibles provided thereof for all risks including Pollution (and if the vessel is passenger ship including liability towards third parties which is not covered by the War Risk Insurance) insured by P + I Clubs, members of the International Group of Protection and Indemnity Associations. If any risks are excluded or the deductibles as provided by the rules have been altered, the written consent of the Bank shall have to be previously required. In case that crew liabilities (including without limitation loss of life, injury or illness) have been entirely excluded from the association cover or insured on a deductible excess basis, (always subject to the prior written consent of the Bank) such liabilities shall have to be further insured separately with other underwriters acceptable to the Bank and upon such terms as shall from time to time be approved in writing by the Bank; and

(1.e) Pollution Liability Insurance

an extra insurance in respect of excess Oil Pollution Liability (including -if the vessel insured is a tanker- the Civil Liability Convention certificate) including full cover of pollution risks for the amount up to the maximum commercially available limit and upon such terms as shall be commercially available and accepted by the Bank; and

(1.f) USA Pollution Risk Insurance

(in case that the vessel is scheduled to operate within or nearby USA jurisdiction) to cover and keep such vessel covered with an extra insurance in respect of oil pollution liability for an amount and upon

such terms as required by international and national law regulations and shall from time to time be required by the Bank; and

(1.g) Mortgagee's Interest Insurance – Mortgagee's Additional Perils (Pollution) Interest Insurance

Mortgagees' Interest Insurance in an amount equal to 120% of the Loan and Mortgagee's Additional Perils (Pollution) Interest Insurance in respect of any pollution claims against the Vessel in an amount equal to 110% of the Loan each of which shall be effected by the Bank in its name but at the expense of the Borrowers under the so called "SB Map 20-2-96 wording" for 360 days or upon such terms as shall from time to time be determined by the Bank; and

(1.h) Other Insurance

insurance in respect of such other matters of whatsoever nature and howsoever arising in respect of which the Bank would at any time require at its discretion the vessel to be insured.

3. TERMS AND OBLIGATIONS FOR EFFECTING AND MAINTAINING INSURANCES

3.1 *The Insurances to be effected in such currency as the Bank may approve and through the Approved Brokers (other than the mortgagee's interest insurance which shall be effected through brokers nominated by the Bank) and with such insurance companies and/or underwriters as shall from time to time be approved in writing by the Bank, provided however that the insurances against war risks, protection and indemnity or other mutual insurance risks may be effected by the entry of the vessel with such war, protection and indemnity or other mutual insurance associations as shall from time to time be approved in writing by the Bank.*

3.2 *The Insurances to be effected and maintained free of cost and expense to the Bank and in the sole name of the relevant Owner or, if so required by the Bank, in the joint names of the relevant Owner and the Bank (but without liability on the part of the Bank for premiums or calls). All insurances to be in form and substance and under terms satisfactory to the Bank and with insurers acceptable to the Bank.*

3.3 *Unless otherwise agreed in writing by the Bank:*

(3.a) *The amount in respect of which the Insurances should be effected shall be an amount (Insurance Amount) which will be (aa) in respect of each of Hull and Machinery and War Risks Insurances the greater of the aggregate market value of the Vessels insured for the time being and 120% of the Loan; and (bb) in respect of Mortgagee's Interest Insurance 120% of the Loan and/or Mortgagee's Asset Additional Perils (Pollution), 110% of the Loan.*

(3.b) *In case that the Amount of Debt is secured by more than one vessels the above percentages should be covered by the aggregate of the Insurances in respect of all such vessels.*

(3.c) *In case that the vessel insured secures by its Insurances Amounts of Debt under more than one agreements then the above percentages apply to the*

aggregate of all the Amounts of Debt under all the agreements.

3.4 *Any person which is obliged under the agreement to which these Insurance Requirements are attached to effect and maintain the Insurances, it will be obliged and it hereby undertakes, jointly and severally with any other person having the same obligation to (and will ensure that the Owner, if it is a different person shall):*

- (4.a)** *procure and ensure that the Approved Brokers and/or the Club Managers, as the case may be, shall send to the Bank a letter of undertaking in respect of the Insurances in form and substance satisfactory to the Bank and Notice of Cancellation as per Clause 4(d) below. The Approved Brokers' Letter of Undertaking shall be compatible with the form recommended by Lloyd's Insurance Brokers Committee, or any subsequent LIBC form. Such brokers to further undertake to give immediate notice of any insurance being subject to the Condition Survey Warranty (J.H.II5) and/or Structural Conditions Warranty (J.H.722) and/or the Classification Clause (Hulls) 29/6/89, 30 days prior to the attachment date of any insurance bearing any of these warranties.*
- (4.b)** *(if any of the Insurances form part of a fleet cover), procure that the Approved Brokers shall undertake to the Bank that they shall neither set off against any claims in respect of the vessel insured any premiums due in respect of other vessels under such fleet cover or any premiums due for other insurances, nor cancel the insurance for reasons of non-payment of premiums for other vessels under such fleet cover or of premiums for such other insurances, and shall undertake to issue a separate policy in respect of the vessel insured if and when so requested by the Bank;*
- (4.c)** *punctually pay all premiums, calls, contributions or other sums payable in respect of all Insurances and produce all relevant receipts or other evidence of payment when so required by the Bank;*
- (4.d)** *at least fourteen (14) days before the Insurances expire, notify the Bank of the names of the brokers and/or the war risks and protection and indemnity risks associations proposed to be employed by the relevant Owner for the purposes of the renewal of such Insurances and of the amounts in which such Insurances are proposed to be renewed and the risks to be covered and, subject to compliance with any requirements of the Bank under the Insurance Requirements, procure that appropriate instructions for the renewal of such Insurances on the terms so specified are given to the Approved Brokers and/or to the approved war risks and protection and indemnity risks associations at least ten (10) days before the relevant Insurances expire, and that the Approved Brokers and/or the approved war risks and protection and indemnity risks associations will at least seven (7) days before such expiry (or within such shorter period as the Bank may from time to time agree) confirm in writing to the Bank as and when such renewals have been effected in accordance with the instructions so given;*

- (4.e) arrange for the execution and delivery of such guarantees or indemnities as may from time to time be required by any protection and indemnity or war risks association;*
 - (4.f) deposit with the Approved Brokers (or procure the deposit of) all slips, cover notes, policies, certificates of entry or other instruments of insurance from time to time issued and procure that the interest of the Bank shall be endorsed thereon by incorporation of the relevant Loss Payable Clause and by means of a notice of assignment (signed by the Owner) in the form set out in Paragraph 4 of this Schedule or in such other form as may from time to time be agreed in writing by the Bank, and that the Bank shall be furnished with pro forma copies thereof and a letter or letters of undertaking from the Approved Brokers in such form as shall from time to time be required by the Bank;*
 - (4.g) procure that any protection and indemnity and/or war risks associations and/or Hull and Machinery and/or any other insurance company or underwriters in which the vessel insured is for the time being entered and/or insured shall endorse the relevant Loss Payable Clause on the relevant certificate of entry or policy and shall furnish the Bank with a copy of such certificate of entry or policy and a letter or letters of undertaking in such form as shall from time to time be required by the Bank;*
 - (4.h) (if so requested by the Bank, but at the cost of the Owner) furnish the Bank from time to time with a detailed report signed by an independent firm of marine insurance brokers appointed by the Bank dealing with the Insurances maintained on the vessel insured and stating the opinion of such firm as to the adequacy thereof;*
 - (4.i) do all things necessary and provide all documents, evidence and information to enable the Bank to collect or recover any moneys which shall at any time become due in respect of the Insurances;*
 - (4.j) ensure that the vessel insured shall not be employed otherwise than in conformity with the terms of the Insurances (including any warranties express or implied therein) without first obtaining the consent of the insurers to such employment and complying with such requirements as to extra premium or otherwise as the insurers may prescribe;*
 - (4.k) apply all sums receivable under the Insurances which are paid to the Owner in accordance with the Loss Payable Clauses in repairing all damage and/or in discharging the liability in respect of which such sums shall have been received; and*
 - (4.l) (in case that the vessel is scheduled to operate or operates within or nearby USA jurisdiction) make all the Protection & Indemnity Club US Voyage Quarterly Declarations for each quarter in time and send copies of same to the Bank.*
- 3.5** *Fleet Cover is permitted only subject to the prior written approval of the Bank, to the conditions set out in 3.4(b) above and the Bank's prior express written approval of fleet aggregate deductibles.*

4. LOSS PAYABLE CLAUSES AND CANCELLATION CLAUSE

4.1 *The Loss Payable Clauses to be attached to the relevant Insurances should be substantially in the following form:*

(A) Hull and Machinery (Marine and War Risks)

It is noted that by a Deed of General Assignment and a first preferred/priority ship Mortgage and a Deed of covenant supplemental thereto, both dated 2011 granted by, of (the "Owner") in favour ofBANK, ofAthens Greece (the "Mortgagee") all the Owner's rights, title and interest in and to all policies and contracts of insurance from time to time taken out or entered into by or for the benefit of the Owner including all claims of whatsoever nature and return or premia in respect of the flag m/v "....." and accordingly:

- (a)** *all claims hereunder in respect of an actual or constructive or compromised or arranged total loss, and all claims in respect of a major casualty (that is to say any casualty the claim in respect of which exceeds \$100,000 inclusive of any deductible) shall be paid in full to the Mortgagee or to its order; and*
- (b)** *all other claims hereunder shall be paid in full to the Owner or to its order, unless and until the Mortgagee shall have notified the insurers hereunder to the contrary, whereupon all such claims shall be paid to the Mortgagee or to its order.*

(B) Protection and Indemnity Risks

Payment of any recovery which, of (the "Owner") is entitled to make out of the funds of the Association in respect of any liability, costs or expenses incurred by the Owner, shall be made to the Owner or to its order, unless and until the Association receives notice to the contrary fromBANK, ofAthens Greece (the "Mortgagee") in which event all recoveries shall thereafter be paid to the Mortgagee or to its order; provided that no liability whatsoever shall attach to the Association, its managers or its agents for failure to comply with the latter obligation until the expiry of two clear business days from the receipt of such notice.

4.2 Notice of Cancellation

The Owner to procure that Notice of Cancellation of Insurances be given to the Mortgagee along the following terms:

Notice of Cancellation of Insurances will be given toBANK, ofAthens Greece (the "Mortgagee") in any of the following cases:

- (a)** *immediately of any material changes which are proposed to be made in the terms of the Insurances or if the insurers cease to be insurers for any purposes connected with the Insurances;*
- (b)** *not later than fourteen (14) days prior to the expiry of any of the Insurances if instructions have not been received for the renewal thereof and, in the event of instructions being received to renew, of the details thereof;*
- (c)** *immediately of any instructions or notices received by insurers with regard to the cancellation or invalidity of any of the Insurances*

- aforesaid; and*
- (d)** *immediately if the insurers give notice of their intention to cancel the Insurances, provided that the insurers will not exercise any rights of cancellation by reason of unpaid premiums without giving the Bank fourteen (14) days, from the receipt of such notice in which to remit the sums due.*

4.3 Notice of Assignment

The Notice of Assignment shall be in the following form:

Form of Notice of Assignment – First Mortgage

(for attachment by way of endorsement to the Policy)

....., of (the “Owner”) the owner of the m/v “.....” registered under flag, (the “Vessel”) HEREBY GIVE NOTICE that by a first priority Deed of General Assignment made the day of, 2011 and entered into by us withBANK, of..... Athens Greece (the “Mortgagee”) there has been assigned by us to the Mortgagee, as First Mortgagee and first assignee of the Vessel all rights, title and interest in and to all policies and contracts of insurance from time to time taken out or entered into by or for the benefit of the Owner, all insurances in respect thereof, including the insurances constituted by the Policy whereon this notice is endorsed and the Owner has authorised the Mortgagee to have access and/or obtain any copies of the Policy(ies), certificate(s) of entry and/or other information from the insurers.

Dated, 2011

For and on behalf of

The Owner

*By: _____
Attorney-in-fact*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ
ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ “LEGAL OPINION”

1. We have acted as your Special Legal Adviser in connection with the above transaction and we have drafted the following documents:

- 1.a) *the Loan Agreement entered into between the Borrowers, as joint and several borrowers, and the Bank dated 2011 (the “**Loan Agreement**”);*
 - 1.b) *the First Priority Cypriot Statutory Ship Mortgage and a Deed of Covenant collateral thereto over the Cypriot flag vessel “.....” executed by the First Borrower in favour of the Bank dated, 2011;*
 - 1.c) *the First Preferred Liberian Ship Mortgage over the Liberian flag vessel “.....” executed by the Second Borrower in favour of the Bank dated 2011;*
 - 1.d) *the First Priority General Assignment of the Earnings, Insurances and Requisition Compensation in respect of each of the Vessels “.....” and “.....” executed by each of the Borrowers in favour of the Bank dated, 2011;*
 - 1.e) *the Corporate Guarantee granted by the Corporate Guarantor in favour of the Bank in respect of the obligations of the Borrowers under the Loan Agreement bearing even date with the Loan Agreement (the “**Corporate Guarantee**”);*
 - 1.f) *the Personal Guarantee granted by the Personal Guarantor in favour of the Bank in respect of the obligations of the Borrowers under the Loan Agreement bearing even date with the Loan Agreement (the “**Personal Guarantee**”);*
 - 1.g) *the Accounts Pledge in the Greek language (Συμβάσις Συστάσεως Ενεχύρου επί Λογαριασμών) over the Earnings and Retention Accounts executed by the Borrowers in favour of the Bank bearing even date with the Loan Agreement; and*
 - 1.h) *the Manager’s Undertaking given by the Corporate Guarantor as manager of the Vessels in favour of the Bank dated, 2011.*
2. *Terms used herein, and not otherwise defined herein, shall have the meanings given to them in the Loan Agreement (The Borrowers, the Corporate Guarantor and the Personal Guarantor hereinafter together called the “**Security Parties**” and in the singular shall mean any of them).*

3. *With reference to the Loan Agreement and the documents mentioned in paragraphs 1(b) to (h) above, (the last mentioned documents being hereinafter referred to as the “Security Documents”), you have asked for our opinion on the matters set forth below. In giving this opinion, we have examined executed copies of the Loan Agreement and each of the Security Documents and such other documents and provisions and have made such enquiries of the Borrowers and others as we have deemed necessary in giving the opinion below. In giving this opinion, we have assumed the genuineness of all signatures and the conformity with the originals of all documents submitted to us as in copies and the authenticity of all such originals.*
4. *We are admitted to practice law only in Greece and not in any other jurisdiction. We do not hold ourselves out as experts on the laws of other jurisdictions, although we are generally familiar with English law and the laws of the Marshall Islands, Liberia and Cyprus pertaining to corporate matters.*
5. *With reference to the matters other than Greek Law, we have relied, in this Opinion, on opinions rendered by Solicitors/Lawyers of the appropriate jurisdiction concerned on other but substantially similar transactions in the past.*
6. *The opinion set forth hereinbelow is subject to the following reservations:*
 - 6.a) *there is some possibility that an English court would hold that a judgement on the Loan Agreement, whether given in an English court or elsewhere, would supersede the Loan Agreement to all intents and purposes so that the obligations set forth in Clauses 3 and 11.5 of the Loan Agreement would not be held to survive such a judgement and, with respect to bankruptcy, insolvency, liquidation, moratorium, reorganisation, reconstruction or similar proceedings English law may require that all claims or debts are converted into Pounds Sterling at an exchange rate determined by the court as at a date related thereto, such as the date of commencement of a winding up;*
 - 6.b) *an English court may refuse to give effect to a purported contractual obligation to any costs imposed upon another party in respect of the costs of any unsuccessful litigation brought against that party and such a court might not award by way of costs all of the expenditure incurred by a successful litigant in proceedings brought before such court;*
 - 6.c) *claims may become barred under the Limitation Acts or may be or become subject to defences of set-off or counter-claim;*
 - 6.d) *although a right of set-off may exist pursuant to English law, we express no opinion as to whether any provisions in the Loan Agreement*

and/or the other Security Documents conferring on any party thereto a right of set-off or similar right or a right excluding the same would be effective against a liquidator or creditor;

- 6.e) the undertaking and indemnity contained in Clause 10.3 of the Loan Agreement may be void in respect of stamp duties payable in the United Kingdom;*
- 6.f) where any obligations of any person are performed in jurisdictions outside England, such obligations may not be enforceable under English law to the extent that such performance thereof would be illegal or contrary to public policy under the laws of such jurisdiction;*
- 6.g) where any party to the Security Documents is vested with a discretion or may determine a matter in its opinion, English law or Greek law may require that such discretion is exercised reasonably or that such opinion is based on reasonable grounds;*
- 6.h) it is possible that an English court would construe the security expressed to be created pursuant to the Security Documents by way of fixed charge or assignment as a floating charge to the extent that the Bank do not have or fail to exercise control over the revenues or assets subject to such fixed charge or assignment;*
- 6.i) we express no opinion in relation to the validity and effectiveness of the Insurances of the Vessel referred to in the Security Documents. We have not examined the adequacy or sufficiency of such Insurances;*
- 6.j) whilst English law recognises that a lender may require compensation for the extra losses which may arise on the occurrence of a breach of an agreement, the English court may consider that charging a default interest rate pursuant to Clause 3.4 (default interest) of the Loan Agreement and equivalent provisions in any of the other documents, constitutes a penalty and is therefore unenforceable against the Borrowers;*
- 6.k) the currency indemnity provisions of Clause 10.5 of the Loan Agreement and equivalent provisions in any of the other Security Documents may not be enforced by the English or Greek courts which may consider that the public policy requirement that legal actions be conclusively settled by a judgement is an over-riding consideration rendering the currency indemnity unenforceable or may further consider that the post-settlement or post-judgement loss which is to be indemnified pursuant to the currency indemnity provisions is not a category of loss recognised by English or Greek law, as the case may be;*

- 6.l) *the remedies of specific performance and injunction are equitable remedies which will be granted by the English courts in their discretion and (inter alia) where damages would not be an appropriate remedy and nothing in this opinion is to be taken as indicating that these remedies would be available in respect of any of the obligations of the parties to the Security Documents;*
- 6.m) *any provision in any of the Security Documents to the effect that calculations and/or certifications will be conclusive and binding will not be effective if such calculations and/or certifications are fraudulent or erroneous on their face and will not necessarily prevent judicial enquiry into the merits of any claim by the relevant party relative to any such calculation or certification;*
- 6.n) *any relevant provision in the Loan Agreement and in any of the Security Documents may be subject to the U.K. Limitation Acts 1949 to 1980 which imply that in certain circumstances, delay or failure to exercise a right of action may operate as a bar to the exercise of such right;*
- 6.o) *with regard to Clause 13.6 (Invalidity of Terms) of the Loan Agreement and equivalent provisions in any of the Security Documents, the question whether or not the provisions of the Loan Agreement or any such other Security Documents which are invalid on account of their illegality may be severed from the other provisions thereof in order to save those other provisions will be determined by an English court or a Greek Court in accordance with the general principles of the English law or Greek Civil Code, as the case may be;*
- 6.p) *Any assignment of rights under English law becomes fully effective in relation to third parties only when due notice of such assignment is served on any relevant third party and such party acknowledges same;*
- 6.q) *under English Law and under Greek Law, an agreement may, notwithstanding any provision to the contrary contained in such agreement, be amended by way of oral agreement or by implication from conduct and will be enforceable on such amended term;*
- 6.r) *the enforceability of any of the Security Documents and the rights and remedies of the parties thereto may be subject to limitations imposed by any applicable bankruptcy, insolvency, reorganisation, moratorium or other laws affecting creditors' rights generally;*
- 6.s) *save as otherwise specifically stated herein this opinion addresses law and not fact; and*

6.t) *we are not opining on matters of the Law of the Republic of Cyprus and the Law of Liberia, for which Messrs. and Mr. respectively and are providing to the Bank their separate opinion.*

7. *Based upon and subject to the foregoing, we are of the opinion that:*

- a) *the obligations of the relevant Security Party(ies) under the Loan Agreement and the Security Documents to which each is a party are valid, binding and enforceable obligations under the respective laws governing such documents and each of such documents constitutes a valid and binding obligation of the relevant Security Party(ies), as respective party(ies) thereto, and are enforceable in accordance with its terms;*
- b) *no approval, consent, authorisation or order of any Greek authorities is necessary for the respective parties thereto to enter into and perform their obligations under the Loan Agreement and/or the Security Documents;*
- c) *there are no stamp or registration or similar taxes or charges payable in respect of the execution, delivery or enforcement of the Personal Guarantee save for Court fees in respect of litigation to enforce the Personal Guarantee;*
- d) *the choice of Greek law by the Personal Guarantor to govern the Personal Guarantee is a valid choice of law and the submission by the Personal Guarantor to the non-exclusive jurisdiction of the Court of England is a valid submission and does not contravene the provisions of Greek law. Any judgement for a definite sum given by the English Courts against the Personal Guarantor would be admissible in the Courts of Greece when duly authenticated and would be enforced by such Courts provided that such judgement is not contrary to Greek public policy;*
- e) *none of the Security Parties is required or entitled under any existing applicable Greek regulation to make any withholding or deduction in respect of any tax or otherwise from any payment which it is or may be required to make under the Loan Agreement or any of the Security Documents.*

*This opinion is furnished on the basis that it is solely for the benefit of yourselves and is limited to the matters stated herein, is not to be read as extending by implication to any other matters in connection with the Loan Agreement and the Security Documents and it may not be relied upon by any other person, firm or corporation whatsoever or used before any court without our prior written consent.
Yours faithfully,*